

**BESTEMMINGSPLAN
TAM-OMGEVINGSPLAN HOOFDSTUK
22B ZANDWINPLAS, KOEKANGE**

GEMEENTE DE WOLDEN

ONTWERP PLAN

BESTEMMINGSPLAN TAM-OMGEVINGSPLAN HOOFDSTUK 22B ZANDWINPLAS, KOEKANGE

GEMEENTE DE WOLDEN

ONTWERP PLAN

Identificatienummer

NL.IMRO.1690.TAMOPH22bRuinerwol-ON01

Datum

19-11-2025

**TAM-omgevingsplan Hoofdstuk 22b Zandwinplas,
Koekange**

Inhoudsopgave

Toelichting	5
Hoofdstuk1 Aanleiding en doel	7
1.1 Projectgebied	7
1.2 Het omgevingsplan / BOPA	8
1.3 Leeswijzer	11
Hoofdstuk2 Huidige situatie en voorgenomen activiteiten	13
2.1 Omschrijving van huidige situatie	13
2.2 Omschrijving van gewenste activiteiten	15
2.3 Toetsing (tijdelijk) omgevingsplan	20
2.4 Voorbereiding en participatie	21
Hoofdstuk3 Beleid en regelgeving	25
3.1 Rijksbeleid en regels	25
3.2 Provinciaal beleid en regels	28
3.3 Beleid Waterschap	39
3.4 Gemeentelijk beleid	41
Hoofdstuk4 Fysieke leefomgeving	51
4.1 Stedenbouwkundige, landschappelijke en cultuurhistorische waarden	51
4.2 Gezondheid	59
4.3 Milieuzonering	60
4.4 Geluid	61
4.5 Luchtkwaliteit	67
4.6 Trillingen	68
4.7 Bodem	70
4.8 Ontpofbare oorlogsresten	78
4.9 Veiligheid	80
4.10 Water	82
4.11 Natuur	91
4.12 Infrastructuur	96
4.13 Milieueffectrapportage	97
Hoofdstuk5 Planopzet	111
5.1 Het omgevingsplan	111
5.2 Wijzigen van het omgevingsplan	111
5.3 Wat is een TAM-omgevingsplan	111
5.4 Toelichting op de planregels	111
Hoofdstuk6 Financiële haalbaarheid	115
Hoofdstuk7 Conclusie	117
 Bijlagen bij toelichting	
Bijlage 1 Landschappelijke inpassing	
Bijlage 2 Keukentafel gesprekken en werkgroep Zandwinning	
Bijlage 3 Participatie Het Drentse Landschap	
Bijlage 4 Geluid en trillingen	

Bijlage 5	Geluideffecten uitbreiding
Bijlage 6	Luchtkwaliteit
Bijlage 7	Natuur
Bijlage 8	Natuur - Stikstof
Bijlage 9	Archeologie
Bijlage 10	Geohydrologie
Bijlage 11	Weging waterbelang
Bijlage 12	Bodem 1
Bijlage 13	Bodem 2
Bijlage 14	Bodem 3
Bijlage 15	Bodem 4
Bijlage 16	Omgevingsveiligheid
Bijlage 17	Ontplobbare oorlogsresten
Bijlage 18	Nota van zienswijzen NRD
Bijlage 19	NRD
Bijlage 20	Milieueffect rapport

Toelichting

Hoofdstuk 1 Aanleiding en doel

1.1 Projectgebied

Ligging en begrenzing

Zandexploitatiemaatschappij VOF Echten (hierna: initiatiefnemer) is voornemens ten westen van de bestaande zandwinning aan de Willem Moesweg in Echten, gemeente De Wolden een nieuwe zandwinning te realiseren. Het plangebied van circa 65 ha wordt gevormd door de nieuwe zandwinningslocatie (zie figuur 1.1). Deze nieuwe locatie ligt op ongeveer 680 meter ten westen van de bestaande zandwinplas (zie figuur 1.2). Het gewonnen zand wordt met een leiding die langs de noordkant van de Kanaalweg wordt aangelegd getransporteerd naar het depot van de bestaande zandwinning.

Figuur 1.1: begrenzing plangebied van voorliggende omgevingsplanwijziging

Figuur 1.2: ligging plangebied omgevingsplanwijziging (rood omljnd) versus bestaande

zandwinningslocatie (geel omlijnd).

Begrenzing

Het plangebied is ongeveer 65 hectare groot. Aan de zuidkant grenst het plangebied aan de dijk van de Hoogeveensche Vaart en de Ossesluis (zie figuur 1.1). Aan de westkant wordt de grens gevormd door de Koekangerweg. De noordelijke grens is rafelig door de percelen aan de Oshaarseweg. Aan de oostkant wordt de grens bepaald door de gronden van de voormalige NAM Luchtscheidingsinstallatie De Wijk 20 en de Kanaaldijk tot aan het depot van de bestaande zandwinning.

Kadastrale gegevens

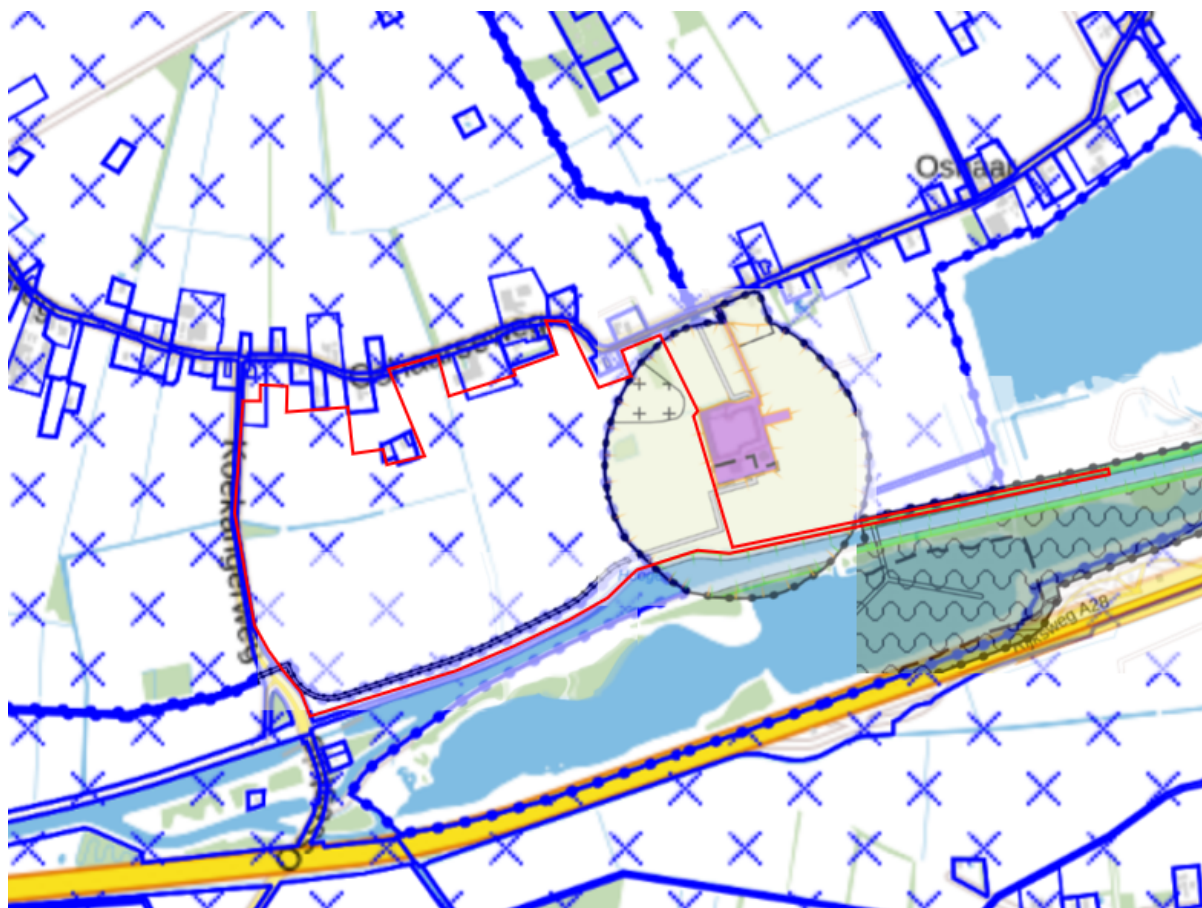
De gronden zijn kadastraal bekend als gemeente De Wijk, sectie K, perceelnummers 474, 475, 487, 711, 717, 722, 809, 809, 877, 976, 976, 978, 980, 981, 982, 982, 983, 984, 1025, 1065, 1907, 1921 en Sectie C, perceelsnummers 1907, 1921, 1923.

1.2 Het omgevingsplan / BOPA

Juridisch planologisch kader

Ter plaatse van het plangebied gelden:

- de beheersverordening Buitengebied De Wolden 2023, vastgesteld door de gemeenteraad op 28 december 2023 (NL.IMRO.1690.2023BV1002050-VG02), onderdeel van het (tijdelijke) omgevingsplan gemeente De Wolden met identificatienummer /akn/nl/act/gm1690/2020/omgevingsplan.
- het bestemmingsplan Luchtscheidingsinstallatie De Wijk-20, vastgesteld door de gemeenteraad op 30 juni 2011 (NL.IMRO.1690.BP00256-0401), onderdeel van het (tijdelijke) omgevingsplan gemeente De Wolden met identificatienummer /akn/nl/act/gm1690/2020/omgevingsplan.
- het bestemmingsplan Leidingtracés NAM vastgesteld door de gemeenteraad op 30 juni 2011 (NL.IMRO.1690.BP00257-0401), onderdeel van het (tijdelijke) omgevingsplan gemeente De Wolden met identificatienummer /akn/nl/act/gm1690/2020/omgevingsplan
- het bestemmingsplan Waterberging Panjerd Veeningen vastgesteld door de gemeenteraad op 11 september 2009 (NL.IMRO.1690.BP00320-0401), onderdeel van het (tijdelijke) omgevingsplan gemeente De Wolden met identificatienummer /akn/nl/act/gm1690/2020/omgevingsplan.

Figuur 1.3: Ligging plangebied ten opzichte van geldende bestemmingen

Voor zover gelegen binnen het plangebied van de beheersverordening Buitengebied De Wolden 2023 zijn de gronden bestemd als Agrarisch en Verkeer. De gronden hebben tevens de dubbelbestemming Waarde - Archeologie.

De gronden gelegen in het plangebied van het bestemmingsplan Luchtscheidingsinstallatie De Wijk-20 zijn ook bestemd als Agrarisch en Verkeer met deels de dubbelbestemming Waarde - Archeologie en deels de dubbelbestemming Leiding - Stikstof en de gebiedsaanduiding geluidzone - industrie.

De gronden in het plangebied Leidingtracés NAM zijn bestemd als Agrarisch en hebben de dubbelbestemming Leiding - Stikstof.

De gronden gelegen in het bestemmingsplan Waterberging Panjerd Veeningen zijn bestemd als Groen - Oevers en Kaden en hebben deels de dubbelbestemming Leiding - Zand.

De voor Agrarisch aangewezen gronden zijn bestemd voor de uitoefening van het agrarisch bedrijf met een in hoofdzaak grondgebonden agrarische bedrijfsvoering. Bebouwing mag uitsluitend plaatsvinden binnen een bouwvlak. Ter plaatse van het plangebied zijn geen bouwvlakken opgenomen.

De voor 'Verkeer' aangewezen gronden zijn bestemd voor wegen, fiets-, voet- en/of ruiterspaden, bruggen, dammen en/of duikers, sloten, bermen en beplanting, groenvoorzieningen en bebossing.

De voor 'Waarde - Archeologie' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor het behoud van de mogelijk te verwachten archeologische waarden. In het bestemmingsplan Luchtscheidingsinstallatie De Wijk-20 is in deze dubbelbestemming bepaald, dat het uitvoeren van de volgende werken of werkzaamheden uitsluitend met een omgevingsvergunning is toegestaan: het ontgronden (voorzover niet geregeld bij of krachtens de Ontgrondingenwet), afgraven, egaliseren en ophogen van gronden/of het anderszins ingrijpend wijzigen van de bodemstructuur, het graven en dempen van waterpartijen en watergangen, het aanleggen van drainage, het aanbrengen van ondergrondse en bovengrondse transport-, energie- of

telecommunicatieleidingen en daarmee verband houdende constructies, installaties of apparatuur en het uitvoeren van grondbewerkingen dieper dan 0,50 meter, behalve indien deze in het kader van onderzoek naar mogelijke historische vindplaatsen worden uitgevoerd. Voor de gronden in de beheersverordening Buitengebied 2023 geldt geen vergunningplicht voor werken of werkzaamheden op gronden met de bestemming Waarde - Archeologie.

De voor "Leiding - Stikstof" aangewezen gronden zijn primair bestemd als stikstofleiding en als veiligheidszone vanwege de op of in deze gronden voorkomende stikstofleiding(en). Ter plaatse van deze gronden zijn uitsluitend toegestaan bouwwerken, geen gebouwen zijnde, ten behoeve van de stikstofleiding(en). Er zijn binnen de bestemming geen kwetsbare of beperkt kwetsbare objecten toegestaan. In deze bestemming is bepaald, dat het verboden is zonder omgevingsvergunning werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden uit te voeren, te doen of te laten uitvoeren, die de veiligheid kunnen schaden of de continuïteit van de energievoorziening in gevaar kunnen brengen.

De gronden die zijn aangewezen als Groen - Oevers en Kaden zijn bestemd voor oevers, kaden en dijken, groenvoorzieningen, openbare nutsvoorzieningen, water en waterhuishoudkundige doeleinden, inlaten en overige voorzieningen ten behoeve van het gecontroleerd inlaten, tijdelijk bergen en uitlaten van water, inritten en parkeervoorzieningen, fiets- en voetpaden en extensieve dagrecreatie. Langs de Hoogeveensche Vaart is een vrijwaringszone opgenomen, waarbinnen bouwbeperkingen gelden.

Strijdige activiteiten

Het initiatief voor de uitbreiding van de zandwinning bestaat uit het realiseren van een nieuwe zandwinplas en de ontwikkeling van landschappelijke en natuurlijke waarden.

Voor wat betreft de activiteiten gaat het om het winnen van zand en daarmee gepaard gaande ontgrondingsactiviteiten (op grond van artikel 5.1 Omgevingswet), het aanleggen van een spuit- en retourleiding voor transport van gewonnen zand naar het zanddepot van de bestaande zandwinplas aan de oostkant, het verleggen van twee A-watergangen, de realisatie van nieuwe natuurwaarden en het landschappelijk inpassen van de nieuwe plas en het toestaan van extensieve recreatieve mogelijkheden in de vorm van wandelen en fietsen.

De beschreven activiteiten zijn niet toegestaan binnen de bestemming Agrarisch uit het tijdelijk omgevingsplan van de gemeente de Wolden. Daarbij zijn de benodigde graaf- en zandwinactiviteiten op grond van de dubbelbestemmingen Waarde - Archeologie en Leiding - Stikstof ook niet mogelijk zonder omgevingsvergunning. De aanleg van de spuit- en retourleiding naar het bestaande depot langs de bestaand weg past niet binnen de bestemming Verkeer.

Paragraaf 2.3 van deze motivering gaat verder in op de strijdigheid met het tijdelijk omgevingsplan.

Keuze planologisch instrument

De beoogde functies en activiteiten kunnen niet binnen het tijdelijk omgevingsplan worden gerealiseerd. Om aan een initiatief, dat niet past binnen het omgevingsplan medewerking te verlenen, heeft de gemeente in principe twee instrumenten tot haar beschikking:

1. wijziging van het omgevingsplan;
2. een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (hierna: BOPA).

Een BOPA is bedoeld voor een concreet (bouw)plan, waarbij een specifieke situatie wordt vergund en de bouw en het gebruik moet plaatsvinden conform de verleende vergunning. Deze procedure biedt nauwelijks flexibiliteit. Voor een afwijking hiervan na de besluitvorming vanwege voortschrijdend inzicht dient voor de wijziging opnieuw de procedure te worden doorlopen, met opnieuw een onderbouwing, dat er sprake is van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties (ETFAL). In het kader van de landschappelijke inpassing en de ontwikkeling van natuurwaarden is een schetsplan opgesteld, zie paragraaf 2.2. Dit schetsplan moet nog worden uitgewerkt in een definitief inrichtingsplan en is onvoldoende concreet voor een BOPA. Wanneer na de besluitvorming over de BOPA er vanwege voortschrijdend inzicht wijzigingen optreden in de exacte vergunde ligging van de zandwinplas of de landschappelijke inrichting moet opnieuw een procedure worden doorlopen. Om op basis van het schetsontwerp tijdig te kunnen starten met de procedure en binnen nader te bepalen marges flexibiliteit kan worden geboden aan de ontwikkeling is ervoor gekozen om het omgevingsplan te wijzigen.

Voorliggende omgevingsplanwijziging maakt zodoende de hierboven genoemde activiteiten mogelijk.

1.3 Leeswijzer

Na dit inleidende hoofdstuk vormen de daaropvolgende hoofdstukken de verantwoording van de activiteiten die deze motivering mogelijk maakt. Het volgende hoofdstuk, hoofdstuk 2, beschrijft de huidige situatie en voorgenomen activiteiten, evenals de voorbereiding en participatie die ten grondslag aan het plan hebben gelegen. In dit hoofdstuk wordt het initiatief ook getoetst aan het tijdelijk omgevingsplan van de gemeente de Wolden. In hoofdstuk 3 is vervolgens een beschrijving van en toetsing aan het geldend beleid en regelgeving te vinden. Hoofdstuk 4 toetst het initiatief aan diverse aspecten van de fysieke leefomgeving. Hoofdstuk 5 gaat in op de financiële haalbaarheid van het initiatief. Tot slot, in hoofdstuk 6, wordt op basis van de toetsing aan de Rijksinstructies en provinciale instructies in hoofdstuk 3 en 4 gemotiveerd dat er sprake is van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

Hoofdstuk 2 Huidige situatie en voorgenomen activiteiten

2.1 Omschrijving van huidige situatie

Het plangebied ligt ten zuiden van de Oshaarseweg tussen de kernen Koekange en Echten. De Oshaarseweg, die in westelijke richting overgaat in de Eggeweg vormen samen het hoofdlint van de kern Koekange. De bebouwing in de omgeving van het plangebied bestaat uit agrarische bedrijven met bijbehorende agrarische bedrijfswoningen, tot woning omgebouwde (en vaak gesplitste) boerderijen, woonhuizen en enkele kleinschalige bedrijven (vaak aan wonen gebonden). Daarnaast ligt aan de oostkant op ongeveer 1,8 kilometer het vakantiepark Westerbergen.

In de huidige situatie is het plangebied agrarisch in gebruik als grasland. Het gebied kent een zeer open en weids karakter. Door het plangebied loopt een brede watergang in oost-westelijke richting en liggen er twee bosschages aan de oost- en westkant. Het plangebied is circa 65 hectare groot.

Ten noorden van het plangebied is een historisch ontginningslint aanwezig. Dit omvat de bebouwing aan beide zijden van de Oshaarseweg. Ten noorden daarvan is sprake van een agrarisch landschap. Het plangebied waar de uitbreiding van de zandwinning is voorzien, wordt zelf gekarakteriseerd als een weids veenweidegebied.

Figuur 2.1: Huidige situatie plangebied en omgeving.

Naast voornoemde bebouwing is op circa 40 meter ten oosten van het plangebied de (voormalige) gaswinlocatie (NAM-locatie) aanwezig. Hierheen loopt op dit moment nog een (niet meer ingebruik zijnde) stikstofleiding, die in oostwestelijke richting door het zuidelijk deel van het plangebied loopt. Deze gaswinlocatie is buiten gebruik gesteld, waardoor de zandwinning met deze gaswinlocatie met

luchtscheidingsinstallatie en stikstofleiding bij de planvorming geen rekening hoeft te worden gehouden. De bedrijfsvoering is door de NAM reeds beëindigd en de locatie wordt ontmanteld, waarbij ook de stikstofleiding wordt verwijderd.

Daarnaast is ten oosten van de NAM-locatie de bestaande zandwinning aanwezig aan de Willem Moesweg. Het bestaande depot en bijbehorende klasseringsinstallatie liggen aan de zuidzijde van de zandwinplas. Het depot heeft via de Willem Moesweg en een eigen brug over de Hoogeveense Vaart een directe aansluiting op de afslag naar de A28.

Figuur 2.2: Bestaande zandwinning

Aan de zuidzijde van het plangebied liggen de Kanaalweg, de Hoogeveense Vaart en de A28 met daar tussenin het waterbergingsgebied Panjerd-Veeningen (Veeningerplas). Dit gebied heeft tot doel om het watersysteem op orde te brengen en te houden gelet op extreme neerslagsituaties die in de toekomst, vanwege de klimaatverandering vaker zullen optreden. Rondom de Ossesluis ten zuidwesten van het plangebied bevindt zich een klein cluster van woonbebouwing.

1 Uitzicht vanaf Koekangerweg nabij sluis

3 Uitzicht vanaf Oshaarseweg

2 Uitzicht vanaf Koekangerweg nabij aansluiting Oshaarseweg

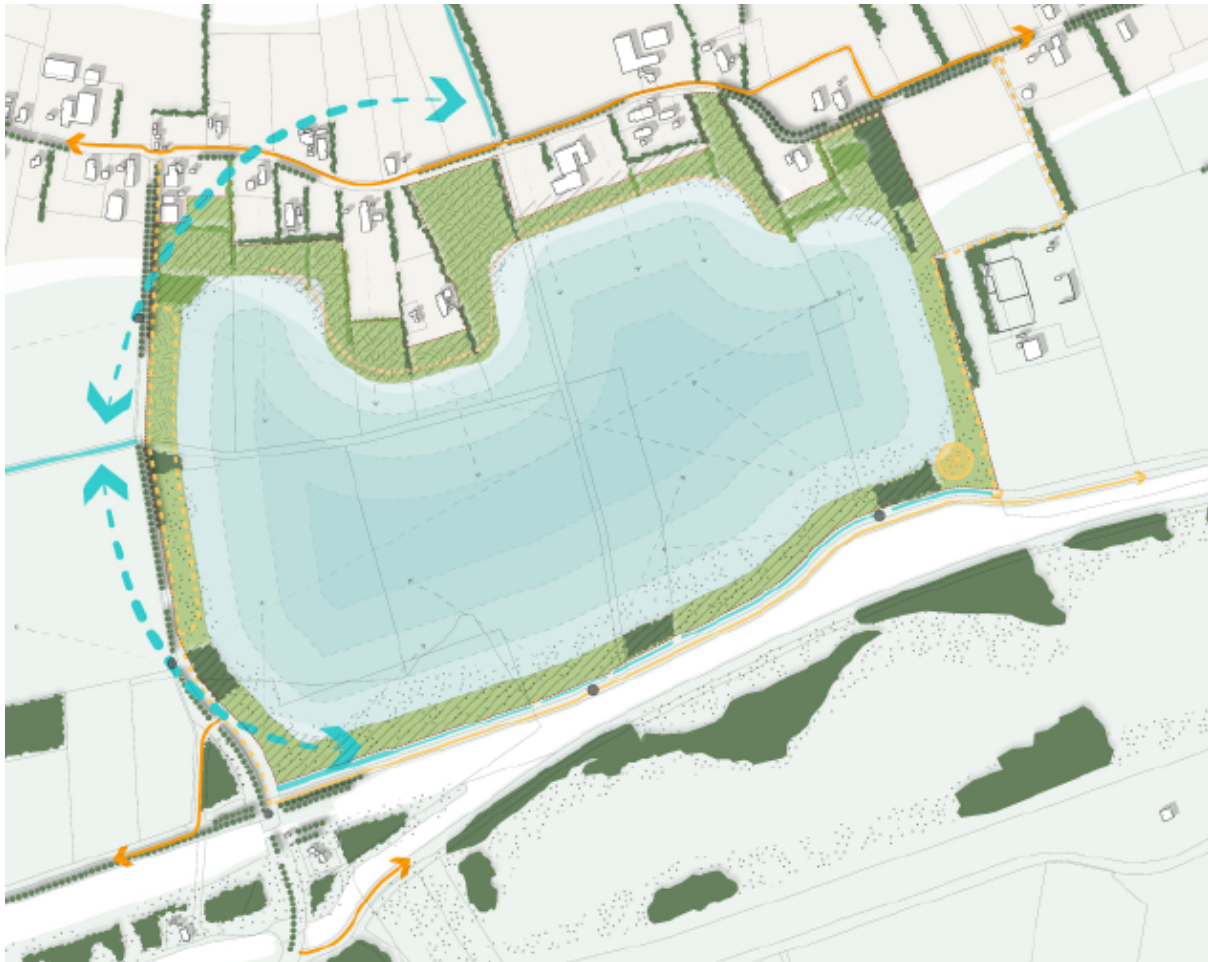

4 Uitzicht vanaf Oshaarseweg nabij oude buurtschap Oshaar

Figuur 2.3: ligging plangebied (geel omljnd) in bredere omgeving. De nummers met pijtjes in de bovenste figuur verwijzen naar de foto's en richting waarin die foto's zijn genomen

2.2 Omschrijving van gewenste activiteiten

In het plangebied wordt een nieuwe zandwinplas gerealiseerd, die landschappelijk wordt ingepast en waarbij natuurwaarden worden ontwikkeld. In figuur 2.4 is het schetsontwerp van de eindsituatie weergegeven die voortvloeit uit het participatietraject met omwonenden, het waterschap, Het Drentse Landschap en de provincie.

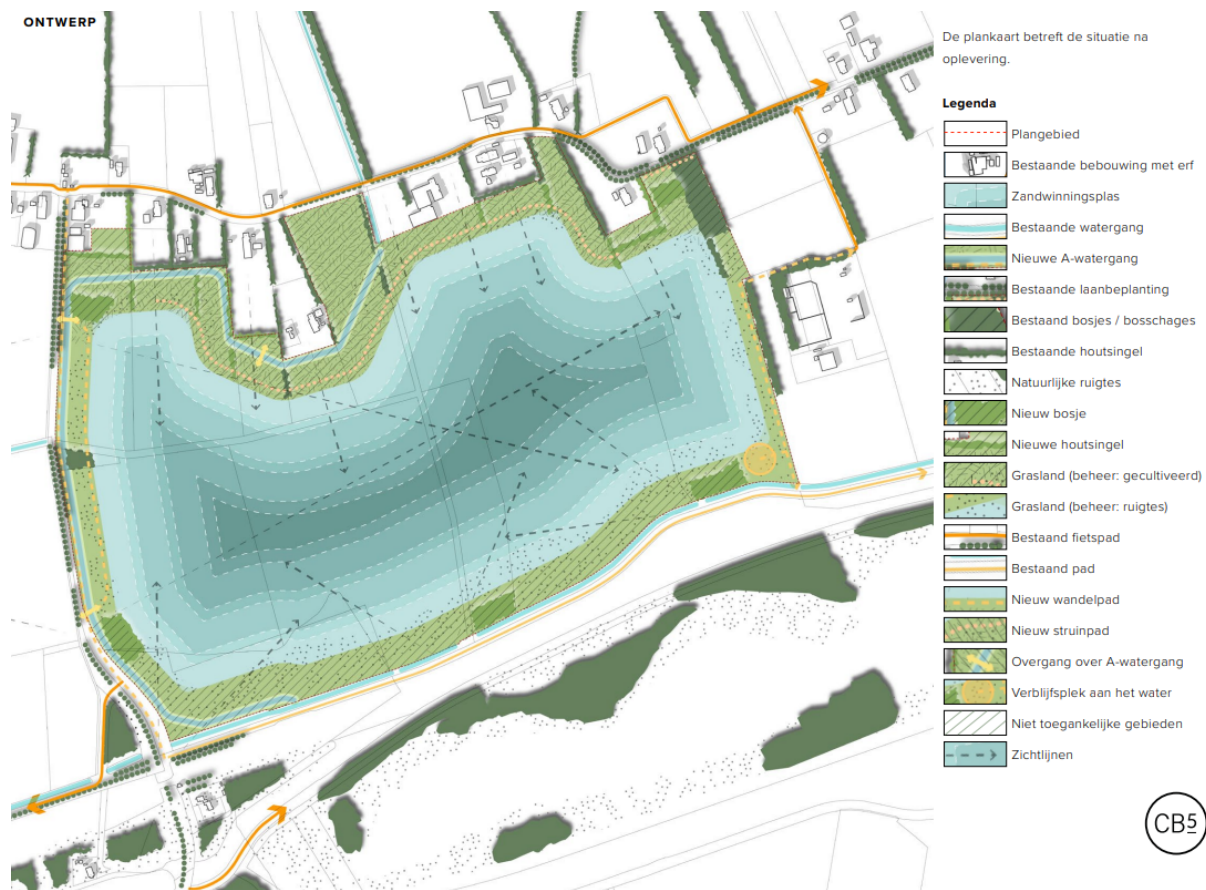

Figuur 2.4: Schetsontwerp eindsituatie

Op basis van de resultaten van het MER en afspraken met het waterschap over de aanpassing van de afwatering van het watersysteem (aanleg nieuwe watergang om de A-wateren ten noorden en zuiden van de plas te verbinden met deze in het westen, zie paragraaf 4.10) is het schetsontwerp aangepast, zie ook paragraaf 4.13. Dit leidt tot onderstaand ontwerp eindbeeld met de volgende kenmerken:

- Zandwinput met een winningsdiepte -39,00 meter NAP m. Dit komt neer op een diepte van ca. 42,00 meter ten opzichte van het huidige maaiveldniveau.
- Minimale randstrookbreedtes:
 1. westzijde (Koekangerweg): 35 meter;
 2. zuidzijde (Polderkade Hoogeveensche Vaart): 50 meter;
 3. oostzijde (NAM-locatie De Wijk -20): 25 meter;
 4. noordzijde (bebouwing Oshaarseweg): 50 meter.

In paragraaf 4.1 wordt nader ingegaan op de stedenbouwkundige, landschappelijke en cultuurhistorische waarden waarmee rekening is gehouden bij de planvorming. Hierbij wordt ook aandacht besteed aan de gefaseerde realisatie.

Figuur 2.5: Ontwerp eindsituatie

Hierna wordt ingegaan op de activiteiten van de zandwinning en daarna op hoofdlijnen op de landschappelijke inpassing en de ontwikkeling van natuurwaarden.

Activiteiten zandwinning

Voorafgaand aan de daadwerkelijke zandwinning zullen de eerste contouren van de nieuwe zandwinplas zichtbaar gemaakt worden met behulp van een hydraulische graafmachine en zal ondiep water ontstaan. Het winnen van zand wordt gedaan door middel van opzuiging. Via een spuitleiding wordt het via een elektrisch (en tijdelijk een diesel) aangedreven zandzuiger gewonnen zand naar het reeds bestaande depot op de huidige zandwinningslocatie aan de Willem Moesweg getransporteerd (circa 680 meter ten oosten van het plangebied). Het proceswater, dat op het depotterrein wordt gebruikt, wordt naar de nieuwe zandwinplas (terug)gebracht via een retourleiding. Deze transportleidingen worden aan de noordzijde in de groenstrook langs de Kanaalweg gelegd. De activiteiten vinden plaats op werkdagen in bedrijf tussen 06.00 uur en 21.00 uur. Op zaterdagen is de inrichting mogelijk tussen 07.00 uur en 19.00 uur in bedrijf.

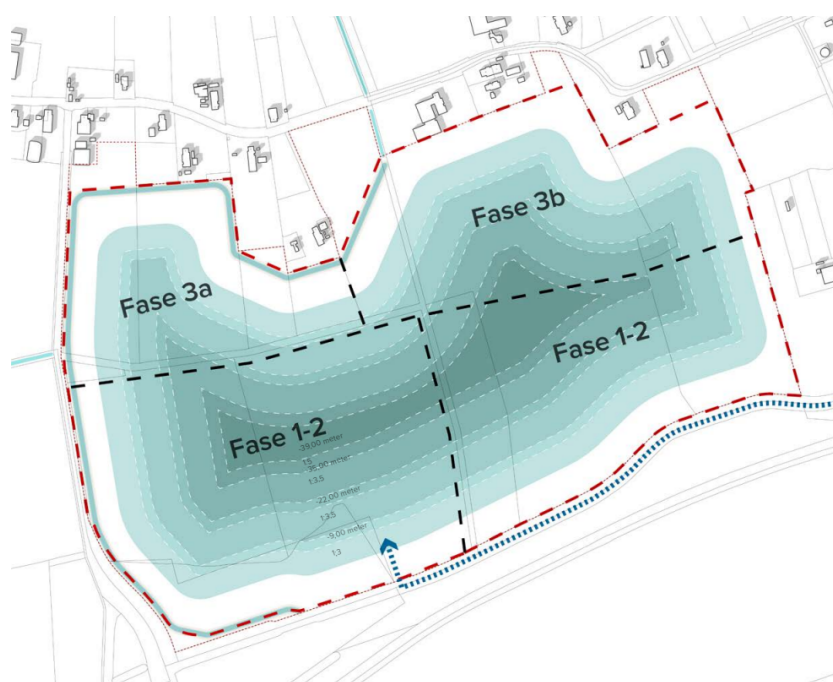
Het zand dat gewonnen wordt binnen het plangebied wordt dus opgeslagen op de bestaande zandwinningslocatie, waardoor er geen extra ruimte gereserveerd hoeft te worden voor het opslaan van zand binnen het plangebied. Ook wordt gebruik gemaakt van de bestaande klasseerinstallatie op de bestaande zandwinplas. Het zand wordt vervolgens met vrachtwagens afgevoerd via de bestaande ontsluitingsweg over de A28. Er hoeft zodoende ook geen nieuwe infrastructuur voor het zandtransport te worden aangelegd. Verder worden er geen aanpassingen verricht aan de bestaande wegen (Oshaarseweg, Koekangerweg, Ossesluis, Kanaalweg).

De maximale diepte van de plas (grofweg in het midden) is maximaal 39 meter en levert een zandwinning op van circa 11 miljoen m³. Het waterpeil van de plas wordt 2,65 meter NAP, er is een zeer beperkte variatie tussen zomer en winterpeil.

De contour met de insteek van de zandwinningsplas is weergegeven in figuur 2.5. Tussen de insteek van de zandwinningsplas en de begrenzing van het werkgebied (rode onderbroken contour) wordt, conform afspraak met omwonenden, aan de noordzijde een afstand van minimaal 40 meter tot hun perceelsgrens aangehouden. Dit is nodig voor een veilige zandwinning. Aan de overige zijden wordt deze afstand nog nader bepaald aan de hand van technische eisen. Het werkgebied is tijdens de zandwinning afgesloten met een hekwerk vanwege veiligheid en de bedrijfsvoering.

De zandwinning wordt gefaseerd uitgevoerd, zie figuur 2.6. Gestart wordt aan de zuidzijde. Voor de eerste twee fases zijn twee scenario's mogelijk: starten in de zuidoosthoek (scenario 1) of starten in de zuidwesthoek (scenario 2). Na fase 1 en 2 zal de zandwinning verder gaan in de noordwesthoek (fase 3a) en vervolgens in de noordoosthoek (fase 3b). Onderstaande doorlooptijd van de fasering is indicatief; die is afhankelijk van het startmoment (vergunningen gereed) en de marktvaart naar zand. Er wordt uitgegaan van de volgende fasering:

- Fase 1: circa 2026 tot circa 2036;
- Fase 2: circa 2037 tot circa 2043;
- Fase 3a en fase 3b: circa 2044 tot circa 2056.

Figuur 2.6: Fasering

Landschappelijke inpassing

Voor de landschappelijke inpassing van de toekomstige zandwinningsplas is een landschappelijk inrichtingsplan opgesteld (zie bijlage 1).

Het landschappelijk inrichtingsplan is op basis van participatie met direct omwonenden en diverse gebiedsbelanghebbende partijen, zijnde de gemeente, provincie Drenthe, waterschap Drents Overijsselse Delta en Het Drentse Landschap tot stand gekomen.

Het ontwerp, zie figuur 2.5 zal worden uitgewerkt naar een technisch ontwerp. Het ontwerp is gebaseerd op de landschappelijke analyse (tevens opgenomen in het landschappelijk inrichtingsplan), de participatie met omwonenden, de inbreng van de gebiedsbelanghebbenden, de bedrijfsvoering van de zandwinning, nadere afspraken met het waterschap en het MER.

Het landschappelijk inrichtingsplan bestaat uit verschillende stappen/onderdelen (paragraaf 4.1.2 van deze motivering gaat hier dieper op in):

Stap 1: landschappelijke zonering: het versterken van de aanwezige karakteristieken van het landschap met oog voor de historie en de ontwikkelingsgeschiedenis, met daarin:

- stap 1A: het realiseren van een kleinschalig cultuurlandschap met diverse landschapselementen zoals houtsingels en grasland.
- stap 1B: behoud van de weidsheid en het open karakter van het gebied.

Stap 2: natuurlijke systemen: het versterken van het natuurlijke systeem door de ecologische waarde van het gebied te versterken.

Stap 3: routes: het gebied beleefbaar maken voor de mens met respect voor privacy van omwonenden en rust voor de natuur.

Stap 4: beheer: ontwikkeling van een gebiedseigen landschap met natuur- en ecologische waarde.

Het uitgangspunt is dat voorafgaand aan de daadwerkelijke zandwinning een deel van de landschappelijke inpassingsmaatregelen, zoals nader omschreven in paragraaf 4.1.2, al worden genomen.

Natuurontwikkeling

De beoogde landschappelijke inrichting leidt tot een toevoeging van ecologische waarde door natuurvriendelijke oevers en een inrichting met bloemrijk / kruidenrijk grasland, historische (opgaande) landschapselementen en inheemse plantsoorten. Daarmee wordt een betere leefomgeving gerealiseerd voor dieren, insecten en vogels, waardoor de biodiversiteit zal toenemen. De natuurvriendelijke oevers zorgen voor een langere gradiënt tussen nat en droog wat de ecologie ten goede komt.

Energiehub

Parallel aan de planvorming voor de nieuwe zandwinning is de gemeente bezig met een gebiedsontwikkelingsvisie voor het gebied De Wijk 20 e.o., waarbij de omgeving vanaf het begin is betrokken en waarin toekomst is voor zandwinning, een energiehub, inclusief eventuele andere ontwikkelingen, waardoor een goede integratie van woon-, werk en leefomgeving ontstaat. De wens is om zandwinning en een energiehub te ontwikkelen binnen de gebiedsontwikkelingsvisie. De haalbaarheidsonderzoeken die voor beide onderwerpen gedaan moeten worden gaan uitwijzen, of en zo ja, hoe daar invulling aan gegeven kan worden.

Omdat er sprake is van ingrijpende veranderingen is het van belang om tegelijkertijd te beoordelen welke andere ontwikkelingen er kunnen ontstaan die passend zijn in het landschap, zodat de ontwikkelingen van zandwinning en een energiehub als het ware 'in de omgeving opgenomen kunnen worden'. Wat die andere ontwikkelingen zijn, kan nu nog niet worden voorzien. De gemeente pakt dit project gezamenlijk met de Zandexploitatie maatschappij VOF Echten op en betreft de omgeving vanaf het begin. De bestaande zandwinplas is onderdeel van de gebiedsvisie; de nieuwe zandwinning niet. Omwonenden doen ook mee in diverse groepen. In die groepen worden eventuele andere ontwikkelingen besproken zodat iedereen dezelfde informatie heeft en zijn of haar mening daarover kan geven.

De gebiedsvisie en de ontwikkeling van de nieuwe zandwinning worden in het project los van elkaar gezien, er is geen afhankelijkheid; mocht de zandwinning niet doorgaan en de energiehub wel, dan kan dat. En andersom ook: energiehub niet haalbaar maar zandwinning wel. Ook dat is eventueel mogelijk. Ook een vertraging van de ene ontwikkeling ten opzichte van de andere, heeft geen invloed op de andere ontwikkeling.

De eerste haalbaarheidsonderzoeken voor de energie hub hebben uitgewezen dat het realiseren van 'zon op water' op de bestaande zandwinning een kansrijke ontwikkeling is en dat het realiseren van een bermgrasvergister onder voorwaarden kansrijk kan zijn. In de vervolgfase van dat project worden voor beide onderzoeken plannen gemaakt om te komen tot diepgaander onderzoek met als ambitie het realiseren van beide projecten.

2.3 Toetsing (tijdelijk) omgevingsplan

Het tijdelijk omgevingsplan van de gemeente De Wolden bestaat onder andere uit bestemmingsplannen, beheersverordeningen, diverse verordeningen en de bruidsschat. Dit laatste is een set voormalige rijksregels.

Bestemmingsplannen/beheersverordeningen

Als het gaat om de bestemmingsplannen/beheersverordeningen, dan gelden binnen het plangebied de volgende plannen:

- Beheersverordening Buitengebied de Wolden 2023 (vastgesteld op 28 december 2023 met IMRO-nummer: NL.IMRO.1690.2023BV1002050-VG02);
- Bestemmingsplan Luchtscheidingsinstallatie De Wijk-20 (vastgesteld op 30 juni 2011 met IMRO-nummer: NL.IMRO.1690.BP00256-0401).
- Bestemmingsplan Leidingtracés NAM vastgesteld op 30 juni 2011 met IMRO-nummer (NL.IMRO.1690.BP00257-0401).
- Bestemmingsplan Waterberging Panjerd Veeningen, vastgesteld op 11 september 2011 met IMRO-nummer NL.IMRO.1690.BP00320-0401.

Binnen de beheersverordening Buitengebied de Wolden 2023 zijn de gronden van het plangebied bestemd als 'Agrarisch'. Daarbinnen is onder andere het gebruik als cultuurgrond, de uitoefening van agrarische bedrijven en met daaraan ondergeschikt het behoud, herstel en de ontwikkeling van landschappelijke, cultuurhistorische en natuurlijke waarden van de gronden toegestaan. Het gebruik van gronden als zandwinning is hierbinnen niet toegestaan. Daarnaast is sprake van een vergunningplicht voor diverse soorten aanlegactiviteiten, waaronder aanlegactiviteiten die bij onderhavig initiatief zijn beoogd, zoals het afgraven van gronden zodanig dat er een verschil in hoogte, c.q. diepte en opzichte van het bestaande maaiveld ontstaat van meer dan 30 cm, het aanleggen van voorzieningen ten behoeve van het recreatief medegebruik en het graven van sloten en daarmee gelijk te stellen waterlopen, indien dit leidt tot een wijziging van het kavelpatroon. Daar is hier sprake van.

Binnen bestemmingsplan Luchtscheidingsinstallatie De Wijk-20 zijn de gronden binnen het plangebied van onderhavig initiatief ook bestemd als 'Agrarisch'. Hier is vergelijkbaar toegestaan grondgebruik als binnen 'Agrarisch' in de hierboven beschreven beheersverordening Buitengebied de Wolden 2023, namelijk de uitoefening van een agrarisch bedrijf met in hoofdzaak grondgebonden agrarische bedrijfsvoering, met daaraan ondergeschikt het behoud, herstel en de ontwikkeling van landschappelijke, cultuurhistorische, en natuurlijke waarden van de gronden. Ook hier geldt; het gebruik van gronden als zandwinning is hierbinnen niet toegestaan. Daarnaast ligt er een aanduiding 'geluidzone - industrie', die alleen regels stelt aan geluidsgevoelige gebouwen, waar bij onderhavige ontwikkeling geen sprake van is.

In het bestemmingsplan Leidingtracés NAM is de grond ook bestemd als Agrarisch. Deze bestemming komt overeen met de bestemming Agrarisch uit de twee eerder genoemde plannen. Ook hier is het gebruik van gronden als zandwinning niet toegestaan. Tevens is in dit plan de dubbelbestemming Leiding - Stikstof opgenomen. Deze gronden zijn primair bestemd als stikstofleiding en als veiligheidszone vanwege de op of in deze gronden voorkomende stikstofleiding(en). Op deze gronden zijn geen gebouwen toegestaan en uitsluitend bouwwerken geen gebouw zijnde ten behoeve van de stikstofleiding(en). Ter bescherming van de stikstofleiding zijn aanlegwerkzaamheden die de veiligheid kunnen schaden of de continuïteit van de energievoorziening in gevaar kunnen brengen alleen toegestaan met een omgevingsvergunning.

In zowel de beheersverordening Buitengebied de Wolden 2023 als in het bestemmingsplan Luchtscheidingsinstallatie De Wijk-20 ligt op de gronden van het plangebied ook een dubbelbestemming 'Waarde - Archeologie'. Conform respectievelijk artikel 30.4, sub b uit de beheersverordening en artikel 9.2, sub a, uit het bestemmingsplan Luchtscheidingsinstallatie geldt een vergunningplicht voor onder andere het ontgronden en afgraven van de bodemstructuur dieper dan 30 cm en het graven van sloten, vaarten en andere watergangen dieper dan 30 cm.

De gronden voor zover gelegen in bestemmingsplan Waterberging Panjerd Veeningen hebben de bestemming Groen - Oevers en Kaden en de dubbelbestemming Leiding - Zand. De bestemming Groen

- oevers en Kaden betreft de noordelijk oevers en kaden van de Hoogeveense Vaart. Binnen deze bestemming is de aanleg van inlaat- en uitlaatwerken toegestaan ten behoeve van het bergingsgebied Traandijk te Echten. Fiets- en voetpaden maken tevens onderdeel uit van deze bestemming. De dubbelbestemming Leiding - Zand maakt de aanleg van een voor het transport van zand en grind tussen de bestaande zandwinning en de plas Panjerd mogelijk. Tijdelijke opslag van het zand vindt daar plaats in het onderwaterdepot. De leiding kan op de noordelijke kade langs de Hoogeveense vaart aangelegd worden, maar dient de Hoogeveense Vaart ondergronds te kruisen. Vanwege de aard van de bestemming zijn de bouwmogelijkheden beperkt.

Bruidsschat

De Bruidsschat is een set voormalige rijksregels. De Bruidsschat is bij inwerkingtreding van de Omgevingswet automatisch geland in hoofdstuk 22 van het gemeentebrede omgevingsplan. De Bruidsschat bevat onder andere regels over vergunningvrij bouwen, het gebruik van open erven en terreinen en milieubelastende activiteiten. De regels over milieubelastende activiteiten zijn in het kader van onderhavige ontwikkeling relevant.

Verordeningen

In elke gemeente zijn voor zover voorheen aanwezig, drie verordeningen onderdeel geworden van het tijdelijk omgevingsplan, te weten: Archeologieverordening, Geurverordening en Verordening afvoer regen- en grondwater. De gemeente de Wolden kent geen archeologie/monumentenverordening meer. Een verordening afvoer regen- en grondwater is ook niet aanwezig in de gemeente de Wolden. De gemeente heeft wel nog een geurverordening, namelijk de 'Verordening geurhinder en veehouderij gemeente de Wolden 2010'. Deze geldt, als onderdeel van het tijdelijk omgevingsplan, ook nog steeds. Gelet op het karakter van voorliggend initiatief zijn de regels uit deze geurverordening echter niet relevant.

Conclusie

Geconcludeerd wordt dat het initiatief, het realiseren van een nieuwe zandwinning, niet past in het tijdelijk deel van het omgevingsplan. Aangezien het huidige ontwerp voor de uitbreiding van de zandwinningsplas niet voldoende concreet is, zoals beschreven in paragraaf 1.2 van deze motivering, is gekozen om de afwijking van het tijdelijk deel van het omgevingsplan mogelijk te maken met een omgevingsplanwijziging.

2.4 Voorbereiding en participatie

Participatie omgeving

In het kader van de planvorming heeft uitgebreide participatie plaatsgevonden met zowel stakeholders als omwonenden uit de directe omgeving. Het doel van het participatieproces is ten eerste een door de bewoners uit de directe omgeving gedragen landschappelijke inpassing van de zone rondom de toekomstige zandwinningsplas aan de Oshaarseweg. Het tweede doel is in een zo vroeg mogelijk stadium afstemming bereiken met de gebiedsbelanghebbende partijen, te weten provincie Drenthe, waterschap Drents Overijsselse Delta en Drentslandschap.

Omwonenden

Het participatieproces dat met de omwonenden is doorlopen omvat de volgende stappen:

1. Opstartfase
 - a. eerste ronde keukentafelgesprekken in de periode 12-17 februari 2024
 - b. overleg met werkgroep Zandwinning op 11 maart 2024
2. Schetsontwerp:
 - a. tweede ronde keukentafelgesprekken in de periode 5-11 juli 2024
 - b. overleg met werkgroep Zandwinning 10 juni 2024
 - c. informatieavond Zandwinning en Energie-hub

In bijlage 2 is verslag gedaan van de twee rondes keukentafelgesprekken met omwonenden en de twee

overleggen met de werkgroep Zandwinning, die bestaat uit een groep van afgevaardigden van de omwonenden, met bijbehorende presentaties. Het schetsontwerp landschappelijke inpassing is tijdens een openbaar toegankelijke informatieavond op 16 juli 2024 gepresenteerd aan belangstellenden. De resultaten van de participatie en wat er mee is gedaan, is integraal beschreven in het ontwerp landschappelijke inrichtingsplan (bijlage 1).

Gebiedsbelanghebbenden

In een vroeg stadium is in het kader van de landschappelijke inpassing afstemming geweest met Het Drentse Landschap. Het verslag van het overleg op 14 februari 2024 is als bijlage 3 bijgevoegd. Afgesproken is Het Drentse Landschap betrokken te houden bij de planvorming en de nadere uitwerking te bespreken en af te stemmen. Tevens is afgesproken Het Drentse Landschap ook uit te nodigen voor informatieavonden. De gemeente zal dat verzorgen.

Participatie met het waterschap heeft uitgebreid plaatsgevonden in het kader van het geohydrologisch onderzoek en de weging van het waterbelang, zie paragraaf 4.10. In nauw overleg met het waterschap is een grondwatermodel opgesteld ten behoeve van het geohydrologisch onderzoek, dat ook is afgestemd met en beoordeeld is door het waterschap.

De wijze waarop wordt omgegaan met de twee A-watgangen is begin 2025 door initiatiefnemer nader besproken met het waterschap. Het waterschap heeft 18 februari 2025 aangegeven in te kunnen stemmen met het omleggen van de watgangen. Bij de nadere uitwerking is gevraagd rekening te houden met de volgende uitgangspunten:

- aanleveren van dwarsprofielen voor het gehele tracé, waarbij voor de maatvoering wordt uitgegaan van de oude watgangen en leggerdata.
- het talud is minimaal 1:2;
- rondom de A-watgang vanaf de bovenkant insteek bevindt zich een 5 meter brede beschermingszone aan weerszijden. Advies is om de A watgang langs de bebouwing in het noorden daarom iets te verschuiven naar het zuiden.
- voorgestelde tracé bevat een aantal scherpe hoeken, voorstel is deze wat meer af te ronden dus een meer vloeiende lijn, dit komt ten goede van de doorstroming en het onderhoud.
- Rekening houden met ligging van het gebied in 2 peilvakken.

Bij de nadere uitwerking is hiermee rekening gehouden en heeft afstemming plaatsgevonden met het waterschap, zie paragraaf 4.10.

Vooroverleg wettelijke overlegpartners

Het voorontwerp TAM-omgevingsplan met de bijbehorend onderzoeken zijn voor advies opgestuurd naar de ketenpartners, zoals de Omgevingsdienst, veiligheidsregio, provincie en het waterschap. Hieruit moet blijken of er hogere belangen zijn gediend en/of er specifieke aandachtspunten zijn ten aanzien van het voornemen.

Er zijn vijf reacties ontvangen:

1. Gasunie
2. TenneT TSO B.V.
3. Waterschap Drents Overijsselse Delta
4. Veiligheidsregio Drenthe
5. Provincie Drenthe

Gasunie, TenneT TSO B.V. en Waterschap Drents Overijsselse Delta hebben aangegeven geen opmerkingen te hebben op de voorgenomen wijziging van het omgevingsplan.

Veiligheidsregio Drenthe heeft opgemerkt, dat het onduidelijk is wat de zandwinningplas voor invloed gaat/kan hebben op de aardgasleiding van de NAM die ten zuiden van de zandwinning ligt.

Naar aanleiding van deze reactie merken we op dat de (voormalige) aardgasleiding een (voormalige) stikstofleiding betreft van de NAM-locatie aan de oostkant van het plangebied. Deze leiding is nog aanwezig maar net als de NAM-locatie niet meer in gebruik. De luchtscheidingsinstallatie van de

NAM-locatie is inmiddels ontmanteld. Ten tijde van het wijzigen van voorliggend omgevingsplan zijn nog geen concrete plannen voor een alternatief gebruik van de leiding bekend. De stikstofleiding zal op termijn mogelijk worden verwijderd. Een alternatief is, dat de leiding wordt ingezet voor transport van biogas als de plannen voor de energie-HUB van de gemeente op de voormalige NAM-locatie door zullen gaan en er sprake is van een bermvergiftingsinstallatie. Daar is nog geen zicht op. Mocht dat aan de orde zijn, dan is voor dat initiatief een planologische procedure nodig, waarbij de aanvaardbaarheid van het gebruik van de leiding voor transport van biogas moet worden getoetst aan de mogelijke effecten daarvan op de zandwinninglocatie.

Provincie Drenthe merkt op, dat de locatie is gelegen in het landschapstype 'wegdorpenlandschap van de laagveenontginning' en geeft aan dat de voorgestelde inpassing aansluit op dit landschapstype. Gezien de voorgestelde fasering duurt het lang voordat daadwerkelijk begonnen is aan de landschappelijke inpassing. De provincie stelt voor de landschappelijke inpassing gefaseerd aan te leggen en delen waar de eerste winning plaatsvond ook direct in te passen wanneer daar gestopt is met winnen. Daar is in het landschappelijke inpassingsplan als rekening mee gehouden.

De landschappelijke inpassing wordt gefaseerd aangelegd gelijktijdig met de fasering van de zandwinning. Gelijktijdig kan zijn in het begin van de fase, gelijktijdig met de werkzaamheden of direct aansluitend op de werkzaamheden. In paragraaf 4.1.2 en bijlage 1 is dit nader beschreven.

Voor wat betreft het aspect water geeft de provincie aan dat het provinciaal beleid erop gericht is om zandwinning te combineren met waterberging. Het voorgenomen plan is in overeenstemming met het provinciaal beleid op het gebied van water. Dit nemen we voor kennisgeving aan.

Hoofdstuk 3 Beleid en regelgeving

3.1 Rijksbeleid en regels

3.1.1 Nationale Omgevingsvisie

Op 23 februari 2021 heeft het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de Nationale Omgevingsvisie vastgesteld. In de Nationale Omgevingsvisie geeft het Rijk een langetermijnvisie op de toekomst en ontwikkeling van de leefomgeving in Nederland. Uitgangspunt in de nieuwe aanpak is dat ingrepen in de leefomgeving niet los van elkaar plaatsvinden, maar in samenhang. Om dit te kunnen bewerkstelligen laat het Rijk de inrichting van de fysieke leefomgeving meer over aan de decentrale overheden en komt de gebruiker centraal te staan.

Het Rijk blijft verantwoordelijk voor het systeem van de fysieke leefomgeving. Daarnaast kan een rijksverantwoordelijkheid aan de orde zijn indien:

- een onderwerp nationale baten en/of lasten heeft en de doorzettingsmacht van provincies en gemeenten overstijgt, bijvoorbeeld het reserveren van ruimte voor militaire activiteiten en het stellen van opgaven in de stedelijke regio's rondom de mainports, brainports, greenports en valleys;
- over een onderwerp internationale verplichtingen of afspraken zijn aangegaan, bijvoorbeeld het stimuleren van biodiversiteit, duurzame energie, watersysteemherstel of het beschermen van werelderfgoed;
- een onderwerp provincie- of landsgrensoverschrijdend is ofwel een hoog afwentelrisico kent ofwel in beheer bij het Rijk is. Bij dit laatste gaat het bijvoorbeeld om de hoofdnetten van weg, spoor, water en energie, maar ook de bescherming van gezondheid van inwoners is op rijksniveau relevant.

Aan de hand van een toekomstperspectief op 2050 brengt de NOVI de langetermijnvisie in beeld. Op nationale belangen wil het Rijk sturen en richting geven. Die komen samen in 4 prioriteiten:

1. Ruimte voor klimaatadaptatie en energietransitie
2. Duurzaam economisch groeipotentieel
3. Sterke en gezonde steden en regio's
4. Toekomstbestendige ontwikkeling van het landelijk gebied.

De druk op de fysieke leefomgeving in Nederland is zo groot, dat belangen soms botsen. Het streven is om combinaties te maken en win-win situaties te creëren, dit is echter niet altijd mogelijk. In die gevallen dienen belangen te worden afgewogen. Hiervoor gebruikt de NOVI 3 afwegingsprincipes:

1. Combinaties van functies gaan voor enkelvoudige functies: in het verleden is scheiding van functies te vaak te rigide gehanteerd. Met de NOVI zoeken we naar maximale combinatiemogelijkheden tussen functies, gericht op een efficiënt en zorgvuldig gebruik van onze ruimte.
2. Kenmerken en identiteit van een gebied staan centraal: wat de optimale balans is tussen bescherming en ontwikkeling, tussen concurrentiekracht en leefbaarheid, verschilt van gebied tot gebied. Sommige opgaven en belangen wegen in het ene gebied zwaarder dan in het andere.
3. Afwentelen wordt voorkomen: het is van belang dat onze samenleving zoveel mogelijk voorziet in mogelijkheden en behoeften van de huidige generatie van inwoners zonder dat dit ten koste gaat van toekomstige generaties.

Toetsing

Met de uitbreiding van de zandwinning wordt ingespeeld op de grote vraag naar zand dat gebruikt kan worden in de weg- en woningbouw. Zodoende draagt het initiatief indirect bij aan de Rijksprioriteit om sterke en gezonde steden en regio's te ontwikkelen. Geconcludeerd wordt dat het initiatief in lijn is met de NOVI.

3.1.2 Instructieregels Rijk

Bij een wijziging van het omgevingsplan moet rekening worden gehouden met de instructieregels in hoofdstuk 5 van het Bkl (Besluit kwaliteit leefomgeving).

Hoofdonderwerpen waarvoor instructieregels gelden vanuit het Rijk

Het Rijk stelt in het Bkl instructieregels voor een aantal hoofdonderwerpen. Per instructieregel is het toepassingsbereik bepaald. Daardoor kan het zijn dat een thema waarvoor het Bkl instructieregels bevat, niet geldt voor een specifieke activiteit. In afdeling 5.1 zijn de volgende instructieregels opgenomen met het oog op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

- algemene bepalingen (paragraaf 5.1.1).

Het plan moet voldoen aan 14, aanhef en onder 5, van de Dienstenrichtlijn. Zandwinning is geen activiteit die onder de Dienstenrichtlijn valt. Deze instructieregel is derhalve niet relevant voor voorliggend omgevingsplan.

- waarborgen van veiligheid (paragraaf 5.1.2).

Het gaat hier om de veiligheidsrisico's van branden, rampen en crises. Deze instructieregels zijn gericht op het voorkomen, beperken en bestrijden ervan, op mogelijkheden voor personen om zich daarbij in veiligheid te brengen (vluchten en/of schuilen) en op toegankelijkheid van het gebied voor de hulpdiensten en de mogelijkheden voor de rampbestrijding (bestrijdbaarheid en bluswatervoorzieningen). Ook mogelijke effecten op de infrastructuur horen hierbij. Dit aspect is beoordeeld in paragraaf 4.9 en 4.10. Uit paragraaf 4.9 volgt dat de locatie geen knelpunt kent in relatie tot het plaatsgebonden risico. Daarnaast ligt de locatie buiten brand- en explosieaandachtsgebieden. Hieruit volgt dat er geen regels nodig zijn om de fysieke veiligheid te borgen. Evenmin leidt het aspect veiligheid tot belemmeringen voor het plan. De regels voor toereikende bluswatervoorzieningen en bereikbaarheid en opstelplaatsen voor hulpdiensten zijn geregeld in de bruidsschat. Er is in paragraaf 4.10 aandacht besteed aan het overstromingsrisico; het plangebied bevindt zich niet binnen overstroombaar gebied.

- beschermen van waterbelangen (paragraaf 5.1.3).

Het gaat hierbij om de gevolgen voor het beheer van watersystemen. Het waterbelang is afgewogen in paragraaf 4.10. In het plan is rekening gehouden met de gevolgen voor het beheer van het watersysteem. Om voldoende afwatering te behouden is afgestemd met de afdeling beheer van het waterschap, dat nieuwe watergangen worden gegraven om de A-wateren ten noorden en zuiden van de plas te verbinden met deze in het westen. Bij het wijzigen van de huidige peilgebieden dient een peilherziening te worden doorlopen. Daarnaast dient het functioneren van het nieuwe watersysteem te worden onderbouwd in de aanvraag van de benodigde omgevingsvergunning voor een wateractiviteit bij het waterschap. Er zijn in het voorliggende omgevingsplan geen specifieke regels nodig voor het beschermen van de waterbelangen.

- beschermen van gezondheid en milieu (paragraaf 5.1.4), waaronder instructieregels voor de kwaliteit van de buitenlucht, trillingen, geluid, geur en bodemkwaliteit.

De kwaliteit van de buitenlucht is beoordeeld in paragraaf 4.5. Dit leidt niet tot belemmeringen. Het aspect trillingen is beoordeeld in paragraaf 4.6. Dit leidt niet tot belemmeringen. Het aspect geluid door activiteiten, indirecte geluidhinder door wegverkeer en laagfrequent geluid is beoordeeld in paragraaf 4.4. Het plan ondervindt geen belemmering door geluidseffecten vanwege het plan op de omgeving. Het plan ondervindt ook geen geluidseffecten vanuit de omgeving. Geureffecten vanwege het plan op de omgeving zijn beoordeeld in paragraaf 4.3. Het plan leidt niet tot geurhinder. Het plan zelf is niet geurgevoelig. Het aspect bodemkwaliteit is beoordeeld in paragraaf 4.7. Het aspect bodem vormt geen belemmering voor de wijziging van het omgevingsplan. Het voornemen leidt op grond van de beoordeelde milieubelastende activiteiten, geur, geluid, luchtkwaliteit, trillingen en bodemkwaliteit niet tot risico's voor de gezondheid. Daarnaast biedt het plan mogelijkheden voor wandelen en leidt daarmee tot een positieve bijdrage aan

de gezondheid.

- beschermen van landschappelijke of stedenbouwkundige waarden en cultureel erfgoed (paragraaf 5.1.5), waaronder de ladder voor duurzame verstedelijking;

Dit aspect is beoordeeld in paragraaf 4.1. De archeologische belangen zijn beschermd in de planregels. Er is bij de planvorming rekening gehouden met een goede landschappelijke inpassing. In het plan zijn hier via een voorwaardelijke verplichting regels voor gesteld, waarmee de landschappelijke inrichting is geborgd en de belangen zijn beschermd. De activiteit is geen nieuwe stedelijke ontwikkeling. Toetsing aan de ladder voor duurzame verstedelijking is derhalve niet aan de orde. Wel moet in het kader van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties de behoefte worden gemotiveerd. Dat is gedaan in paragraaf 4.1.4.

- het behoud van ruimte voor toekomstige functies (paragraaf 5.1.7), waaronder landsverdediging en nationale veiligheid, elektriciteitsvoorziening, rijksvaarwegen en luchtvaart, fiets- en wandelroutes, aanwijzing van woningbouwcategorieën;

Het plan is niet gelegen op gronden die zijn aangewezen met betrekking tot landsverdediging en nationale veiligheid, elektriciteitsvoorziening, rijksvaarwegen en luchtvaart, fiets- en wandelroutes en/of, aanwijzing van woningbouwcategorieën; Deze instructieregel is derhalve voor voorliggende wijziging van het omgevingsplan niet relevant.

- het bevorderen van de toegankelijkheid van de openbare buitenruimte voor personen (paragraaf 5.1.8).

Deze instructieregel heeft tot doel om het gebruik van de openbare buitenruimte gemakkelijker te maken voor personen met een functiebeperking. Het omgevingsplan biedt de mogelijkheid openbaar toegankelijke wandelpaden aan te leggen die vanwege veiligheidseisen aan de zandwinning open worden gesteld na afronding van de zandwinning. Deze wandelpaden bestaan vanwege de landschappelijke inpassing uit halfverharding en zijn ook goed te gebruiken door personen met een functiebeperking.

Daarnaast bevat afdeling 5.2 van het Bkl instructieregels voor de uitoefening van taken voor de fysieke leefomgeving. Daarbij gaat het onder meer om het voorkomen van belemmeringen van gebruik en beheer van spoorwegen en rijkswegen. In heel bijzondere gevallen kunnen B&W de Minister vragen om een ontheffing van bepaalde instructieregels te verlenen. Dit volgt uit afdeling 5.3 van het Bkl.

Toetsing

Voor voorliggend plan is hierboven, gelet op de beoogde activiteiten en de karakterisering van de omgeving (onder andere woningen aanwezig) het plan getoetst aan de instructieregels op basis van de beschrijving van de effecten van onderhavige ontwikkeling in hoofdstuk 4. Gelet op de conclusies in hoofdstuk 4 van deze motivering en de borging van de belangen met betrekking tot archeologie en landschappelijke inpassing wordt geconcludeerd dat voldaan wordt aan de instructieregels uit het Bkl.

3.1.3 Conclusies

Geconcludeerd wordt dat onderhavig initiatief in lijn is met rijksbelangen en voldoet aan de instructieregels uit het Bkl. Zodoende is het initiatief in lijn met doelstellingen en beleid van het Rijk.

3.2 Provinciaal beleid en regels

3.2.1 Provinciale omgevingsvisie

De Omgevingsvisie Drenthe (Actualisatie Omgevingsvisie Drenthe 2022) is voor Drenthe op 28 september 2022 vastgesteld door Provinciale Staten en vormt een centraal visiedocument. De visie formuleert de belangen, ambities, rollen, verantwoordelijkheden en sturing van de provincie in het ruimtelijk domein. Langetermijndoelen op verschillende terreinen zoals ruimtelijke ontwikkeling, verkeer en vervoer water, wonen, natuur en cultuur worden in de omgevingsvisie met elkaar verbonden.

De missie van de provincie bestaat uit het waarderen van de Drentse kernkwaliteiten en het ontwikkelen van een bruisend Drenthe, passend bij deze kernkwaliteiten. Onder de Drentse kernkwaliteiten worden landschap, cultuurhistorische waarden, archeologische waarden, aardkundig erfgoed, natuur, stilte en duisternis verstaan. De missie draagt uit dat nieuwe ontwikkelingen bijdragen aan de ruimtelijke kwaliteit van de provincie. Onder 'bruisend Drenthe' wordt een provincie verstaan waar het goed wonen en werken is en waar voor jong en oud veel te beleven valt. Een provincie waar ondernemerschap, cultuur en sport floreren.

De visie gaat uit van de ontwikkeling van robuuste systemen mét ruimtelijke kwaliteit. De ruimte van de provincie wordt daarvoor geordend in vier functies: natuur, landbouw, water en sociaaleconomisch. Voor deze functies wordt gestreefd naar robuustheid. Dat betekent dat een functie zo stevig is, dat het weinig gevoelig is voor verstoringen. Daarvoor zijn in de visie kaarten 9 tot en met 12 vier robuuste systemen aangewezen:

- Het robuust sociaaleconomisch systeem: heeft betrekking op wonen, werklocaties, infrastructuur en een gezond economisch klimaat.
- Het robuust landbouwsysteem: heeft betrekking op de ontwikkeling van een toekomstgerichte landbouw.
- Het robuust natuursysteem: heeft betrekking op de natuurgebieden en de verbindingen die de ruggengraat vormen voor de natuur.
- Het robuust watersysteem: betreft de samenhang van beken en kanalen die zorgdragen voor een optimaal waterbeheer.

Nieuwe ontwikkelingen mogen geen significant effect hebben op het functioneren van het systeem.

Naast de robuuste systemen zijn er gebieden in Drenthe waar verschillende functies samenkomen die geen van allen dominant zijn. Dit noemt de provincie 'multifunctionele gebieden' (kaart 13). In deze gebieden is geen functie aan te wijzen die leidend is bij ontwikkelingen.

De kwaliteit van de omgeving waarin we wonen, werken en recreëren, noemt de provincie de ruimtelijke kwaliteit. De provincie richtten zich op zes kernkwaliteiten die bepalend zijn voor de ruimtelijke kwaliteit in Drenthe: landschap, natuur, cultuurhistorie, archeologie, aardkundig erfgoed en rust. Bij de opgaven en bij ontwikkelingen die op Drenthe afkomen wordt uitgegaan van de bestaande ruimtelijke kwaliteit en wordt gestreefd naar het vergroten ervan. Ruimtelijke kwaliteit gaat ook over het zuinig en zorgvuldig omgaan met de beschikbare ruimte en het waarborgen van de milieukwaliteit van de leefomgeving. Voor zuinig ruimtegebruik zet de provincie de 'ladder voor duurzame verstedelijking' in. Voor de milieukwaliteit van de leefomgeving gaan de provincie veelal uit van Europese en nationale regels.

Toetsing

Zandwinning

Voor zandwinning kent de provincie het volgende beleid:

- Zandwinning is uitsluitend toegestaan om te voorzien in de feitelijke behoefte aan beton- en metselzand en ophoogzand. De zandwinning voldoet hieraan. Dit is onderbouwd in paragraaf 4.1.4
- De provincie werkt alleen mee aan nieuwe zandwinnings, wanneer die na exploitatie multifunctioneel zijn en ruimtelijke kwaliteit hebben. Tijdens en na de beëindiging van de

zandwinning is er een landschappelijk ingepast gebied waarin sprake is van natuurontwikkeling en dat kan worden gebruikt voor extensieve recreatie. Daarmee is sprake van een multifunctionele ontgronding die door middel van landschappelijke maatregelen leidt tot een verbetering van de landschappelijke kwaliteit en daarmee ruimtelijke kwaliteit.

- De zandwinning wordt zoveel mogelijk geconcentreerd in een beperkt aantal (centrale) zandwinplaatsen, verspreid over de provincie. De zandwinning ligt ten westen van een bestaande zandwinning. Hiermee wordt aan deze voorwaarde voldaan.
- In het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is geen plaats voor zandwinningen. Het plangebied ligt buiten de NNN.

Robuuste systemen:

Robuust sociaaleconomisch systeem

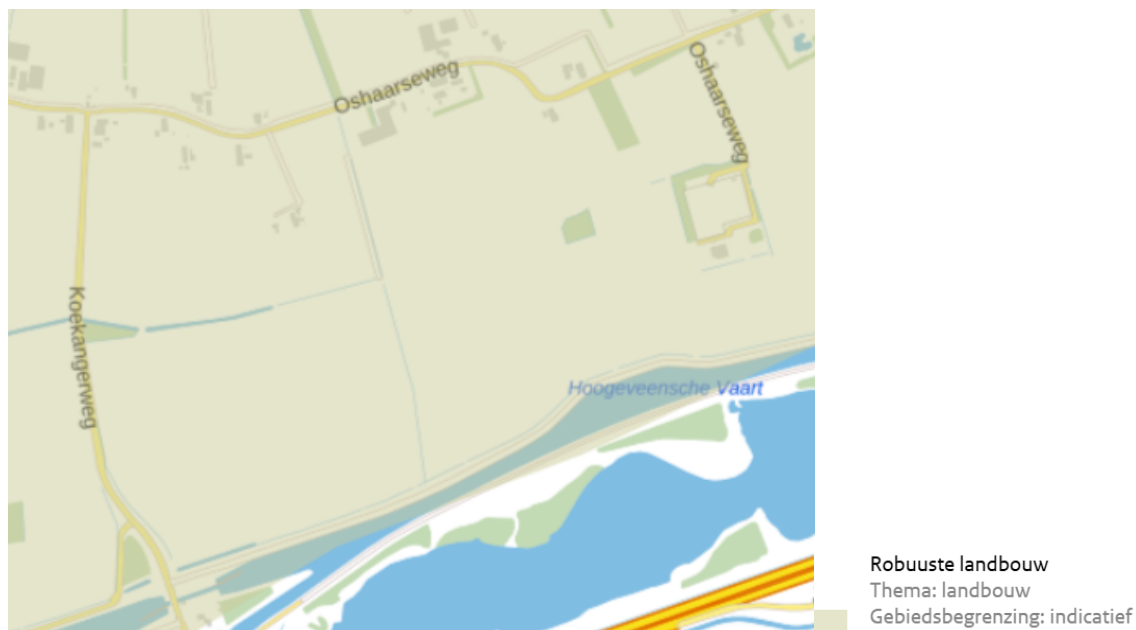
Het robuust sociaaleconomisch systeem: het plangebied is geen onderdeel van de gronden die op kaart 9 zijn aangewezen als onderdeel van een robuust sociaaleconomisch systeem.

Figuur 3.1: Uitsnede kaart 9 Robuust sociaal-economisch systeem, Actualisatie Omgevingsvisie Drenthe 2022

Robuust landbouwsysteem

Het robuust landbouwsysteem heeft betrekking op de ontwikkeling van een toekomstgerichte landbouw. Het plangebied is op kaart 10 aanwezen als robuuste landbouw.

Figuur 3.2: Uitsnede kaart 10 Robuust landbouwsysteem, Actualisatie Omgevingsvisie Drenthe 2022

Economisch gezien is de landbouw en agribusiness voor Drenthe een belangrijke sector. De primaire sector is van groot belang voor de Drentse economie en de werkgelegenheid. Daarnaast is het grootste gedeelte van de grond in Drenthe in bezit van landbouwers. Dit maakt dat de landbouw (mede) bepaalt hoe het landschap eruit ziet. Grond is een belangrijke productiefactor voor de landbouw.

De provincie ziet kansen voor kringloop landbouw, lokale afzet en korte ketens en de eiwittransitie. Daarnaast stelt de provincie Drenthe agribusiness in staat om haar positie op de Europese en wereldmarkt te versterken. De provincie richt zich op voldoende voedsel van hoogwaardige kwaliteit, een kleine voetprint en nieuwe teelten en toepassingen. Met de landbouw streeft de provincie om die reden naar een robuust systeem. Dit doen ze onder andere door gebieden aan te wijzen waar de landbouw de ruimte krijgt om zich te ontwikkelen, door innovatie in de landbouw te stimuleren en door minder beperkingen op te leggen. Bij de te nemen inrichtingsmaatregelen voor de landbouw, wordt zo veel mogelijk rekening gehouden met de robuuste systemen en kernkwaliteiten. In het robuust landbouwgebied heeft de landbouw het primaat. Ontwikkelingen worden hier afgestemd op de landbouw. In de Omgevingsverordening Drenthe zijn hiervoor regels opgenomen die doorwerken in een omgevingsplan (zie paragraaf 3.2.2). Op grond van de omgevingsverordening mag een omgevingsplan niet voorzien in ontwikkelingen die een structureel negatief effect hebben op het functioneren van de agrarische sector in het gebied. Het gaat hier om effecten die het huidige functioneren en de toekomstbestendigheid van landbouwbedrijven aantoonbaar aantasten.

De agrarische gronden in het plangebied zijn voor circa tachtig procent in gebruik als grasteelt en voor circa twintig procent als maïsland. De initiatiefnemer heeft afspraken met de agrariër over de (gefaseerde) verwerving van de gronden. Na verkoop van zijn gronden verplaatst de agrariër zijn activiteiten naar een nieuwe locatie. Het bedrijf kan daarmee blijven functioneren, alleen op een alternatieve locatie, en de wijziging leidt niet tot een structureel effect op het functioneren van de agrarische sector.

In het kader van de wijziging van het omgevingsplan is geohydrologisch onderzoek gedaan, zie paragraaf 4.10. Hieruit volgt dat de afgeleide effecten van de hydrologie geen significante effecten hebben op de landbouwgronden in de omgeving van het plangebied.

Robuust natuursysteem

Het robuust natuursysteem: Op kaart 11 is het plangebied aangewezen als doelenkaart natuur en landschap.

Figuur 3.3: Uitsnede kaart 11 Robuust Natuursysteem, Actualisatie Omgevingsvisie Drenthe 2022

De provincie heeft de ambitie de buitengewone natuur in Drenthe door te geven en robuuster maken voor de toekomst. De provincie heeft de wettelijke taak om planten en dieren te beschermen, natuur te beheren en nieuwe natuur aan te leggen. Vanuit het Natuurpact en het Nationaal Programma Natuur en vanuit hun eigen ambities zet de provincie in op het herstellen en het verbeteren van de kwaliteit van de natuur in heel Drenthe.

Het beleid om de natuurgebieden te ontwikkelen tot een robuust netwerk heeft een positief effect op de ontwikkeling van natuurwaarden. De afname van de biodiversiteit in het Natuurnetwerk Nederland (NNN) lijkt te zijn gekeerd, maar niet alle soorten in het NNN hebben een gunstig toekomstperspectief. De provincie blijft inzetten op het verder versterken en verbeteren van de biodiversiteit, zowel binnen als buiten de NNN. De provincie heeft voor heel Drenthe een hiërarchie aangebracht in de wijze waarop ze aan natuurwaarden werken. Daarbij is onderscheid gemaakt tussen:

- Natuurlijk proces. Gebieden waar natuurlijke processen de ruimte krijgen;
- Bestaande patronen. Gebieden waar het beheer gericht is op het in stand houden van bestaande patronen van natuur, landschap en cultuurhistorie;
- Agrarisch gebruik. Boerenlandnatuur, waar agrarisch gebruik leidend is;
- Wonen en werken. Stedelijke gebieden met overgangen stad-land, die door ecologisch beheer bij kunnen dragen aan kwaliteit van natuur en landschap.

Voor de vier typen gebieden is in de omgevingsvisie aangegeven welke plek ze in het natuurnetwerk hebben, welke natuur en landschapsdoelen daar worden nagestreefd en hoe de provincie die wil realiseren en hoe ze de verantwoordelijkheid daarvoor zien. De doelen voor deze typen gebieden staan op de kaart 'Doelen natuur en landschap 2040'. Voor de gebieden waar de provincie zelf verantwoordelijk is worden de kaart als een doelenkaart gebruikt. In gebieden waar anderen verantwoordelijkheid hebben, zoals in voorliggende situatie, kan de kaart als inspiratie en leidraad worden gebruikt en om ontwikkelingen te sturen in het licht van de potentiële bijdrage aan natuur en landschap. Daarmee is het een richtinggevende kaart en niet verplichtend. Het plangebied valt onder 'agrarisch gebruik', daarvoor geldt:

1. Plaats natuurnetwerk:
 - a. Vertakkingen netwerk.
2. Streven:
 - a. netwerk verstevigen, doorlaatbaarheid en dooradering in stand houden en verbeteren,
 - b. basiskwaliteit Natuur realiseren
 - c. beleving vergroten.
3. Hoe:
 1. Landschapselementen, bermen/taluds: herstellen, in stand houden, inrichten;
 2. Beekdalen, graslanden, akkerranden: ecologisch beheren;

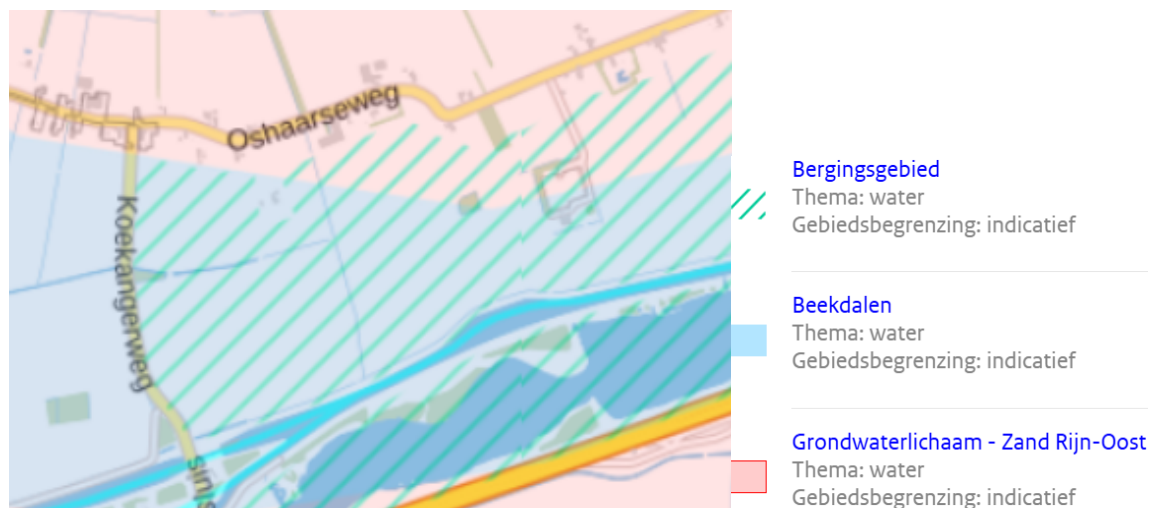
3. GLB/Agrarisch natuurbeheer.

Hiermee is bij het opstellen van de landschappelijke inrichting van de zandwinning rekening gehouden, zie bijlage 1. Maatregelen in het gebied ten goede van de natuur zijn:

- aanleg extensief beheerde graslanden met een meer natuurlijke uitstraling.
- kruidenrijk grasland: Het beheer zodanig inrichten dat er meer bloemrijke en kruidenrijke vegetaties ontstaan. Daarbij wordt aangesloten op de aanwezige natuurdoeltypen.
- aanleg opgaande landschapselementen in de vorm van hakbosjes, bomenrijen, houtsingels en struweel, die leiden tot een verhoging van de natuurwaarde.
- natuurvriendelijke oevers: Natuurvriendelijke oevers (waterplas en watergang): Op de waterlijn kunnen natuurvriendelijke oevers worden aangelegd. Ze zorgen voor een langere gradiënt tussen nat en droog wat de ecologie ten goede komt.
- Het toevoegen van extensieve recreatie aan de waterplas in de vorm van halfverharde struipaden biedt ruimte voor de mens aan de waterplas en vergroot de beleving van de natuurwaarden in het gebied.

Robuust watersysteem

Het robuust watersysteem: betreft de samenhang van beken en kanalen die zorgdragen voor een optimaal waterbeheer. Op kaart 12 is het plangebied deels aangewezen als 'beekdalen' en geheel als bergingsgebied. Het plangebied is onderdeel van het grondwaterlichaam - Zand Rijn - Oost.

Figuur 3.4: Uitsnede kaart 12 Robuust Watersysteem, Actualisatie Omgevingsvisie Drenthe 2022

Het plangebied ligt grotendeels op gronden aangeduid als bergingsgebied. Alle Drentse watersystemen vinden hun oorsprong in Drenthe. Dit geeft unieke mogelijkheden om de potenties van de watersystemen optimaal te benutten. De watersysteem- benadering is daarbij een van de ordenende principes in ons omgevingsbeleid. Klimaatverandering heeft onder andere als effect dat er in de winter meer neerslag valt en in het voorjaar en de zomer vaker perioden met droogte en hoge temperatuur voorkomen. Het wordt niet alleen droger, ook komen er in de zomer vaker heftige buien voor. Dit kan leiden tot wateroverlast in de bebouwde kom en in de landbouwgebieden.

De ambitie van de provincie is het streven naar een robuust, duurzaam, veerkrachtig en klimaatbestendig watersysteem. Dit is zodanig ingericht dat de risico's op wateroverlast en watertekort voor landbouw-, natuur- en -woonfuncties tot een maatschappelijk aanvaardbaar niveau beperkt blijven. De provincie geeft hieraan uitvoering door ervoor te zorgen, dat de functie waterberging in de bergingsgebieden langjarig gehandhaafd blijft. Dit onderwerp heeft daarom een doorwerking in de Provinciale Omgevingsverordening, zie ook paragraaf 3.2.2.

In de omgevingsverordening is bepaald, dat een omgevingsplan, dat betrekking heeft op een bergingsgebied mede strekt tot behoud van het waterbergend vermogen van dat gebied. Het maaiveld

wordt door de aanleg van de zandwinplas verlaagd. Het waterpeil van de zandwinplas is lager dan het maaiveld. Dit betekent dat het waterbergend vermogen van het gebied wordt vergroot. De zandwinning past daarmee binnen de regels van de omgevingsverordening.

Het plangebied ligt ook op gronden aangeduid als beekdalen. In de beekdalen behoudt de provincie de ruimte voor water. De waterhuishouding in de beekdalen draagt bij aan de grondwatervoorraad en het voorkomen van wateroverlast. De provincie stelt daarvoor kaders en strategische doelen vast voor het regionale waterbeheer. Hieronder vallen ook de normen voor regionale wateroverlast. In de beekdalen worden kapitaalintensieve functies zo veel mogelijk geweerd. In de omgevingsverordening is geen definitie opgenomen van kapitaalintensieve functies. In de toelichting ervan is aangegeven, dat het daarbij gaat om onder andere woon- en werkgebieden, (energie)installaties en kapitaalintensieve vormen van agrarisch grondgebruik, zoals glastuinbouw, intensieve veehouderijen en kwekerijen. Een zandwinplas is geen kapitaalintensieve functie is en is hier op grond van de omgevingsvergunning toegestaan.

Tot slot is het plangebied aangeduid als grondwaterlichaam - Zand Rijn-Oost. Dit betreft een KRW-grondwaterlichaam. De provincie streeft naar schoon grondwater voor mens, natuur, landbouw en drinkwatervoorziening. De provincie is verantwoordelijk voor het vaststellen van de grond- en oppervlaktewaterlichamen en de bijbehorende doelen. Bovendien is de provincie verantwoordelijk voor de uitvoering van maatregelen in de grondwaterlichamen. Ten aanzien van het voorkomen van diffuse belasting met meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen ligt er een belangrijke taak bij het Rijk. De toegestane activiteiten vormen geen risico voor de grondwaterkwaliteit.

Multifunctionele gebieden

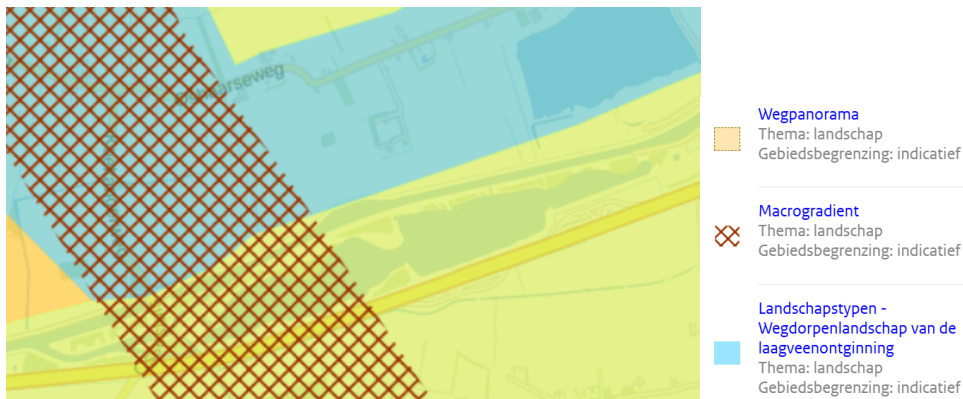
Het plan is niet aangeduid als multifunctioneel gebied.

Kernkwaliteiten

Kernkwaliteit landschap:

Op kaart 2 van de structuurvisie is het plangebied voor wat betreft de landschappelijke kernkwaliteiten aangeduid als

- 'landschapstype wegdorpenlandschap van de laagveenontginning'. Van provinciaal belang is het open weidegebied en de smalle verkaveling met het fijnmazige slotenpatroon. Het provinciaal beleid is gericht op het behouden en versterken van het open karakter en de smalle verkavelingsstructuur van de laagveenontginning.
- 'macrogradiënt'. De geologische ontwikkeling van Drenthe en het menselijk ingrijpen heeft geleid tot reliëfrijke overgangen in het landschap. Deze overgangen versterken de contrasten tussen landschapstypen, we noemen deze overgangen de macrogradiënt. Ook voor de cultuurhistorie is deze macrogradiënt belangrijk. Het behouden en versterken van de karakteristieke macrogradiënten (steile overgang van het Drents Plateau en de keileemruggen en stuwwallen naar het lagere gelegen gebied, de zogenaamde macrogradiënt) van het Drents Plateau in relatie tot de aangrenzende en lager liggende veengebieden is van provinciaal belang.
- 'wegpanorama'. De provincie hecht waarde aan een zorgvuldige presentatie van Drenthe aan de hoofdinfrastructuur en wil de karakteristieken van de landschapstypen en het contrast tussen stad en land, gezien vanaf de infrastructuur, zichtbaar houden. De essentie van het begrip wegpanorama's zit in het beleefbaar houden van de afwisseling tussen bebouwd en onbebouwd gebied én, daar waar langs wegen ontwikkeld wordt, dit met kwaliteit gepaard gaat.

Figuur 3.5: Uitsnede kaart 2 Kernkwaliteit landschap, Actualisatie Omgevingsvisie Drenthe 2022

Er is een landschappelijk inpassingsplan opgesteld (zie paragraaf 2.2 en bijlage 1) voor het plangebied. De landschappelijke inpassing van de eindsituatie van de zandwinplas gaat uit van een natuurgebied in de historisch gegroeide landschapsstructuur. De kernkwaliteit landschap wordt daarmee verbeterd.

Kernkwaliteit natuur

Op kaart 3 van de structuurvisie heeft het plangebied geen aanduiding voor wat betreft de kernkwaliteit natuur. De gronden ten zuiden van het plangebied zijn onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). De NNN kent geen externe werking in de provincie Drenthe. Er is geen sprake van (verwachte) aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden, zie ook paragraaf 4.11.

Figuur 3.6: Uitsnede kaart 3 Kernkwaliteit natuur, Actualisatie Omgevingsvisie Drenthe 2022

Kernkwaliteit cultuurhistorie

Op kaart 4 van de structuurvisie is het noordelijk helft van het plangebied aangeduid als 'Deelgebied 8B: Meppel en het laagveen rondom'.

Figuur 3.7: Uitsnede kaart 4 Kernkwaliteit cultuurhistorie, Actualisatie Omgevingsvisie Drenthe 2022

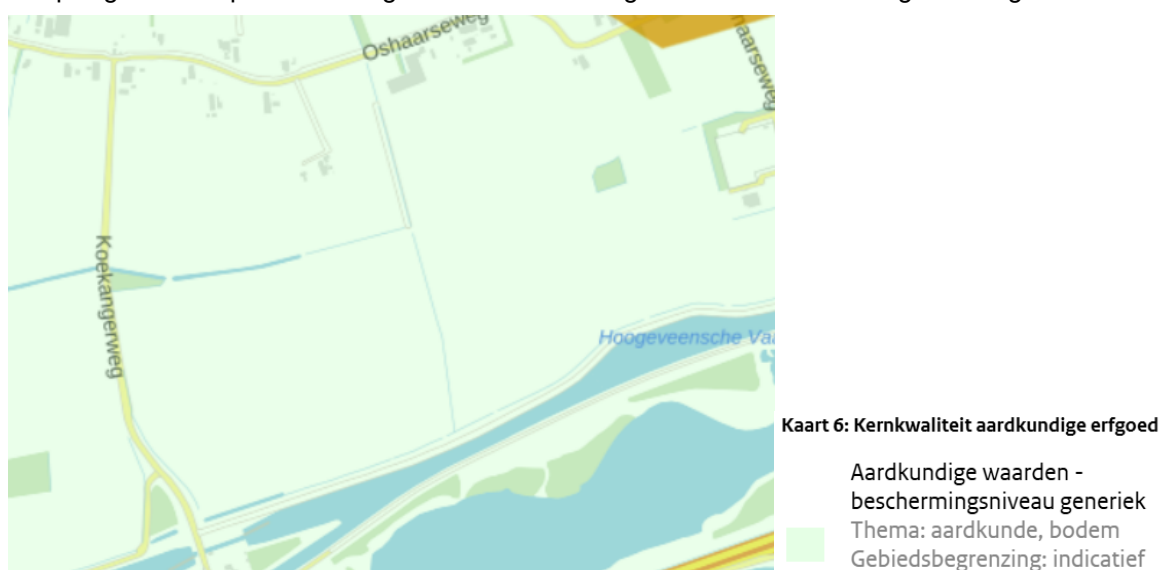
De provincie stuurt op het zichtbaar houden van de middeleeuwse griften bij Kolderveen en Nijeveen en het in stand houden van het oude en het nieuwere lint van Ruinerwold en de ligging ervan in de omgeving. Dit doet de provincie door het herkenbaar houden van de verschillen in positionering, weginrichting en architectuur, door het vasthouden aan de verkavelingsstructuren en door het openhouden van de ruimte tussen de twee bebouwingslinten. Voorliggend plan ligt ten zuiden van de Oshaarseweg, het lint van Ruinerwold. Het plan heeft geen effect op de verkavelingsstructuren waardoor de positionering van de woningen, de weginrichting en de architectuur worden aangepast en ook niet op de open ruimte.

Kernkwaliteit archeologie

Op kaart 5 van de structuurvisie heeft het plangebied geen aanduiding voor wat betreft de kernkwaliteit archeologie.

Kernkwaliteit aardkundig erfgoed

Het plangebied is op kaart 6 aangeduid als 'aardkundige waarde - beschermingsniveau generiek'.

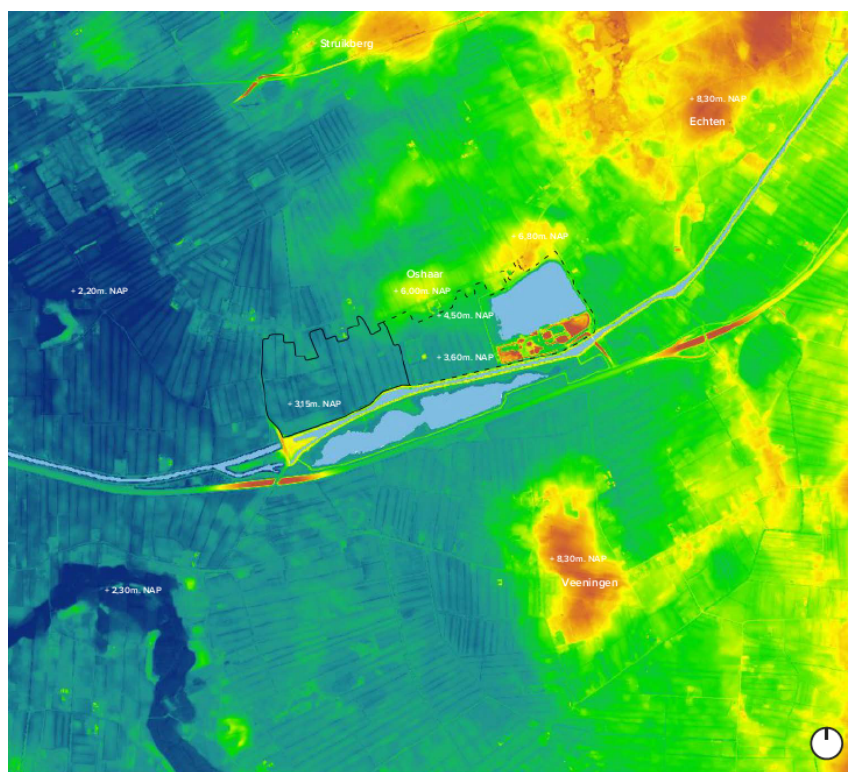
Figuur 3.8: Uitsnede kaart 6 Kernkwaliteit aardkundig erfgoed, Actualisatie Omgevingsvisie Drenthe

2022

In deze gebieden kunnen aardkundige kwaliteiten als inspiratiebron bij ontwikkelingen worden gebruikt.

De locatie is gesitueerd in het overgangsgebied van de hogere keileemruggen, ook wel bekend als grondmorene en de lager gelegen laagveenvlakte met daarin het beekdal van de Reest. De geomorfologie van Drenthe wordt wel eens vergeleken met een omgekeerd soepbord. De gemeente De Wolden ligt op de rand van het omgekeerde soepbord, op de grens van hoog naar laag. Het esdorpenlandschap ligt hoog, de Reest stroomt tussen de bolling en de rand, de veenkoloniën en het slagenlandschap liggen op de platte rand van het soepbord. De natuurlijke ondergrond is bepalend in de bovengrondse landschapskarakteristieken (ruimtelijke opbouw) van de omgeving.

De geomorfologische opbouw van het landschap is duidelijk afleesbaar in het natuurlijk reliëf van het gebied. De oude buurtschappen Oshaar, Struikberg, Veeningen en Echten zijn gesticht op de hoger gelegen keileemruggen. De ontwikkelingen rondom mobiliteit, zoals de autosnelweg A28 en het kanaliseren van de vaart, heeft geleid tot kunstmatige hoogtes (taluds en dijken) in het van oudsher weidse en open laagveengebied.

Figuur 3.9: Hoogtekaart

Bij de landschappelijke inpassing is rekening gehouden met de bovengrondse landschapskarakteristieken (ruimtelijke opbouw) van de omgeving die mede is bepaald door geomorfologische opbouw, zie bijlage 1. Dit heeft geleid tot een inrichting als open landschap met boomsingels en bosjes.

Kernkwaliteit rust

Op kaart 7 van de structuurvisie heeft het plangebied geen aanduiding voor wat betreft de kernkwaliteit rust.

3.2.2 Instructieregels provincie (omgevingsverordening)

De doorwerking van het provinciaal omgevingsbeleid uit de omgevingsvisie is geborgd in de Omgevingsverordening Drenthe, die per 1 januari 2024 in werking is getreden. De provincie verwacht van de gemeenten, dat in de toelichting van het omgevingsplan wordt gemotiveerd, dat het omgevingsplan in overeenstemming is met de omgevingsverordening.

Algemeen

1. De omgevingsverordening stelt dat een omgevingsplan rekening houdt met het behoud van de aanwezige kernkwaliteiten en een beschrijving bevat van de voorkomende kernkwaliteiten en de wijze waarop met de bescherming van de kernkwaliteiten is omgegaan.
2. In een omgevingsplan wordt bij vaststelling uiteengezet hoe de met het plan beoogde ontwikkelingen passen binnen de provinciale strategische opgaven die in de omgevingsvisie voor het desbetreffende gebied is neergelegd.
3. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op Landbouw gebied voorziet niet in ontwikkelingen die een structureel negatief effect hebben op het functioneren van de agrarische sector in het gebied.

Ad 1 Kernkwaliteiten.

In paragraaf 3.2.1 zijn de kernkwaliteiten beschreven.

Kernkwaliteiten landschap

- Wegdorpen van de randveenontginning

Als kernkwaliteit van 'wegdorpen van de randveenontginning' worden in ieder geval aangemerkt de typische langgerekte en slingerende ontsluitingsstructuur. Veelal is deze aan weerszijden beplant. Het is de hierop dwarsliggende, onregelmatige verkavelingsstructuur die de maat en schaal van de omliggende openheid bepaalt. Het provinciaal beleid is gericht op het behouden en versterken van de kavelstructuur met de omringende kenmerkende open ruimtes en de ontsluitingsstructuur. Dit gebeurt mede door het behouden van de wegbeplanting langs de hoofdontsluiting.

Voorliggend plan heeft geen nadelig effect op de ontsluitingsstructuur en de aan weerszijden aanwezige beplanting. Het achterliggende landschap blijft vanaf de hoofdinfrastructuur waarneembaar tussen de bebouwing door. De openheid van het landschap blijft behouden.

- Macrogadiënt

Het behouden en versterken van de karakteristieke macrogradiënten (steile overgang van het Drents Plateau en de keileemruggen en stuwwallen naar de lager gelegen gebied, de zogenaamde macrogradiënt) van het Drents Plateau in relatie tot de aangrenzende en lager liggende veengebieden. Het plangebied is gesitueerd in het overgangsgebied van de hogere keileemruggen, ook wel bekend als grondmorene en de lager gelegen laagveenvlakte met daarin het beekdal van de Reest. Binnen het plangebied is geen sprake van karakteristieke macrogradiënten.

- Wegpanorama

De provincie hecht waarde aan een zorgvuldige presentatie van Drenthe aan de hoofdinfrastructuur en wil de karakteristieken van de landschapstypen en het contrast tussen stad en land, gezien vanaf de infrastructuur, zichtbaar houden. De essentie van de kernkwaliteit zit in het beleefbaar houden van de afwisseling tussen bebouwd en onbebouwd gebied.

Hiermee is bij het landschappelijke inpassingsplan rekening gehouden. Aan de zuidzijde van de zandwinning worden enkele bosschages aangeplant, maar blijft het zicht vanaf de A28 op het landschap en de dorpslint Oshaarseweg beleefbaar.

Kernkwaliteit cultuurhistorie

- Deelgebied 8B Meppel en het laagveen rondom

De provincie stuurt op het zichtbaar houden van de middeleeuwse griften bij Kolderveen en Nijeveen en het in stand houden van het oude en het nieuwere lint van Ruinerwold en de ligging ervan in de omgeving. Dit doet de provincie door het herkenbaar houden van de verschillen in positionering, weginrichting en architectuur, door het vasthouden aan de verkavelingsstructuren en door het open houden van de ruimte tussen de twee bebouwingslinten. Voorliggend plan ligt ten zuiden van de Oshaarseweg, het lint van Ruinerwold. Het plan heeft zoals in paragraaf 3.2.1 reeds aangegeven geen effect op de verkavelingsstructuren waardoor de positionering van de woningen, de weginrichting en de architectuur worden aangepast en ook niet op de open ruimte.

Kernkwaliteit aardkundig erfgoed

- Aardkundige waarde - beschermingsniveau generiek

Bij de landschappelijke inpassing is rekening gehouden met de bovengrondse landschapskarakteristieken (ruimtelijke opbouw) van de omgeving die mede is bepaald door geomorfologische opbouw. Dit heeft geleid tot een inrichting als open landschap met boomsingels en bosjes.

Ad 2: Provinciale strategische opgaven

Voor wat betreft de provinciale strategische opgaven sluit het plan aan op de strategische doelen met betrekking tot zandwinning. Zandwinning is uitsluitend toegestaan om te voorzien in de feitelijke behoefte aan beton en metselzand en ophoogzand. De provincie werkt alleen mee aan nieuwe zandwinningen, wanneer die na exploitatie multifunctioneel zijn en ruimtelijke kwaliteit hebben. De zandwinning moet zo veel mogelijk concentreren in een beperkt aantal (centrale) zandwinplaatsen, verspreid over de provincie. In het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is geen plaats voor zandwinningen. Het plan voldoet hieraan. Voor wat betreft de onderbouwing verwijzen we naar paragraaf 3.2.1.

Ad 3: Landbouw gebied

Een omgevingsplan dat betrekking heeft op Landbouw gebied voorziet niet in ontwikkelingen die een structureel negatief effect hebben op het functioneren van de agrarische sector in het gebied. De agrarische gronden in het plangebied zijn voor circa tachtig procent in gebruik als grasteelt en voor circa twintig procent als maïsland. De initiatiefnemer heeft afspraken met de agrariër over de (gefaseerde) verwerving van de gronden. Na verkoop van zijn gronden verplaatst de agrariër zijn activiteiten naar een nieuwe locatie. Het bedrijf kan daarmee blijven functioneren, alleen op een alternatieve locatie, en de wijziging leidt niet tot een structureel effect op het functioneren van de agrarische sector.

Gebiedsaanwijzingen

In de omgevingsverordening Drenthe 2023 is het plangebied aangeduid als beekdal, bergingsgebied en landelijk gebied.

Beekdal en Bergingsgebied

De aanduidingen Beekdal en Bergingsgebied zijn gerelateerd aan artikel 3.36 waarin het volgende is bepaald.

Artikel 3.36 Water

1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op gebieden in het Beekdal, voorziet niet in nieuwe kapitaalintensieve functies.
2. In afwijking van het eerste lid kan een omgevingsplan in nieuwe kapitaalintensieve functies voorzien wanneer is voldaan aan de volgende voorwaarden:
 - a. er is sprake van een zwaarwegend maatschappelijk belang;
 - b. er zijn geen reële alternatieven;
 - c. de functie vormt op die locatie geen feitelijke belemmering om in de toekomst de afvoer- en bergingscapaciteit van het regionale watersysteem te vergroten; en;
 - d. het negatieve effect op het watersysteem wordt in het desbetreffende ruimtelijke plan gecompenseerd.

3. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op Bergingsgebied strekt mede tot behoud van het waterbergend vermogen van dat gebied.

Landelijk gebied

De omgevingsverordening bevat geen regels voor zandwinning gelegen op gronden met de aanduiding landelijk gebied.

Ontgrondingen

Uit de rijksregels in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) volgt dat voor de voorgenomen zandwinning een omgevingsvergunning voor ontgrondingsactiviteiten nodig is. In hoofdstuk 8 van de omgevingsverordening zijn aanvullende provinciale regels opgenomen ten aanzien van ontgrondingsactiviteiten, waarbij is bepaald welke ontgrondingsactiviteiten zonder vergunning kunnen worden verricht, waarbij kan worden volstaan met een melding.

Voorliggende zandwinning valt daar niet onder en blijft vergunningplichtig. Initiatiefnemer vraagt deze vergunning separaat aan bij de provincie die hierin bevoegd gezag is.

In artikel 8.5 van de omgevingsverordening is bepaald dat bij het verlenen of wijzigen van een omgevingsvergunning voor activiteiten als bedoeld in artikel 16.6 van het Besluit activiteiten leefomgeving het waterschap in wiens werkingsgebied de activiteit plaatsvindt of zal gaan plaatsvinden, in de gelegenheid wordt gesteld om voordat de beschikking wordt genomen hierover aan gedeputeerde staten advies uit te brengen.

Toetsing

De beoordeling of en hoe wordt voldaan aan de regels uit de omgevingsverordening is hierboven en in paragraaf 3.2.1 beschreven. Hieruit volgt dat het plan voldoet aan de instructieregels van de provinciale omgevingsverordening.

Voor de ontgrondingsactiviteiten wordt een separate omgevingsvergunning aangevraagd, waarbij Gedeputeerde Staten het waterschap om advies zal vragen.

3.2.3 Conclusie

De activiteit past op grond van bovenstaande paragrafen binnen de doelstelling en het beleid van de provincie Drenthe.

3.3 Beleid Waterschap

Het plangebied ligt in het beheergebied van Waterschap Drents Overijsselse Delta. Het voor voorliggend plan relevante beleid van het waterschap staat beschreven in de Watervisie "Meer dan Water" en het Waterbeheerprogramma 2022-2027.

3.3.1 Watervisie en waterbeheerprogramma

Watervisie 'Meer dan Water'

Het Waterschap Drents Overijsselse Delta heeft op 8 september 2020 de Watervisie 'meer dan water' vastgesteld. In deze Watervisie staan de ambities en opgaven van het waterschap beschreven tot 2030 met een doorkijk naar 2050. Het waterschap staat in 2030 voor onder andere:

- Goed waterbeheer
- Een klimaatbestendiger watersysteem
- Samenwerking met partners en combineren van opgaven
- Proactieve en meer sturende en agenderende rol in de ruimtelijke planvorming
- Vergroten van het waterbewustzijn van inwoners en bedrijven

De Watervisie is doorvertaald naar een Waterbeheerprogramma waarin is bepaald hoe het Waterschap in de periode 2022-2027 gaat werken aan haar opgaves. In het beheerprogramma is het beleid en de maatregelen worden opgenomen

Waterbeheerprogramma 2022-2027

In het waterbeheer zijn de beleidsthema's ten aanzien van oppervlaktewater waar het waterschap zich mee bezighoudt, vastgelegd in het Waterbeheerplan 2022-2027. In dit waterbeheerprogramma zijn de uitgangspunten voor de Omgevingswet meegenomen. Voor het waterbeheer zijn vier onderwerpen opgesteld waaraan gewerkt wordt in deze beheerperiode:

1. Zorgen voor voldoende water; in verschillende paragrafen staat uitgewerkt hoe er voldoende water behouden kan worden in normale omstandigheden, natte omstandigheden en droge omstandigheden.
2. Zorgen voor schoon water; hierin staat uitgewerkt hoe er een goede waterkwaliteit behouden kan worden en hoe er voor schoon effluent gezorgd kan worden.
3. Zorgen voor waterveiligheid; in de paragrafen staat beschreven hoe het gebied beschermd wordt tegen hoogwater. Daarnaast staat er beschreven hoe schade door overstromingen en wateroverlast beperkt kan worden.
4. Duurzaam waterbeheer; hierin staat beschreven hoe het waterschap bijdraagt aan een duurzame toekomst, hoe de verbinding met de samenleving versterkt wordt en hoe de taken worden uitgevoerd tegen maatschappelijk verantwoorde kosten.

Toetsing

Met de realisatie van een nieuwe zandwinplas en het landschappelijk inpassen hiervan wordt nauwelijks verharding toegevoegd. In fasen zal vooral een groot nieuw wateroppervlak worden toegevoegd. Bovendien fungeren de huidige zandwinplas aan de Traandijk, de Veeningerplas en het beekdal van de Reest als waterbergingsgebied. Zodoende worden geen problemen rond wateroverlast verwacht. Paragraaf 4.10, waarin de resultaten van het uitgevoerde wateronderzoek worden beschreven, gaat hier verder op in. In het plangebied zijn verder twee A-watergangen aanwezig. Deze zullen ten behoeve van de zandwinplas worden omgeleid, zodat het watersysteem kan blijven functioneren. Voor het dempen hiervan is een vergunning nodig (zie onder kop waterschapsverordening hieronder). Over de exacte toekomstige positie en inrichting van de watergangen wordt afstemming gezocht met het waterschap. Zodoende wordt met het initiatief invulling gegeven aan het waterbeheerprogramma.

3.3.2 Waterschapsverordening

Waterschapsverordening Drents Overijsselse Delta 2024

Door de ingang van de Omgevingswet per 1 januari 2024 vervangt de Waterschapsverordening Waterschap Drents Overijsselse Delta 2024 de Keur. De Waterschapsverordening Drents Overijsselse Delta 2024 is een verordening met de wettelijke regels die het waterschap hanteert bij de bescherming van oppervlaktewaterlichamen (beken, sloten en rivieren), waterkeringen, bergingsgebieden, grondwater en bijbehorende kunstwerken (gemalen, stuwen, etc.). In de Waterschapsverordening wordt specifiek gekeken naar de regelgeving voor verschillende soorten gebieden en activiteiten.

Toetsing

Dempen in beperkingengebied van een oppervlaktewaterlichaam

Het waterschap heeft diverse regels voor het dempen van een oppervlaktewaterlichaam. In de Waterschapsverordening staat bij de 'Algemene regel' (artikel 2.105) dat degene die de activiteit verricht het uiteinde van de demping ter plaatse van de aansluiting op een oppervlaktewaterlichaam overeenkomstig met het naastliggend talud afwerkt. Het is verboden om zonder omgevingsvergunning een A- en/of B-watergang te dempen (artikel 2.106).

Oppervlaktewaterlichaam graven in het beperkingengebied van oppervlaktewaterlichaam

Het waterschap heeft diverse regels voor het graven van oppervlaktewater binnen het beperkingengebied van een oppervlaktewaterlichaam. Het graven van een oppervlaktewaterlichaam dieper dan 80 cm en/of het graven van een oppervlaktewaterlichaam wat een peilgebiedgrens doorsnijdt is omgevingsvergunningplichtig (artikel 2.119).

3.3.3 Conclusie

Gelet op voorgaande wordt geconcludeerd, dat het initiatief in de watervisie en het waterbeheerprogramma past. Verder zullen er naar aanleiding van de waterschapsverordening vergunningen worden aangevraagd voor het dempen en het graven van oppervlaktewater. Ook zal voldaan worden aan de algemene regel die wordt gesteld aan het dempen van de bestaande watergangen. Over de exacte positie en inrichting van de om te leiden watergangen is afstemming gezocht met het waterschap en zijn afspraken gemaakt (zie paragraaf 4.10). Geconcludeerd wordt dat de voorgenomen ontwikkeling niet in strijd is met het hier opgenomen waterschapsbeleid.

3.4 Gemeentelijk beleid

3.4.1 Beleid/Programma's

Structuurvisie 2010-2030

De gemeentelijke Structuurvisie 2010-2030 is een strategisch beleidsdocument met een uitvoeringsparagraaf. De structuurvisie is vastgesteld door de gemeenteraad op 10 maart 2011 en is alleen bindend voor de opsteller, in dit geval de gemeente.

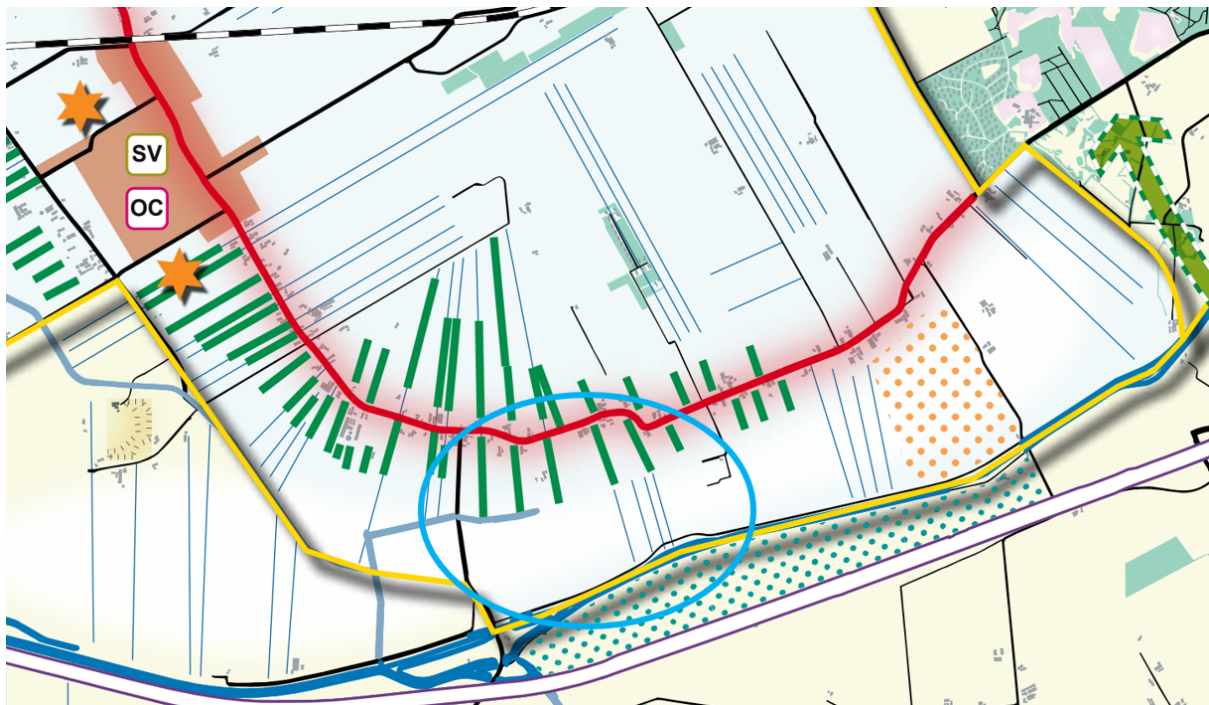
De gemeente De Wolden kiest in de structuurvisie ervoor om haar grootste kwaliteit, het zijn van een plattelandsgemeente, te behouden en te versterken. Het zijn van een plattelandsgemeente betekent in De Wolden dat het aanwezige landschap drager is voor nieuwe ontwikkelingen. Opvallend aspect van het plattelandskarakter is het dynamische landschap, dat is gevormd door een verweving van functies. Landbouw vindt plaats naast natuurontwikkeling en recreatie komt voor in en nabij de meest aantrekkelijke gebieden. In kernen en buitengebied wordt gewoond.

Ten aanzien van nieuwe ontwikkelingen en het toetsingskader hiervoor geeft de structuurvisie een eerste aanzet in de vorm van een beschrijving van de structuurbepalende elementen per landschapstype en inpassingsvoorbeelden voor nieuwe ontwikkelingen. Het toetsingskader wordt verder uitgewerkt in het LOK (Landschappelijk OntwikkelingsKader).

Het plangebied behoort tot het slagenlandschap. Dit landschap wordt gekenmerkt door lintdorpen op de hogere zandkoppen en veenontginningen vanuit deze linten. De lijnen zijn recht, de gebieden kleinschalig. Het slagenlandschap is verdeeld in een vroegere en latere ontginning. De vroegere ontginning rondom Ruinerwold, heeft plaatsgevonden op de rijkere gronden, waar door de boeren grote percelen zijn ontwikkeld. De perceelsgrenzen zijn vormgegeven door sloten. De boerderijen die hier staan zijn groot en rijk versierd. De latere ontginning rond Koekange speelde zich af in armere omstandigheden, vanuit kleine boerderijen, met kleinere percelen. Afschermd houtwallen geven in dit gebied de perceelsgrenzen weer.

Toetsing

Op de gemeentelijke structuurvisiekaart zijn binnen het plangebied de volgende zaken aangeduid: het (bebouwings)lint aan de Oshaarseweg (rode lijn op figuur 3.10) en het 'versterken landschappelijke structuur' (groene blokken op figuur 3.10). Het plangebied zelf is in figuur 3.10 globaal met een blauwe cirkel weergegeven. Bij de landschappelijke inpassing van de uitbreiding van de zandwinplas wordt rekening gehouden met het historische bebouwingslint en wordt het bestaande landschap als basis aangehouden (zie ook paragraaf 4.1.2 van deze toelichting). Zo worden onder meer landschapselementen die kenmerkend zijn voor het landschapstype (slagenlandschap) behouden en versterkt (zie ook paragraaf 4.1.2). Geconcludeerd wordt dat het initiatief in lijn is met de gemeentelijke structuurvisie.

Figuur 3.10: Uitsnede structuurvisiekaart

Toekomstvisie de Wolden 2022-2040

"Samen aan zet!" is de toekomstvisie 2022-2040 van de gemeente De Wolden. In de samenvatting van de toekomstvisie worden onder andere de volgende aspecten aangehaald:

- In De Wolden zijn we samen aan zet om het wonen, werken en recreëren in de gemeente nog aangenamer te maken.
- Deze toekomstvisie verbindt het verleden, heden en de toekomst van De Wolden.
- Inwoners en organisaties die:
 1. het belang van gezondheid inzien;
 2. het landschap van De Wolden willen behouden en versterken;
 3. de leefomgeving willen verduurzamen.
- De toekomstvisie is opgesteld in het kader van de nieuwe Omgevingswet en benoemt thema's en programma's. De toekomstvisie wordt doorgewerkt in het gemeentelijke beleid en wordt vertaald naar het juridisch bindende omgevingsplan.

De Wolden in 2024

"In 2040 is De Wolden een gemeente waar groen, verbinding en vernieuwing hand in hand gaan en waar het landschap ruimte biedt aan bestaande en nieuwe functies. Een gemeente waar het welzijn van ons allen voorop staat, waar we duurzaam omgaan met de beschikbare ruimte en manieren hebben gevonden om de kwaliteiten van het landschap te behouden voor huidige en toekomstige generaties. Een gemeente waar het begrip naoberschap opnieuw is uitgevonden en waar initiatieven uit de samenleving nog meer ruimte krijgen.

Het fraaie en afwisselende landschap met karakteristieke dorpen biedt huisvesting aan een groeiend aantal Woldenaren. Daarnaast is de gemeente een plek waar dagjesmensen en vakantiegangers hun hart kunnen ophalen. En dat terwijl de sector toerisme en recreatie nu al één van de belangrijkste economische pijlers is in de gemeente."

Ambities en thema's

Samenwerking (Samen aan zet!) is de rode draad in deze toekomstvisie. De komende jaren wordt gewerkt aan drie hoofdambitie's:

- Vitale samenleving: We zetten in op een vitale samenleving zodat elke Woldenaar naar eigen vermogen kan meedoen in de maatschappij.
- Duurzame leefomgeving: We streven naar een duurzame leefomgeving, waar wonen, werken, recreëren en nieuwe ontwikkelingen op het gebied van klimaat, energie en landbouw in balans zijn.
- Landschap als drager: De landschappen en cultuurhistorische waarden in De Wolden spelen een belangrijke rol bij nieuwe ontwikkelingen in de dorpen en het buitengebied."

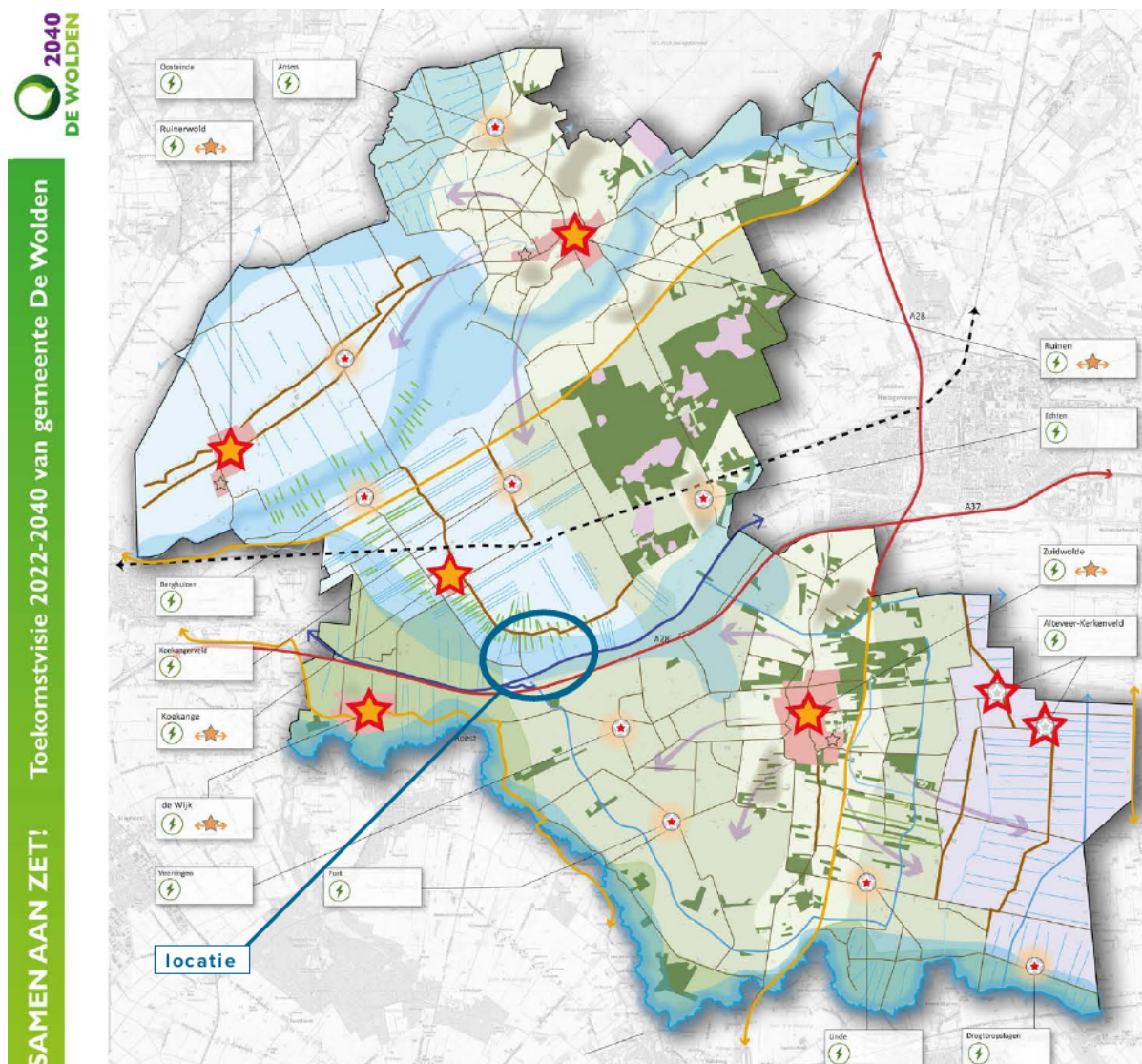
Over het landschap als drager wordt nog het volgende gezegd:

"Inwoners en bezoekers zijn blij met het landschap in De Wolden. Elk landschapstype heeft haar eigen kwaliteiten en cultuurhistorische waarden. Toch is ook in De Wolden het landschap volop in ontwikkeling. Vraagstukken zoals de woningbouwopgave, klimaatverandering, alternatieve energievoorziening en de transitie van de landbouw vragen in de toekomst om extra ruimte. Dit geeft spanning tussen behoud en beleving van het landschap enerzijds en het functioneel benutten van het landschap anderzijds. Hoewel het landschap in de toekomst zeker zal veranderen, willen we dat zij nieuwe ontwikkelingen kan dragen. Zodanig dat de identiteit van het landschap wordt bewaard en inwoners zich blijven thuis voelen in De Wolden. Dit betekent dat het behouden en versterken van landschappelijke en cultuurhistorische waarden een belangrijke rol speelt bij het ontwikkelen van nieuwe initiatieven."

Toetsing

Op de kaart behorend bij de toekomstvisie is te zien dat het plangebied ligt in laagveenontginningen (een 'subtype' binnen het slagenlandschap). Daarnaast is het lint aan de Oshaarseweg (rode lijn) en het 'versterken van de (landschaps)structuren' aangeduid. Bij de landschappelijke inpassing van de uitbreiding van de zandwinplas wordt rekening gehouden met het historische bebouwingslint en wordt het bestaande landschap als basis aangehouden (zie ook paragraaf 4.1.2 van deze toelichting). Zo worden onder meer landschapselementen die kenmerkend zijn voor het landschapstype (slagenlandschap) behouden en versterkt (zie ook paragraaf 4.1.2).

Het landschappelijk inpassingsplan is in samenspraak tot stand gekomen, namelijk op basis van participatie met direct omwonenden en diverse gebiedsbelanghebbende partijen zoals onder andere de gemeente, provincie Drenthe, waterschap Drents Overijsselse Delta en Drentslandschap tot stand gekomen. Zodoende sluit het initiatief aan op de Toekomstvisie de Wolden.

Figuur 3.11 Kaart Toekomstvisie de Wolden 2022-2040

Landschappelijk Ontwikkelingskader de Wolden (2012)

Uit de gemeentelijke structuurvisie blijkt dat het landschap een van de belangrijkste kwaliteiten is van de gemeente De Wolden. In het Landschappelijk ontwikkelingskader De Wolden (LOK, 2012) worden deze kwaliteiten geborgd.

"De insteek van dit landschappelijk ontwikkelingskader (LOK) is kort maar krachtig: een plan is een kans. Elk plan is een mogelijkheid om het landschap binnen de landschappelijke karakteristiek te versterken. Het LOK biedt vanuit het landschap richtlijnen voor nieuwe ontwikkelingen. Daarmee kan het LOK de gemeente houvast bieden bij het beoordelen van de verschillende plannen in het buitengebied en kan het de initiatiefnemer handreikingen geven en enthousiasmeren om met zijn plannen ook een bijdrage te leveren aan de landschappelijke karakteristiek."

"De kenmerken van een landschap komen voort uit het ontstaan en het gebruik van het landschap. Ze geven elk gebied iets eigs. Dat eigene van elk landschap willen we als gemeente behouden en gebruiken om nieuwe plannen goed in te passen in de omgeving. Daarom onderscheiden we verschillende landschappen. Binnen de gemeente De Wolden kunnen we op hoofdlijnen 2 landschappen onderscheiden:

- het essenlandschap en
- het ontginningslandschap.

Essenlandschap

Het essenlandschap bestaat uit het esgehuchtenlandschap van het Reestdal en de esdorpen op de zandgronden die als eerste in cultuur zijn gebracht. Het is het landschap dat als eerste is bewoond en waar de bewoners de inrichting van het land hebben geplooid naar de natuurlijke omstandigheden. In tegenstelling tot het ontginningslandschap, waar de bewoners op een rationele wijze grote gebieden land (min of meer) in een keer in cultuur hebben gebracht.

Deze ontginningen hebben vele eeuwen geduurd. We kunnen op basis van de bodemsamenstelling en de periode van ontginning drie deelgebieden onderscheiden binnen het ontginningslandschap: de laagveenontginningen (slagenlandschap), de hoogveenontginningen en de jonge veldontginningen."

"Het LOK geeft op basis van de landschappelijke eigenheid richting aan ontwikkelingen in het landelijk gebied. De verschillen tussen de landschappen geven aanleiding om in de vervolgstappen van het ontwikkelingskader andere keuzes te maken voor de verschillende gebieden.

Overigens is een harde grens tussen de deelgebieden vaak moeilijk te bepalen. Ruimtelijke opgaven in deze overgangszones vragen om maatwerk, waarbij de kenmerken van beide gebieden worden betrokken."

Laagveenontginningen

De locatie ligt in het deelgebied laagveenontginningen, maar ook op het snijvlak met de deelgebieden esgehuchtenlandschap en jonge veldontginningen. De beschrijving van de karakteristiek van de laagveenontginningen staat in de landschapsanalyse (hoofdstuk 2).

Als aandachtspunten worden gegeven: "Van oudsher hebben de gebieden een sterk besloten karakter door de vele elzensingels op de perceelsgrenzen. Door schaalvergroting in de landbouw en de wens om de gronden efficiënter te benutten zijn veel elzensingels echter weggehaald. Bovendien zijn door ruilverkavelingen veel gronden samengevoegd. Bij Koekange zijn de karakteristieke slagen dan ook deels verdwenen. Als gemeente willen we dat nieuwe ontwikkelingen juist de opstreckende verkaveling weer accentueren."

Visie

"Als gemeente vinden we het landschap belangrijk. De landschappelijke diversiteit, het natuurschoon, fraaie doorzichten en cultuurhistorische relictten maken het een van de grootste kwaliteiten van onze gemeente. Onze ambitie is het landschap mooi te houden en nog aantrekkelijker te maken. Dat gaat alleen niet vanzelf."

De gemeente wil deze veranderingen niet op voorhand tegengaan, wel wil de gemeente dat al deze veranderingen gebeuren met respect voor alles wat er nu is. De gemeente ziet een plan als een kans.

"We spreken dan ook van het principe 'behoud door ontwikkeling', waarbij nieuwe ontwikkelingen in het landschap en bij de dorpen een bijdrage leveren aan het behouden en versterken van bestaande kwaliteiten. Ontwikkelingen bieden daardoor kansen voor landschapsbehoud en -versterking.

Bebouwingslint

In het LOK wordt de karakteristiek van het lint aan de Oshaarseweg beschreven. Kernwoorden zijn:

- Het betreft het oudste ontginningslint van Koekange.
- Het lint kronkelt over een lage zandrug.
- Het lint kronkelt over een lage zandrug.
- Lange, smalle opstreckende percelen.
- Van oudsher zijn de perceelsgrenzen beplant met elzensingels.
- De bebouwing op de eerste, tweede en derde rang.
- De wisselende breedte van de percelen.

Als kwaliteiten van het lint wordt aangegeven:

- Opstreckende verkaveling met sloten en deels nog aanwezige perceelsrandbeplanting.
- Variatie aan bebouwing in wisselende rooilijnen en open plekken.
- Drie verschillende delen: het meer oorspronkelijke ontginningslint, een besloten, kleinschalig landelijk lint en een agrarisch lint met een grotere maat, schaal en weidsheid (de locatie valt in het agrarische lint).

Type beplanting

In de bijlage van het LOK staat een beplantingslijst opgesplitst naar het landschap. Per soort is de geschiktheid aangegeven. Deze lijst wordt voor de landschappelijke inpassing van de nieuwe zandwinplas gebruikt.

Toetsing

Uit het bovenstaande kan worden afgeleid dat dit LOK is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- Het behouden en versterken van de landschappelijke kenmerken binnen de gemeente en daarmee ook het versterken van de landschappelijke verschillen binnen de gemeente.
- Het verenigen van nieuwe ontwikkelingen en bestaande kwaliteiten op een landschappelijk verantwoorde manier met als doel een meerwaarde te creëren voor de landschappelijke en ruimtelijke kwaliteit.
- Het op een landschappelijk verantwoorde manier verankeren van de dorpen en de ontwikkelingen bij de dorpen in de omgeving.

Binnen het landschappelijk inpassingsplan worden de karakteristieken van het landschap behouden en versterkt met respect voor de karakteristieken en kwaliteiten van het bebouwingslint. Daarbij gaat het onder meer om het behoud en toevoegen van houtsingels en verkavelingsbosjes en de mogelijkheid om doorzichten te creëren vanaf het bebouwingslint naar de nieuwe zandwinplas. Daarnaast is aandacht voor extensieve recreatieve mogelijkheden, waarmee meerwaarde ontstaat voor de mens, en voor versterking van ecologische waarden. Het landschappelijk inpassingsplan, dat als bijlage 1 bij deze toelichting is gevoegd, gaat hier verder op in. Geconcludeerd wordt dat het initiatief in lijn is met het Landschappelijk Ontwikkelingskader de Wolden.

Archeologiebeleid

De gemeente De Wolden beschikt over een eigen archeologiebeleid. Op de archeologische beleidsadvieskaart is aangegeven welke maatregelen in het plangebied genomen moeten worden met betrekking op het behoud van archeologische waarden. Op de archeologische beleidskaart is het plangebied deels aangewezen als een gebied met een 'hoge of middelhoge verwachting' (oranje arcering in onderstaande uitsnede van de archeologische beleidskaart) en deels als een gebied met een lage verwachting (gele arcering in onderstaande figuur).

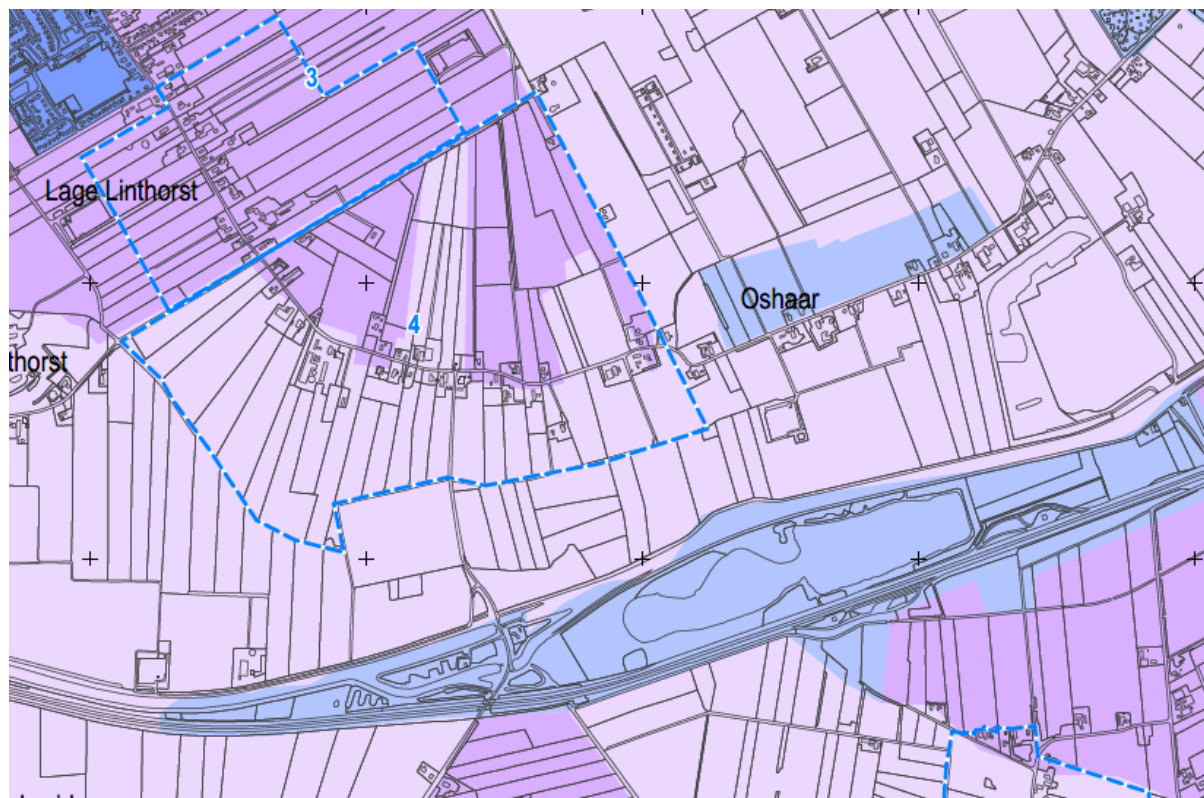
Figuur 3.12: Archeologische beleidskaart

Daar waar de gronden op de Archeologische beleidskaart zijn aangegeven als 'hoge of middelhoge verwachting' en de werkzaamheden groter zijn dan 1.000 m² en de activiteit op een grotere diepte dan 30 cm wordt uitgevoerd, moet bij ruimtelijke ontwikkelingen archeologisch onderzoek worden gedaan. Bij een lage verwachting is archeologisch onderzoek verplicht bij ingrepen groter dan 3 hectare en dieper dan 30 cm -mv. Voor de gronden die lichtgrijs zijn gearceerd is geen onderzoek verplicht. Er is voor het gehele plangebied een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd, dat in paragraaf 4.1.6 wordt beschreven. Uit het bureauonderzoek volgt dat nader (boor)onderzoek nodig is. In de planregels zijn regels opgenomen ter bescherming van de archeologische belangen, waardoor deze voldoende zijn beschermd. Voordat de werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd zal een archeologisch onderzoek worden uitgevoerd en een omgevingsvergunning moeten zijn verleend.

Cultuurhistorischewaaardenkaart

Gemeente De Wolden beschikt over een cultuurhistorische waardenkaart en een lijst met 579 karakteristieke gebouwen.

Op de cultuurhistorische waardenkaart van de gemeente zijn de cultuurhistorische waarden van De Wolden geïnventariseerd en gewaardeerd. Dit heeft geresulteerd in een beleidskaart die aangeeft waar op basis van cultuurhistorische waarden ontwikkelingen mogelijk zijn.

beleidszone	beleid
 1	De cultuurhistorische waarde van dit gebied is zeer hoog. Bij nieuwe ontwikkelingen spelen cultuurhistorische waarden dan ook een essentiële rol. Het zorgvuldig inpassen van nieuwe ontwikkelingen in de bestaande situatie wordt daarom aanbevolen. Iedere verandering zou moeten bijdragen aan het versterken van de bestaande cultuurhistorische waarden of deze tenminste niet aantasten.
 2	Dit gebied heeft een hoge cultuurhistorische waarde. Bij nieuwe ontwikkelingen spelen cultuurhistorische waarden een grote rol. Het is aan te bevelen rekening te houden met de aanwezige cultuurhistorische waarden. Daarnaast kan cultuurhistorie inspirerend werken bij nieuwe ontwikkelingen.
 3	Dit gebied, met uitzondering van de waardevolle bebouwing, heeft een gemiddelde cultuurhistorische waarde. Cultuurhistorie speelt een nevensgeschikte rol bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. Waar mogelijk kan cultuurhistorie als inspiratiebron dienen.
 4	Dit gebied, met uitzondering van de waardevolle bebouwing, heeft vanuit cultuurhistorisch oogpunt een lage waarde. Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen kan cultuurhistorie een nuttige inbreng leveren om de ruimtelijke kwaliteit van het gebied te verhogen.
 5	Dit gebied, met uitzondering van de waardevolle bebouwing, heeft vanuit cultuurhistorisch oogpunt een zeer lage waarde. Cultuurhistorie speelt een beperkte rol in dit gebied, met uitzondering van de randzones met hoger gewaardeerde gebieden. Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen kan cultuurhistorie een nuttige inbreng leveren om de ruimtelijke kwaliteit van het gebied te verhogen.
 cultuurhistorisch ensemble	Dit zijn waardevolle gebieden in de gemeente. Cultuurhistorie biedt hier voor zowel gemeente als private partijen bij uitstek kansen voor toeristisch-recreatieve ontwikkelingen.

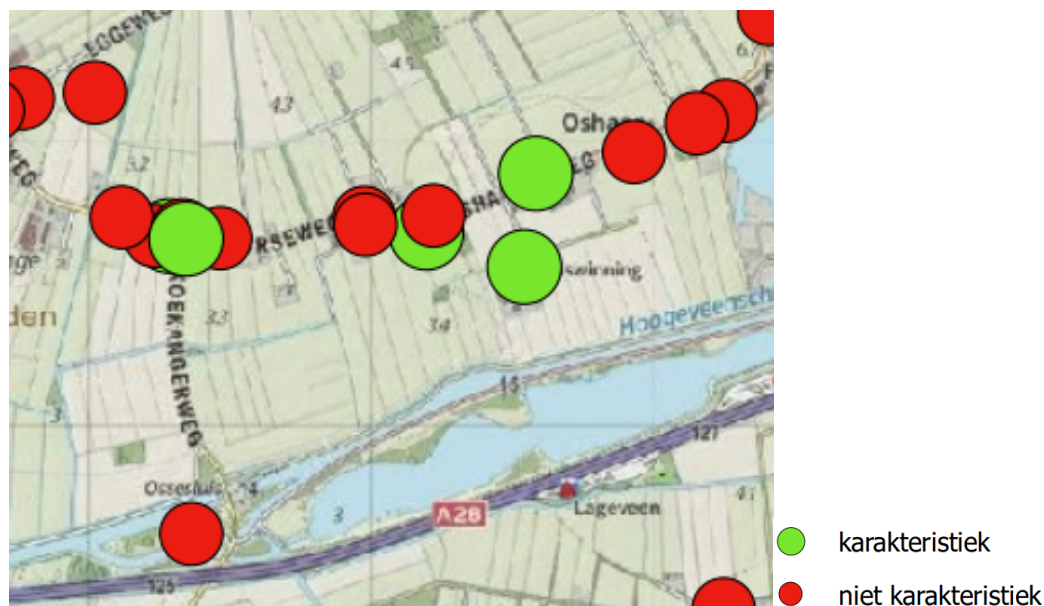
Figuur 3.13: cultuurhistorische waardenkaart

De gronden in het plangebied zijn aangeduid als beleidszone 3. Dit is een gebied, met uitzondering van waardevolle bebouwing, met een gemiddelde cultuurhistorische waarde. Bij ruimtelijke ontwikkelingen speelt cultuurhistorie een nevensgeschikte rol. Waar mogelijk kan cultuurhistorie als inspiratie dienen.

Het plangebied ligt deels in een gebied dat is aangeduid als ensemble 4. Ensembles zijn waardevolle gebieden in de gemeente. Cultuurhistorie biedt hier voor zowel gemeente als private partijen bij uitstek kansen voor toeristisch-recreatieve ontwikkelingen. Ensemble 4 betreft het ensemble Oshaarseweg, een

aaneensluiting van beekdalontginning en daarop aansluitende jonge heideontginning met een bijzonder gezamenlijk radiaal patroon, vergezeld van fraai bewoningslint langs de Eggeweg en de Oshaarseweg. Toen de florierende botermarkt in Zuidwest-Drenthe welvaart bracht en het aantal melkveehouderijen toenam, betekende dit ook een groei voor Koekange. Een groot deel van de boerderijen zijn dan ook gebouwd in de periode 1880-1920, van boerderijen met kwarthol ingezwenkte lijstgevels tot moderne varianten uit de Interbellumperiode. De bebouwing en erven zijn in hoofdzaak gaaf en in samenhang met het landschap. Zoals volgt uit de landschappelijke analyse in bijlage 1 zijn veel landschapselementen verdwenen die deels tijdens en deels na de afronding van de zandwinning worden hersteld en waardoor de cultuurhistorische waarde van dit ensemble wordt versterkt.

Op de kaart karakteristieke panden en objecten zijn de karakteristieke panden en objecten weergegeven. Deze liggen allemaal buiten het plangebied. Het plan heeft daardoor geen effect hierop.

Figuur 3.14: Karakteristieke panden

Regionale Energie Strategieën en Energiestrategie De Wolden

Op 24 juni 2021 heeft de gemeenteraad de Regionale Energie Strategieën Drenthe vastgesteld (hierna: RES). Daarin zijn afspraken gemaakt om in 2030 0,1 TWh aan hernieuwbare elektriciteit per jaar op te wekken. Om invulling te geven aan de RES-opgave heeft de gemeenteraad verzocht om samen met inwoners en grondeigenaren een kansrijk gebied voor grootschalige opwek van hernieuwbare energie te onderzoeken. Ook moet daarbij worden gekeken of het mogelijk is om dit gebied van onderaf zelf te ontwikkelen, zodat een lokaal eigenaarschap van minimaal 70%, met een streven naar 100% lokaal eigenaarschap, ontstaat.

Voor kansrijke grootschalige initiatieven kijkt de gemeente naar de mogelijkheden voor een energiehubs bij De Wijk 20. Dit gebied is kansrijk door de al aanwezige infrastructuur, de aanwezigheid van een grootverbruiker van elektriciteit en door een aantal ontwikkelingen in het gebied. De gemeente is gestart met een gebiedsproces. Samen met omwonenden worden eerst de mogelijkheden voor de opwek van hernieuwbare energie in kaart gebracht. Aan de hand van de resultaten kijken we samen met de omgeving naar de mogelijke inrichting van het gebied. Zodra hier meer duidelijkheid over is, kunnen we in kaart brengen in hoeverre de energiehubs kan bijdragen aan onze RES-opgave.

Het zoekgebied voor de energiehubs bij de Wijk 20 bevindt zich ten oosten van de nieuwe zandwinning en omvat de gronden van de voormalige NAM-locatie en de bestaande zandwinplas.

De eerste haalbaarheidsonderzoeken voor een energiehubs hebben uitgewezen, dat het realiseren van 'zon op water' op de bestaande zandwinning een kansrijke ontwikkeling is dat het realiseren van een bermgrasvergister op de gronden van de voormalige NAM-locatie kansrijk onder voorwaarden kan zijn.

In de vervolgfase van het project worden voorplannen gemaakt om te komen tot diepgaander onderzoek

met als ambitie het realiseren van beide projecten.

3.4.2 Conclusie

Het voornemen een nieuwe zandwinplas te realiseren past binnen het gemeentelijk beleid. Het plan houdt rekening met en leidt tot een versterking van de landschappelijke en cultuurhistorische waarden.

Hoofdstuk 4 Fysieke leefomgeving

In dit hoofdstuk wordt beschreven op welke wijze bij de activiteit rekening is gehouden met diverse aspecten van de fysieke leefomgeving als bedoeld in artikel 1.2 van de Omgevingswet en de evenwichtige toedeling van functies aan locaties (ETFAL).

4.1 Stedenbouwkundige, landschappelijke en cultuurhistorische waarden

Stedenbouwkundige kwaliteit is de kwaliteit van de gebouwde omgeving en de openbare ruimte. Deze kwaliteit heeft onder andere invloed op de herkenbaarheid en het gebruik van een gebied. Deze kwaliteit wordt beïnvloed door (maatschappelijke) ontwikkelingen zoals de druk op de woningmarkt, verdichting van stedelijke gebieden en de energietransitie.

De beoordeling van de stedenbouwkundige kwaliteit is altijd gebiedsspecifiek. De waardering van een stedenbouwkundige omgeving wordt onder andere bepaald door:

- Maat en schaal van de bebouwing.
- Afwisseling tussen gebouwd en onbebouwd.
- Herkenbaarheid door duidelijke routes en herkenningspunten.
- Benutten van cultuurhistorische waarden.
- Voldoende groen.
- Materiaalgebruik.

Al deze elementen dragen bij aan de belevings- en gebruikswaarde, en daarmee de stedenbouwkundige kwaliteit van een gebied. Ook het voorkomen van leegstand en verloedering zorgt ervoor dat de kwaliteit van een gebied behouden blijft. De stedenbouwkundige kwaliteit heeft een duidelijke relatie met andere omgevingsthema's zoals cultureel erfgoed en duurzame verstedelijking. Hieronder zal worden ingegaan op de verschillende thema's.

4.1.1 Ruimtelijke kwaliteit/omgevingskwaliteit

De ruimtelijke kwaliteit van het gebied en de omgeving wordt bepaald door de ligging ten zuiden van een historisch ontginningslint aan de Oshaarseweg en ten noorden van een waterrijke natuurzone. Het plangebied zelf is onderdeel van een weids veenweidegebied. Qua bebouwing ligt het plangebied tussen de kernen van Koekange en Echten. De bebouwing rondom het plangebied bestaat uit agrarische bedrijven, tot woning omgebouwde (en vaak gesplitste) boerderijen, woonhuizen en enkele kleinschalige bedrijven (vaak aan wonen gebonden). Andere functies in de nabije omgeving zijn de voormalige gaswinlocatie direct ten oosten van het plangebied en de bestaande zandwinplas op ongeveer 680 meter afstand vanaf het plangebied, gelegen aan de Traandijk.

Voor de zandwinning is een landschappelijk inpassingsplan opgesteld, zie bijlage 1. Met het landschappelijk inpassingsplan voor de zandwinplas worden de aanwezige karakteristieken van het landschap, met oog voor de historie en de ontwikkelingsgeschiedenis, versterkt. Hierbinnen wordt namelijk ingespeeld op het aanwezige historische ontginningslint langs de Oshaarseweg en de karakteristieken van het weidse veenweidegebied waarin het plangebied zelf ligt. Paragraaf 4.1.2 gaat hier dieper op in. Ook beoogt het landschappelijk inpassingsplan om het natuurlijke systeem te versterken door de ecologische waarde van het gebied te vergroten.

Door bij de inpassing rekening te houden met het aanwezige landschap en de ecologische waarden te versterken, zal sprake zijn van een positief effect op de belevingswaarde. Het versterken van de ecologische waarde zal ook positief zijn voor de toekomstwaarde van het plangebied en de directe omgeving. Een ander doel binnen het landschappelijk inpassingsplan is om het gebied beleefbaar te maken voor de mens, met respect voor de privacy van omwonenden en rust voor natuur. Dit werkt positief uit voor de gebruiks- en de belevingswaarde. Kortom; het landschappelijk inpassingsplan schenkt aandacht aan het landschap, de natuur/biodiversiteit en de mens. Zodoende geeft de landschappelijke inpassing invulling aan de ruimtelijke kwaliteit van het plangebied en de omgeving.

4.1.2 Landschappelijke waarden en inpassing

Het plangebied ligt in het slagenlandschap (wegdorpen laagveen), maar wel kort tegen de overgang naar het esdorpenlandschap. Structuurbepalende elementen in het slagenlandschap zijn de openheid van het landschap, de beken en vaarten en de lintbebouwing. Het slagenlandschap kenmerkte zich door de lintdorpen op de hogere zandruggen en keileemkoppen. Vanuit deze linten (ontginningsassen) hebben de veenontginningen plaatsgevonden. De ontginningswijze zorgt voor een open weidelandschap met smalle, langgerekte verkaveling en het slotenpatroon haaks op de ontginningsassen. De sloten en afscherpende houtwallen geven de perceelsgrenzen weer. Als landschapselementen komen in en rondom het plangebied de volgende zaken voor: ruilverkavelingsbosje / hakbosje, bomenrijen, bomenlanen (wegbeplanting), houtsingels, perceelsrandbegroeiing, erfbeplanting en een boomgaard.

Voor de uitbreiding van de zandwinplas is een landschappelijk inpassingsplan opgesteld. Deze is bijgevoegd als bijlage 1.

Het landschappelijk inpassingsplan geeft in een aantal duidelijke stappen de hoofdkeuzes voor de ontwerpogave weer en vormt de basis voor het eindbeeld. Het eindbeeld is weergegeven in figuur 2.4 en 4.1 van deze plantoelichting. De stappen/onderdelen, zoals ook opgenomen in paragraaf 4.2 van het landschappelijk inpassingsplan, zijn hieronder beschreven.

Stap 1: Landschappelijke zonerings: het doel hierbinnen is het versterken van de aanwezige karakteristieken van het landschap met oog voor de historie en de ontwikkelingsgeschiedenis. Het gebied heeft de volgende zonerings:

Historisch ontginningslint (1A):

- Aansluiten op de historische karakteristieken van het lint van de Oshaarseweg met zijn erven met opgaande beplanting;
- Het toevoegen van een halfopen cultuurlandschap bestaande uit houtsingels met natuurlijk grasland achter het lint tot aan de waterlijn.
- Waarborgen van de openheid naar het achterliggende landschap door middel van de doorzichten.

Weids Veenweidegebied (1B):

- De bestaande weidsheid en openheid van het veengebied waarborgen.
- Natuurlijk grasland met enkele verkavelingsbosjes (bosschages).
- Inzetten op natuur en ecologische waarden.

Stap 1A - Zonerings: Historisch ontginningslint

Doelstelling: Het realiseren van een kleinschalig cultuurlandschap met diverse landschapselementen zoals houtsingels en grasland:

- Bestaande houtsingels versterken en nieuwe toevoegen.
- Inzetten op de natuurwaarde van het grasland door een passend beheer, het doeltype is kruidenrijk grasland.
- Toepassen van natuurvriendelijke oevers en rietkragen zodat er variatie komt in de waterlijn en het landschappelijker oogt.
- Bewoners:
 1. Uitzichten naar de waterplas voor de bewoners borgen door open grasland, als bewoners geen zicht wensen dan afblokken met een houtsingel.
 2. Een struinpad op afstand van de kavels (nabij waterlijn) dat alleen toegankelijk is voor de direct aanwonenden.
 3. Het afsluiten met een hekwerk en landschappelijke aanleidingen (sloot) zodat gebied niet toegankelijk is

Stap 1B - Zonerings: Weids Veenweidegebied

Doelstelling: De weidsheid en het open karakter van het gebied behouden:

- Behouden, compenseren en toevoegen van verkavelingsbosjes.
- Inzetten op natuurwaarde van het grasland door een passend beheer, het doeltype is kruidenrijk grasland.
- Toepassen van natuurvriendelijke oevers en rietkragen zodat er variatie komt in de waterlijn en het landschappelijker oogt.
- Landschap:
 1. Naar het westen toe een ruimtelijke relatie met het open veenlandschap met de verkavelingsbosjes. Vanaf Koekangerweg zichten het gebied in waarborgen.
 2. Naar het oosten toe een halfopen landschap door de bosschages en houtsingels rondom de gaswinningslocatie.
- Beperkte ruimte voor extensieve recreatieve activiteiten

Stap 2: Natuurlijk systemen: doel hierbinnen is het versterken van het natuurlijke systeem door de ecologische waarde van het gebied te versterken:

- Het lint Oshaarseweg (cultuurland met landschapselementen) met de bijhorende soorten.
- De waterrijke natuurzone met de bijhorende soorten.
- De twee dwarsverbindingen over de westelijke en oostelijke oevers van de zandwinning.
- De gehele landschappelijke inpassing zorgt voor een ecologische plus.
- Rekening houden met de geomorfologische opbouw, maaiveldhoogte, waterpeil:
 1. keileembult Oshaar;
 2. centrale laagte in veenweidegebied;
 3. waterpeil zandwinningsplas 2,65 meter NAP.
- Het verleggen van de A-watergangen zoals afgestemd met het waterschap, zie paragraaf 4.10).
- De aanleg van de zandwinningsplas met de landschappelijke inpassing rondom heeft een positief effect op de natuurwaarde van de Veeningerplas.

Stap 3: Routes: doel hierbinnen is het gebied beleefbaar maken voor de mens met respect voor privacy van omwonenden en rust voor de natuur:

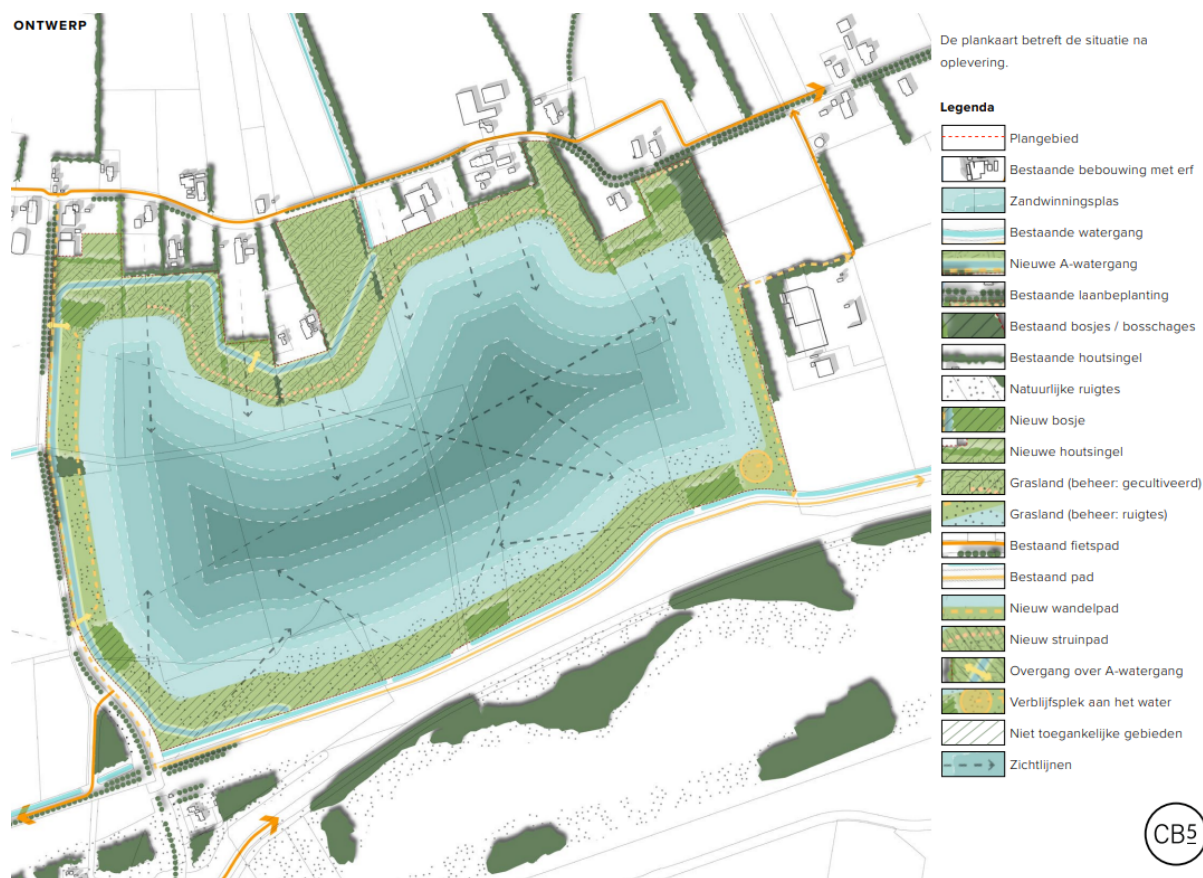
- Nader onderzoeken de mogelijkheid voor:
 1. het realiseren van een wandelpad (te gebruiken met een fiets) langs de Koekangerweg. Dit kan tussen de bestaande sloot van de Koekangerweg en de nieuwe A-watergang (ruimte is circa 5 meter).
 2. het wandelpad langs gaswinlocatie tussen de Oshaarseweg en de kanaaldijk.
- Het openbare struinp pad op de oever aan de zijde van de Koekangerweg. Daarvoor zijn twee overgangen over de A-watergang noodzakelijk.
- Een verblijfsplek (bankje, ruimte voor honden in water) aan de zuidoostzijde gekoppeld aan de wandelroutes.
- Geen nieuwe parkeerplaatsen in de omgeving.
- Creëren van niet-toegankelijke gebieden:
 1. noordzijde: alleen voor aanwonenden in verband met privacy.
 2. zuidzijde: natuur en rust.
 3. afzetten met hekwerk (paal en draad) en afscherpende
- landschappelijke elementen .

Stap 4: Beheer: doel hierbinnen is de ontwikkeling van een gebiedseigen landschap met natuur- en ecologische waarde.

- Een aandachtspunt is het beheer om het gewenste natuurtype (natuurwaarde en biodiversiteit) te laten ontwikkelen en de openheid van het gebied te behouden.
- De basisprincipes beheer meenemen in ontwerpproces:
 1. rekening houden met eisen rondom toegankelijkheid voor machines, aandacht voor de driehoek die ontstaat tussen perceel Oshaarseweg 61 en 63 en de nieuwe A-watergang;
 2. afstemmen op natuurtypen en beheervormen;
 3. aan weerszijden van de nieuwe A-watergang ligt een 2,5 meter brede onderhoudsstrook.
- Beheerfase:

1. Later in het proces dient de beheervorm nader afgestemd te worden met de partij die het gebied gaat beheren.
2. Onderzoeken wat de mogelijkheden zijn voor beheer met grazers of het maaisel gebruiken voor lokaal gebruik (omwonenden met dieren, lokale boer, biovergister etc).
3. Het opstellen van een beheersplan.

Al met al wordt geconcludeerd, dat met de landschappelijk inpassing van de zandwinplas wat landschap en natuur betreft ingespeeld wordt op de aanwezige landschappelijke waarden en dat er ecologische waarden worden toegevoegd.

Figuur 4.1: Ontwerp eindsituatie

Gefaseerde aanleg landschappelijke inpassing

De landschappelijke inpassing wordt gefaseerd aangelegd gelijktijdig met de zandwinning in de fase. Gelijktijdig kan zijn in het begin van de fase of gelijktijdig met de werkzaamheden. Het betreft:

Bosschages en houtsingels

- De aanplant van bosschages en houtsingels wordt vroeg in een fase gedaan zodat beplanting snel tot wasdom kan komen.
- Een deel van de houtsingel aansluitend op de bebouwing van de Oshaarseweg (fase 3a en 3b) wordt bij de start van fase 2 aangelegd. Het betreft de houtsingels direct grenzend aan de percelen en die niet uitsteken in het agrarische perceel (inefficiënt voor productie boer). Voor uitvoering dient afstemming plaats te vinden met perceeleigenaar en boer.

Tijdelijke rietkraag

- Tijdens fase 1 en 2 wordt er van zuid naar noord gewerkt. De oever verschuift dus regelmatig. Deze tijdelijke oevers zijn van korte duur, dus riet krijgt geen kans om daar te groeien.

- Daarom wordt bij de start van de fase aan de noordrand een brede sleuf (8,0 à 12,0 meter) gegraven die ca. 20 centimeter onder het toekomstige waterpeil van de zandwinning ligt. Vanaf de start van de fase kan zich dan hier een tijdelijke rietkraag ontwikkelen.
- De rietkraag (hoogte 2 à 3 meter) ontleent deels het zicht op de werkzaamheden op de zandwinningsplas.
- Zowel in de zomer als de winter werkt riet afschermend.
- Wanneer de zandwinning bij de tijdelijke rietkraag is, is hier een tijdelijke natuurvriendelijke oever. Bij de start van fase 3a en 3b wordt de tijdelijke rietkraag verwijderd.

Natuurvriendelijke oevers:

- De natuurvriendelijke oevers worden pas gemodelleerd als de zandwinning klaar is voor die fase. Tijdelijke oevers krijgen geen natuurvriendelijke oevers, uitgezonderd de tijdelijke rietkraag uit het vorige punt.
- Grasland: Het grasland wordt voorzien van het juiste maaibeheer voor het gewenste type grasland vanaf start van de fase.

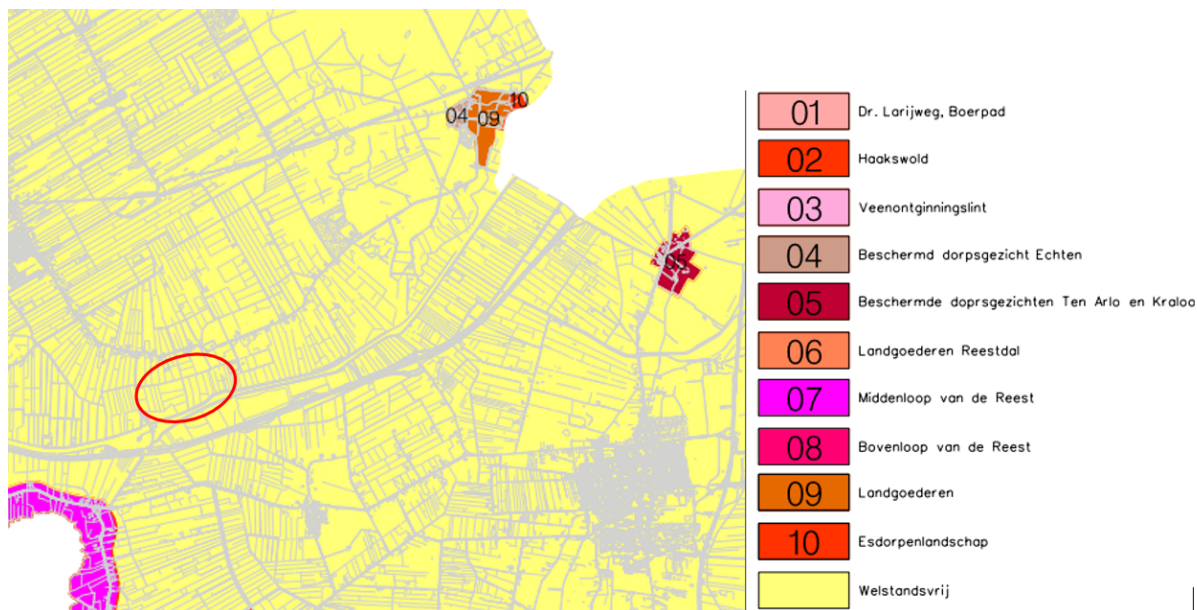
Toegankelijkheid:

- Pas bij oplevering vervalt het werkterrein en kunnen delen toegankelijk gemaakt worden voor privaat gebruik of openbaar gebruik.
- Bij oplevering worden de definitieve terreinafscheidingen aangelegd en worden op plaatsen de tijdelijke paal en draad terreinafscheidingen verwijderd.
- De paden worden ook pas aangelegd na het openbaar maken van het werkterrein.

In bijlage 1 worden per fase de maatregelen nader benoemd.

4.1.3 Beeldkwaliteit/architectuur/welstand

Het welstandsbeleid van gemeente De Wolden is vastgelegd in de Welstandsnota 2013. Door het in werking treden van de Welstandsnota 2013 is voor het verlenen van een omgevingsvergunning in grote gebieden geen advies meer van de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit en Cultuurhistorie (CRKC) nodig. Het welstandstoezicht in de beschermde dorpsgezichten, landgoed Rheebruggen, het Reestdal en het dubbellint Ruinerwold blijft wel gehandhaafd.

Figuur 4.2: Welstandsgebieden (Bron: Welstandsnota 2013)

Het plangebied, in bovenstaande figuur globaal met een rode contour weergegeven, is gelegen op gronden die als welstandsvrij zijn aangeduid. Dat betekent dat er geen welstandstoets zal plaatsvinden.

4.1.4 Laddertoets

Onder de Omgevingswet is in het Bkl de verplichting opgenomen om in het geval van een nieuwe stedelijke ontwikkeling in de toelichting een onderbouwing op te nemen van nut en noodzaak van de nieuwe stedelijke ruimtevrage en de ruimtelijke inpassing met het oog op het belang van zorgvuldig ruimtegebruik en het tegengaan van leegstand. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de 'ladder voor duurzame verstedelijking'.

In artikel 5.129g Bkl wordt de Ladder als volgt omschreven:

1. Dit artikel is van toepassing op een stedelijke ontwikkeling die bestaat uit de ontwikkeling of uitbreiding van een bedrijventerrein, een zeehaventerrein, een woningbouwlocatie, kantoren, een detailhandelsvoorziening of een andere stedelijke voorziening die voldoende substantieel is.
2. Voor zover een omgevingsplan voorziet in een nieuwe stedelijke ontwikkeling, wordt met het oog op het belang van zorgvuldig ruimtegebruik en het tegengaan van leegstand in het omgevingsplan rekening gehouden met:
 - a. De behoefte aan die stedelijke ontwikkeling; en
 - b. als die stedelijke ontwikkeling is voorzien buiten het stedelijk gebied of buiten het stedelijk groen aan de rand van de bebouwing van stedelijk gebied: de mogelijkheden om binnen dat stedelijk gebied of binnen dat stedelijk groen aan de van de bebouwing stedelijk gebied in die behoefte te voorzien.
3. Voor de toepassing van het tweede lid, onder b wordt tot het stedelijk gebied niet gerekend een stedelijke ontwikkeling waarvoor:
 - a. op grond van het omgevingsplan een omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit is vereist; en
 - b. nog geen toepassing is gegeven aan het tweede lid.
4. Als een omgevingsplan voorziet in de vestiging van een dienst als bedoeld in artikel 1 van de Dienstenwet en de beoordeling van die behoefte aan een stedelijke ontwikkeling betrekking heeft op de economische behoefte, de marktvrage of de mogelijke actuele economische gevolgen van die vestiging, heeft de beoordeling alleen tot doel na te gaan of de vestiging van een dienst in overeenstemming is met de een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

De zandwinning is geen stedelijke ontwikkeling. Het plan hoeft derhalve niet te worden getoetst aan de ladder voor duurzame verstedelijking. In het kader van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties moet wel de nut en noodzaak worden aangetoond.

Het doel van de nieuwe zandwinning is om aan de groeiende vrage van de bouwgrondstof zand te voldoen, om zo de bouw van woningen en aanleg van infrastructuur te kunnen blijven borgen in de toekomst. De afgelopen jaren is er in de Tweede Kamer op verschillende momenten aandacht gevraagd voor de toekomstige bouwgrondstoffsituatie in Nederland. Om een en ander inzichtelijk en duidelijk te maken heeft de branchevereniging Cascade een studie naar toekomstperspectief van zand en grind laten uitvoeren, later volgde het ministerie van I&W op verzoek van de Tweede Kamer met een vergelijkbare studie.

- Cascade heeft een studie naar de toekomstige behoefte aan primaire grondstoffen uitgevraagd bij Bureau Berenschot (november 2023). De studie geeft inzicht in de behoefte aan deze grondstoffen in 2030 in verschillende beleidsscenario's.
- Het ministerie van Infrastructuur & Waterstaat heeft vervolgens een vergelijkbare scenariostudie uitgezet. In deze studie worden ook de effecten van het gebruik van alternatieve bouwmaterialen op de vrage naar primaire grondstoffen meegenomen. Bureau Witteveen+Bos heeft deze studie met het Economisch Instituut voor de Bouw (EIB) uitgevoerd (april 2024). Het uiteindelijke doel van dit onderzoek is om inzicht te geven in de behoefte aan oppervlaktedelfstoffen in Nederland in 2030 en 2050.

In deze studies zijn diverse scenario's onderzocht, waarbij rekening is gehouden met circulaire trends. Beide rapporten concluderen, dat er in de toekomst hoe dan ook veel primaire grondstoffen nodig blijven.

Hieronder de conclusies van beide rapporten.

- Het rapport van Berenschot biedt inzichten in de regionale vraag naar zand, waaronder de provincie Drenthe. Er is daarbij vooruit gekeken naar het jaar 2025. De jaarlijkse vraag naar zand in Drenthe wordt geschat op ongeveer 3 miljoen ton. De bouwsector en infrastructuurprojecten zijn de grootste afnemers van zand in deze regio. Drenthe heeft een aantal zandwinlocaties die samen goed zijn voor een productie van ongeveer 2,5 miljoen ton per jaar. Er is een lichte afhankelijkheid van import om aan de volledige vraag te voldoen. De vraag naar zand in Drenthe zal volgens het rapport naar verwachting toenemen door geplande bouw- en infrastructuurprojecten.
- Het rapport van Witteveen+Bos voor het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat biedt inzichten in de vraag en aanbod van zand in Drenthe tot het jaar 2050. Hieruit volgt een jaarlijkse vraag naar zand in Drenthe van ongeveer 3,5 miljoen ton. Ook hier zijn de bouwsector en infrastructuurprojecten de grootste afnemers van zand in deze regio. Volgens dit rapport heeft Drenthe een aantal zandwinlocaties die samen goed zijn voor een productie van ongeveer 3 miljoen ton per jaar.
- De resultaten van beide studies tonen aan, dat er richting de toekomst, zeker richting 2030 maar ook in 2050, naar alle waarschijnlijkheid en in vrijwel alle scenario's nog een beduidende vraag naar primaire bouwgrondstoffen als zand en grind bestaat. Voor enkele grondstoffen neemt de vraag richting de toekomst toe (rivierklei & ophoogzand), voor andere grondstoffen is duidelijk dat er zowel in 2030 als in 2050 een aanzienlijke vraagbehoefte (minimaal 50% t.o.v. 2019) blijft bestaan (grind, industriezand, kalkzandsteen, steenslag).
- Gezien de conclusies uit beide studies is het zaak dat er voldoende mogelijkheden zijn om deze grondstoffen te winnen, zodat er voorzien kan worden in de vraagbehoefte richting de toekomst. In het grootste deel van de scenario's kan deze vraagbehoefte niet worden ingevuld met de huidige winmogelijkheden, ook wordt verwacht dat import en alternatieve materialen deze vraagbehoefte in veel gevallen niet in kunnen vullen.
- Indien er geen winmogelijkheden bijkomen bestaat er, zoals ook geconcludeerd door Berenschot, een grote kans is op maatschappelijke problemen door een zand- en grindtekort (o.a. vertraagde en duurdere woningbouw- en infrastructuurprojecten en vertraging in de energietransitie). Daarnaast zullen bijdragen aan maatschappelijke ambities, bijvoorbeeld ruimte voor de rivier, waterbuffering en nieuwe natuur, welke op dit moment onderdeel zijn van de gebiedsontwikkelingen rondom winningsprojecten, niet langer worden gerealiseerd als (nieuwe) projecten geen doorgang vinden. Dit kan vanzelfsprekend grote gevolgen hebben voor betaalbaarheid en uitvoering van doelstellingen in het kader van bijvoorbeeld de hoogwateropgave, klimaatadaptatie of natuurontwikkeling.

De uiteindelijke vraagbehoefte/tekorten die in de toekomst zullen ontstaan hangen vanzelfsprekend af van de ontwikkelingen die plaatsvinden binnen de circulaire bouweconomie en alternatieve bouwmethoden, evenals de daadwerkelijke demografische en economische ontwikkelingen. Duidelijk is echter dat de overheid nu keuzes moet maken om een tekort aan bouwgrondstoffen in de toekomst te voorkomen. Indien er geen keuze wordt gemaakt, neemt de winning automatisch af door aflopende winningsprojecten en ontstaan er ongecontroleerde, tekorten waarvoor op dat moment geen korte termijn oplossingen zullen bestaan.

De zandwinning in de nieuwe zandwinning loopt globaal van 2026 tot en met 2056. Er wordt maximaal 700.000 ton per jaar gewonnen in de nieuwe zandwinning. Op basis van de jaarlijkse vraag naar zand in Drenthe van circa 3,5 miljoen ton betreft de jaarlijkse productie van 700.000 ton van voorliggende zandwinning ongeveer 20% van de totale jaarlijkse vraag. Op basis van deze cijfers is er voldoende markt voor de nieuwe zandwinning, aangezien de productie een deel van de totale vraag dekt en er nog steeds ruimte is voor andere aanbieders en import. Hiermee is er sprake van een economisch haalbare en houdbare bedrijfsvoering.

Hiermee is de nut en noodzaak van de nieuwe zandwinning voldoende aangetoond.

Voor de volledigheid wordt opgemerkt dat de bestaande zandwinlocatie ten oosten van voorliggende nieuwe zandwinning in de meest optimale situatie nog een winbare zandvoorraad heeft voor een periode van maximaal drie jaar. Hier is er rekening gehouden dat geen gebruik wordt gemaakt van de optionele zandwinning aan de zuidzijde van de zandwinplas, onder de aanwezige installaties/gebouwen met toebehoren. Voor het afwerken van de zandwinlocatie en het winnen van het zand, die gelegen is onder deze installaties/gebouwen met toebehoren, waarbij de opstallen worden verwijderd en er elders wordt

gewerkt, is er voor een periode van circa vijf jaar winbaar zand aanwezig. Deze laatst genoemde hoeveelheid zand kan echter niet worden gewonnen, aangezien het geheel aan installaties/gebouwen met toebehoren en zanddepots ook worden gebruikt door de nieuwe zandwinning en daardoor niet op de locatie van de nieuwe zandwinning hoeven te worden gesitueerd. Tevens kan daardoor de verkeersafwikkeling (afvoer van zand) in de toekomst via de aanwezige infrastructuur van de bestaande zandwinning hetzelfde blijven, zodat er geen nieuwe infrastructuur hoeft te worden aangelegd, waarmee er sprake is van zorgvuldig ruimtegebruik.

4.1.5 Cultureel erfgoed

De regelgeving over het behoud en beheer van cultureel erfgoed is sinds 2016 ondergebracht in de Erfgoedwet. Samen met de Omgevingswet maakt de Omgevingswet een integrale bescherming van ons cultureel erfgoed mogelijk. De vuistregel voor de verdeling tussen Erfgoedwet en Omgevingswet is als volgt: de duiding van cultureel erfgoed en de zorg voor cultuuroederen in overheidsbezit staat in de Erfgoedwet; de omgang met het cultureel erfgoed in de fysieke omgeving is geregeld in de Omgevingswet.

In het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) zijn regels voor de bescherming van rijksmonumenten en archeologische monumenten opgenomen. In het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) zijn regels over het bouwen, verbouwen, gebruiken en slopen van bouwwerken opgenomen.

Zoals aangegeven in paragraaf 3.4.1 heeft het plan geen effecten op de bestaande karakteristieke panden en objecten en het ensemble Oshaarseweg nabij het plangebied en wordt de cultuurhistorische waarde met de landschappelijke inpassing juist versterkt.

4.1.6 Archeologie

Archeologische bescherming zorgt ervoor dat archeologische waarden van gronden worden behouden en beschermd. In de regels van dit Omgevingsplan wordt bescherming en het gebruik verder geregeld. Voor het grondgebied van onze gemeente is de archeologische beleidskaart van belang.

In het kader van de wijziging van het omgevingsplan is een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd, dat als bijlage 9 is bijgevoegd. De resultaten zijn hieronder samengevat.

Het plangebied ligt in fysisch-geografisch opzicht in het beekdal van de Reest op de overgang naar het Drentse keileemplateau. Dit landschap werd in het midden en laat paleolithicum gevormd en wordt gekenmerkt door laagliggende heuvels die door de stuwing van het landijs is ontstaan (tijdens de voorlaatste ijstijd, het Saalien, 370.000 tot 130.000 jaar geleden). Door het landijs werden rotsblokken, grind, zand en klei vermalen tot keileem. De keileemafzettingen werden afgezet in de Formatie van Drenthe. Onder de keileemlagen kunnen pakketten fijn zand en/of potklei voorkomen, die in de Formatie van Eindhoven zijn afgezet.

In de laatste ijstijd (Weichselien) werd het Drentse Keileemplateau sterk versneden door erosiegeulen die ontstonden als resultaat van het regen- en smeltwater, die afwaterden in de Oer-Vecht. In een later stadium van het Weichselien heerste er een koud en droog klimaat. Hierdoor had de wind vrij spel en werden er grote hoeveelheden zand opgepikt en elders afgezet. Het dekzand vulde ook het gehele dal van de Oer-Vecht. Hierdoor stroomden de smeltwaterstromen vanaf het Drents Keileemplateau naar nieuwgevormde waterlopen.

Vanaf het begin van het Holoceen (circa 10.000 voor Christus) warmde het klimaat verder op en vond een snelle zeespiegelstijging plaats. Hierdoor steeg ook de grondwaterspiegel en konden er in laaggelegen delen van het Pleistocene landschap veen ontwikkelen. Langs stroomdalen zet zich veen af. Vanaf circa 2750 voor Christus breidde het omhoog groeiende veen zich sterk uit over de hoger gelegen dekzandgronden.

Het veen groeit door tot de mens door ontwatering of turfsteken een einde aan de groei maakte. Uit boringen in de regio is bekend dat het veen een dikte heeft van 2 meter, en dat dit pakket mogelijk onder een antropoceen pakket ligt dat 0,35 m dik is. Aan de Oshaarseweg is er vanaf het maaiveld een zandpakket aanwezig (Formatie van Boxtel).

De kadastrale minuut van 1811-1832 toont dat het plangebied in gebruik was voor landschappelijk gebruik. Er was al bewoning aan de Oshaarseweg in de vorm van boerenerf De Russche, van Thele

Geerts Russche. Deze grenst aan het huidige plangebied. Rond 1900 wordt Hoogeveensche Vaart gekanaliseerd en bedijkt. Ook worden er meer wegen aangelegd en raakt de Oshaarseweg meer bebouwd.

Er wordt geadviseerd, gezien de grootte van het plangebied, 1 verkennende boring te plaatsen per hectare voor de zones die op de verwachtingskaart worden aangegeven als 'laag'. Dit omvat in totaal een oppervlak van 53 hectare. Dit wordt voldoende representabel geacht om de bodemopbouw in kaart te brengen. Voor het gebied dat valt in de categorie 'hoog' wordt er geadviseerd om de standaard 6 boringen per hectare uit te voeren. Dit gebied heeft een oppervlakte van circa 8 hectare. Deze boringen dienen in raaien te worden uitgezet, om zo de aanwezigheid van een beekdal te toetsen. In totaal zal het dan gaan om 58 boringen in deze zone. Het totaal aantal boringen ligt dan rond de 111 boringen.

In de regels zijn regels opgenomen ter bescherming van de archeologische belangen, waardoor deze voldoende zijn beschermd.

4.1.7 Conclusie

Wat ruimtelijke kwaliteit en landschappelijke inpassing betreft valt op te maken dat in het landschappelijk inpassingsplan rekening wordt gehouden met het landschap, de mens en de natuur/biodiversiteit en dit alles ook in samenhang met elkaar en dat hiermee de ruimtelijke kwaliteit van het plangebied en de omgeving wordt vergroot. Er worden met het voornemen geen cultuurhistorische waarden aangetast.

Het plan hoeft niet te worden getoetst aan de ladder voor duurzame verstedelijking. De nut en noodzaak van de zandwinning is in het kader van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties wel beoordeeld. Hieruit volgt dat er nu en in de toekomst behoefte is aan zand als grondstof voor de bouw van woningen en aanleg van infrastructuur.

In het archeologisch bureauonderzoek wordt geadviseerd om een verkennend booronderzoek uit te voeren en de aanpak af te stemmen op hoe de gebieden op de archeologische verwachtingskaart zijn aangeduid. Hiervoor zijn regels opgenomen in voorliggend omgevingsplan, waardoor deze waarden voldoende zijn beschermd.

Al met al wordt geconcludeerd dat het plan, dat invulling geeft aan de grote vraag naar zand, rekening houdt met aanwezige ruimtelijke/stedenbouwkundige kwaliteit, landschappelijke waarden, cultureel erfgoed en mogelijke archeologische waarden.

4.2 Gezondheid

Binnen de Omgevingswet heeft het beschermen en bevorderen van de gezondheid een plek gekregen. Artikel 2.1 van de Omgevingswet geeft aan dat bij het opstellen van regels met het oog op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties in ieder geval rekening moet worden gehouden met het belang van het beschermen van de gezondheid. Hierdoor zal bij elke ruimtelijke keuze worden beoordeeld wat dit doet met de gezondheid van de mens.

Afdeling 2.2 van het Bkl gaat over de omgevingswaarden, beschermen van de gezondheid en het milieu. Milieueisen worden gesteld om de kwaliteit van het milieu te beschermen. Met het beschermen van de kwaliteit van het milieu wordt tevens de gezonde leefomgeving beschermd.

De gemeente kan naast gezondheidsbescherming ook het belang van gezondheidsbevordering meewegen. De fysieke leefomgeving kan positieve gezondheidseffecten hebben als deze uitnodigt tot gezond gedrag en mensen stimuleert tot meer bewegen, gezonder eten en elkaar ontmoeten.

Gemeente De Wolden heeft in september 2021 de Nota Volksgezondheid vastgesteld. In de Nota Volksgezondheid 2022-2025 staan de speerpunten van de gemeente beschreven op het gebied van volksgezondheid. De gemeente gaat sterker inzetten op Positieve Gezondheid, gezond opgroeien, gezond ouder worden en op een gezondere leefomgeving. Daar valt winst op te behalen. Het doel is gezondheidswinst voor alle inwoners van De Wolden, zodat iedereen in de gemeente gezond kan leven.

4.2.1 Onderzoek

Bij het stellen van regels met het oog op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties – zoals in een omgevingsplan – dient in ieder geval ook rekening te worden gehouden met het belang van het beschermen van de gezondheid. Dit krijgt in het omgevingsplan onder meer vorm door te voorzien in een scheiding tussen milieubelastende activiteiten en milieugevoelige functies (milieuzonering) en het stellen van regels voor activiteiten ten aanzien van aspecten als geur, geluid, luchtkwaliteit, trillingen en bodemkwaliteit. Op deze aspecten is afzonderlijk ingegaan in de paragrafen 4.3 Milieuzonering, 4.4 Geluid, 4.5 Luchtkwaliteit, 4.6 Trillingen en 4.7 Bodem van deze motivering. Hieruit volgt dat er vanuit deze aspecten geen risico's voor de volksgezondheid ontstaan.

Daarnaast kan in een omgevingsplan ook worden ingezet op gezondheidsbevordering door gezond gedrag te stimuleren. De ambities van de gemeente op het gebied van volksgezondheid zijn beschreven in de nota volksgezondheid. Hierin staan de volgende vier ambities centraal:

1. De Wolden Positief Gezond
2. Gezonde Jeugd Gezonde Toekomst
3. Vitaal ouder worden
4. Gezondheid in de fysieke en sociale leefomgeving

Voorliggend plan sluit aan bij de vierde ambitie 'gezondheid in de fysieke en sociale leefomgeving'. De omgeving waarin mensen wonen, werken en leven heeft invloed op hun gezondheid. Dit geldt voor zowel de sociale omgeving als de fysieke omgeving. Wanneer beiden worden ingericht om te verleiden tot bewegen, spelen, gezonde keuzes maken, te ontspannen of elkaar te ontmoeten, heeft dit een positieve invloed op gezondheid en welbevinden. Het plan biedt ruimte voor omwonenden en (deels voor) recreanten voor extensief recreëren (wandelen) in een aantrekkelijke omgeving, waarbij genoten kan worden van de rust en natuurwaarden die met de inrichting worden vergroot. Dit stimuleert de bewoners en recreanten tot meer bewegen, meer ontspanning en maakt tevens ontmoetingen mogelijk hetgeen positief bijdraagt aan de gezondheid.

4.2.2 Conclusie

Het voornemen leidt op grond van de beoordeelde milieubelastende activiteiten, geur, geluid, luchtkwaliteit, trillingen en bodemkwaliteit niet tot risico's voor de gezondheid. Daarnaast biedt het plan mogelijkheden voor wandelen en leidt daarmee tot een positieve bijdrage aan de gezondheid.

4.3 Milieuzonering

In het kader van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties is ruimtelijke afstemming tussen bedrijfsactiviteiten, voorzieningen en gevoelige functies noodzakelijk. Voor onderhavig plan wordt bij de beoordeling aangesloten bij VNG-brochure 'Bedrijven en milieuzonering' (2009).

In deze brochure is een bedrijvenlijst opgenomen die informatie geeft over de milieukeurmerken van typen bedrijven. Vervolgens wordt in de lijst op basis van een aantal factoren (geluid, stof, geur en gevaar) een richtafstanden aangegeven die tussen bedrijfstypen en een rustige woonwijk of een vergelijkbaar omgevingstype (zoals rustig buitengebied) moet worden aangehouden en waarmee gemeenten bij ruimtelijke ontwikkelingen rekening kunnen houden.

4.3.1 Onderzoek

Zandwinning is conform de VNG-brochure 'Bedrijven en milieuzonering' aan te merken als "Mergels- en overige delfstoffenwinningsbedrijven" (SBI-code 2008: 0899). De zandwinplas is op grond daarvan aan te merken als een categorie 5.1 bedrijfsactiviteit.

De grootste richtafstand geldt voor het aspect geluid, namelijk 500 meter tot een rustige woonwijk. Binnen 500 meter afstand vanaf de terreingrens van de zandwinplas zijn woningen aanwezig. Er is daarom een geluidsonderzoek uitgevoerd naar de voorgenomen activiteit, waarin de geluidseffecten van de zandwinning op de woningen is beoordeeld. Paragraaf 4.4 gaat hier op in.

De twee na grootste richtafstand geldt voor het aspect stof, te weten 200 meter tot een rustige

woonwijk. Aangezien de terrein grens van de zandwinplas op relatief korte afstand tot omliggende milieugevoelige objecten, zoals woningen komt te liggen, reikt deze 200 meter ook over de bestaande woningen heen. Zodoende is het noodzakelijk om een onderzoek uit te voeren naar stofhinder. Paragraaf 4.5 gaat hier op in.

Daarnaast geldt er een richtafstand voor het aspect gevaar van 50 meter en geur van 10 meter. Op het aspect gevaar/veiligheid wordt in paragraaf 4.9 ingegaan. Aan de richtafstand voor geur wordt voldaan.

4.3.2 Conclusie

Gelet op de omstandigheid dat aan de richtafstand voor geur wordt voldaan en de conclusies in de paragrafen 4.4 (geluid), 4.5 (stofhinder) en 4.9 (veiligheid) wordt geconcludeerd, dat er vanuit het aspect milieuzonering geen belemmeringen zijn om onderhavige ontwikkeling op deze locatie toe te staan.

4.4 Geluid

In het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) staan instructieregels, waaraan de direct werkende regels in het omgevingsplan moeten voldoen. Deze regels zijn nodig voor het bereiken van de gewenste geluidkwaliteit.

4.4.1 Milieubelastende activiteiten

Bij het wijzigen van het omgevingsplan moet ingevolge artikel 5.59, eerste lid Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) rekening worden gehouden met het geluid door activiteiten op geluidgevoelige gebouwen. In dit geval betreft het de bestaande en voorgenomen activiteiten van de zandwinning, waardoor geluidemissie ontstaat, waardoor geluidseffecten kunnen optreden in de omgeving.

4.4.1.1 Onderzoek

In het kader van de wijziging van het omgevingsplan is akoestisch onderzoek uitgevoerd. Dit onderzoek is als bijlage 4 bijgevoegd. Het onderzoek heeft als doel het bepalen van de optredende geluidniveaus van de zandwinning op woningen van derden in de nabije omgeving. In de omgeving van de zandwinning zijn bestaande woningen aanwezig aan onder meer de Willem Moesweg, de Oshaarseweg en de Koekangerweg. Dit zijn de geluidgevoelige gebouwen die betrokken zijn in het onderzoek.

De berekende geluidniveaus zijn getoetst aan de standaardwaarden uit het Besluit kwaliteit leefomgeving. In artikel 5.65, eerste lid Bkl zijn de standaardwaarden vermeld voor de optredende langtijdgemiddelde beoordelingsniveaus en maximale geluidniveaus ter plaatse van de gevels van geluidgevoelige gebouwen.

Deze standaardwaarden zijn opgenomen in tabel 4.1.

	Grenswaarden [dB(A)]		
	Dag 07.00-19.00	Avond 19.00-23.00	Nacht 23.00-07.00
Langtijdgemiddelde beoordelingsniveau $L_{A,r,LT}$ als gevolg van activiteiten	50	45	40
Maximaal geluidniveau $L_{A,max}$ veroorzaakt door aandrijf geluid van transportmiddelen	--	70	70
Maximaal geluidniveau $L_{A,max}$ veroorzaakt door andere piekgeluiden	--	65	65

Tabel 4.1: Standaardwaarde toelaatbaar geluid op een geluidgevoelig gebouw

Langtijdgemiddelde beoordelingsniveaus

Uit de rekenresultaten van het langtijdgemiddeld beoordelingsniveau blijkt dat in alle berekende bedrijfstoestanden – behoudens tijdens de aanleg van fase 3 gedurende 20 werkdagen – voldaan wordt aan de standaardwaarde uit het Bkl.

Tijdens de aanleg van fase 3, waarbij de elektrische zandzuiger in fase 2 ligt, wordt in de nachtperiode

op slechts drie woningen niet voldaan aan de standaardwaarde. De overschrijding bedraagt ten hoogste 3 dB(A) en wordt veroorzaakt door de aanlegactiviteiten. Die overschrijding treedt slechts op gedurende 20 werkdagen. Voorts is een overschrijding van de standaardwaarde aanvaardbaar, mits voldaan wordt aan de grenswaarde van het binnenniveau van 25 dB(A) in de nachtperiode volgens artikel 5.66 Bkl. De standaard geluidwering van de gevel bedraagt ten minste 20 dB(A), het hoogste berekende langtijdgemiddeld beoordelingsniveau bedraagt 43 B(A) in de nachtperiode. Gelet hierop zal voldaan worden aan de grenswaarde van het binnenniveau ($43 \text{ dB(A)} - 20 \text{ dB(A)} < 25 \text{ dB(A)}$).

De berekende langtijdgemiddelde beoordelingsniveaus worden derhalve aanvaardbaar geacht.

Beoordelingspunt		Langtijdgemiddelde beoordelingsniveaus ($L_{A,r,LT}$) [dB(A)]					
		Dag (07.00-19.00)		Avond (19.00-23.00)		Nacht (23.00-07.00)	
		berekend	toetsing	berekend	toetsing	berekend	toetsing
Activiteiten werkeiland, diesel zandzuiger één jaar in fase 1, persleiding werkeiland							
T003	Traandijk 10	45	50	36	45	37	40
T022	Willem Moesweg 25	46	50	39	45	37	40
T023	Willem Moesweg 23	46	50	36	45	38	40
T044	Oshaarseweg 33	44	50	40	45	35	40
Activiteiten werkeiland, diesel zandzuiger één jaar in fase 1a, persleiding werkeiland							
T003	Traandijk 10	45	50	36	45	37	40
T022	Willem Moesweg 25	46	50	39	45	37	40
T023	Willem Moesweg 23	46	50	36	45	38	40
T044	Oshaarseweg 33	44	50	40	45	35	40
Beoordelingspunt		Langtijdgemiddelde beoordelingsniveaus ($L_{A,r,LT}$) [dB(A)]					
		Dag (07.00-19.00)		Avond (19.00-23.00)		Nacht (23.00-07.00)	
		berekend	toetsing	berekend	toetsing	berekend	toetsing
Activiteiten werkeiland, elektrische zandzuiger fase 2, persleiding werkeiland, aanleg fase 3 gedurende 20 werkdagen							
T003	Traandijk 10	48	50	38	45	39	40
T022	Willem Moesweg 25	48	50	41	45	39	40
T023	Willem Moesweg 23	48	50	39	45	40	40
T033	Oshaarseweg 61	50	50	35	45	44	40
T035	Oshaarseweg 57	49	50	34	45	43	40
T038	Oshaarseweg 47	48	50	32	45	41	40
T044	Oshaarseweg 33	46	50	42	45	36	40
Activiteiten werkeiland, elektrische zandzuiger randen gehele plas, persleiding werkeiland							
T003	Traandijk 10	48	50	38	45	39	40
T022	Willem Moesweg 25	48	50	41	45	39	40
T023	Willem Moesweg 23	48	50	39	45	40	40
T044	Oshaarseweg 33	46	50	42	45	36	40

Tabel 4.2: Berekende langtijdgemiddelde beoordelingsniveaus op maatgevende woningen

Maximale geluidniveaus

Uit de rekenresultaten blijkt dat op alle beoordelingspunten, behoudens één beoordelingspunt, voldaan wordt aan de standaardwaarden van het maximaal geluidniveau voor zowel het aandrijfgeluid van transportmiddelen en de andere piekgeluiden uit het Bkl.

Op één beoordelingspunt is het maximaal geluidniveau in de nachtperiode vanwege het aandrijfgeluid van de zware vrachtwagens over de toegangsweg 2 dB(A) hoger dan de standaardwaarde. Een overschrijding van de standaardwaarde is aanvaardbaar, mits voldaan wordt aan de grenswaarde van het binnenniveau van 55 dB(A) in de nachtperiode volgens artikel 5.66 Bkl. De standaard geluidwering van de gevel bedraagt ten minste 20 dB(A), het hoogste berekende maximaal geluidniveau bedraagt 73 B(A) in de nachtperiode. Gelet hierop zal voldaan worden aan de grenswaarde van het binnenniveau ($73 \text{ dB(A)} - 20 \text{ dB(A)} < 55 \text{ dB(A)}$).

De berekende maximale geluidniveaus worden derhalve aanvaardbaar geacht.

Beoordelingspunt		Maximale geluidniveaus (L_{Amax}) [dB(A)]					
		Dag (07.00-19.00)		Avond (19.00-23.00)		Nacht (23.00-07.00)	
		berekend	toetsing	berekend	toetsing	berekend	toetsing
T003	Traandijk 10	65	-	-	70	66	70
T022	Willem Moesweg 25	64	-	-	70	65	70
T023	Willem Moesweg 23	69	-	-	70	72	70
T044	Oshaarseweg 33	52	-	-	70	47	70

Tabel 4.3: Berekende maximale geluidniveaus op maatgevende woningen veroorzaakt door aandrijfgeluid van transportmiddelen

Beoordelingspunt		Maximale geluidniveaus (L_{Amax}) [dB(A)]					
		Dag (07.00-19.00)		Avond (19.00-23.00)		Nacht (23.00-07.00)	
		berekend	toetsing	berekend	toetsing	berekend	toetsing
T003	Traandijk 10	47	-	< 40	65	47	65
T022	Willem Moesweg 25	52	-	< 40	65	52	65
T023	Willem Moesweg 23	48	-	< 40	65	48	65
T044	Oshaarseweg 33	52	-	< 40	65	52	65

Tabel 4.4: Berekende maximale geluidniveaus op maatgevende woningen veroorzaakt door andere piekgeluiden

4.4.1.2 Conclusie

Op basis van bovenstaande wordt geconcludeerd dat er vanuit het aspect geluid vanwege milieubelastende activiteiten geen belemmeringen zijn om onderhavige ontwikkeling op deze locatie toe te staan.

4.4.2 Wegverkeerslawaai

Bij de beoordeling van de directe geluideffecten van de bestaande en voorgenomen activiteiten van de zandwinning, zijn de instructieregels van paragraaf 5.1.4.2. Bkl van toepassing. Daartoe is in artikel 5.55 Bkl het toepassingsbereik daarvan vastgelegd. Uit artikel 5.55, tweede lid aanhef en onder f, Bkl blijkt dat paragraaf 5.1.4.2 Bkl niet van toepassing is op verkeer op wegen, vaarwegen en spoorwegen (onder oud recht gold hiervoor de Circulaire indirecte hinder). Voor het geluid afkomstig van wegverkeer van deze activiteiten, zijnde indirecte geluideffecten, is een specifieke regeling opgenomen in paragraaf 5.1.4.2a.5 Bkl. Daarover gaat het volgende. In artikel 5.78 Bkl is het toepassingsbereik beschreven van paragraaf 5.1.4.2a.5 Bkl. Voormelde paragraaf is slechts van toepassing als de verkeersintensiteit meer bedraagt dan 1.000 motorvoertuigen per etmaal als kalenderjaargemiddelde.

4.4.2.1 Onderzoek

Indirecte hinder

Uit het onderzoek in bijlage 4 is voor de indirecte hinder het volgende aangegeven.

Ingevolge artikel 5.78af, eerste lid Bkl is de beoogde ontwikkeling slechts toelaatbaar, als die ontwikkeling een toename van de verkeersintensiteit veroorzaakt op de weg, dat resulteert in een toename van het geluid door die weg op geluidgevoelige gebouwen van niet meer 1,5 dB (afgerond 2 dB) als gevolg van die toename van de verkeersintensiteit.

Uit de samenstelling van deze twee artikelen wordt nu al geconcludeerd, dat de indirecte geluideffecten aanvaardbaar zijn. Daartoe wordt het volgende overwogen:

1. Het verkeer van en naar de locatie komt en gaat via de Willem Moesweg. De toegangsweg, beginnend bij de haakse bocht in de Willem Moesweg, wordt beschouwd als directe hinder.
2. De verkeersintensiteit op de Willem Moesweg tussen de toegangsweg en de aansluiting met de Leeuwenveenseweg bedraagt minder dan 1.000 motorvoertuigen per etmaal als kalenderjaar-gemiddelde. Daardoor is paragraaf 5.1.4.2a.5 Bkl niet van toepassing en zijn de indirecte geluideffecten aanvaardbaar te achten.
3. Mocht de verkeersintensiteit op de Willem Moesweg alsnog hoger blijken te zijn dan 1.000 motorvoertuigen per etmaal als kalenderjaargemiddelde, dan is geen sprake van een toename van de geluidbelasting van meer dan 1,5 dB. Immers, de voorgenomen uitbreiding van de zandwinning leidt niet tot een toename van de verkeersintensiteit per etmaal.

Voor de motivering van het aantal verkeersbewegingen verwijzen we naar paragraaf 4.12.

Verandering geluideffecten vanwege aanleg zandwinplas

Vanwege de realisatie van een nieuwe zandwinplas, verandert het bodemgebied van weiland naar water, hetgeen gevolgen kan hebben voor het geluid van verkeerswegen op bestaande woningen. Hier is onderzoek naar gedaan, zie bijlage 5. Dit onderzoek betreft een vergelijkend onderzoek, waarin de geluideffecten vanwege het wegverkeer in de bestaande situatie vergeleken zijn met de geluideffecten vanwege het wegverkeer in de beoogde situatie.

In het kader van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties is een toename van geluid, ten gevolge van de realisatie van de nieuwe zandwinplas, tot 1,5 dB (afgerond 2 dB) als verantwoord te beschouwen. Een toename van geluid van 2 dB is voor het menselijk oor niet waarneembaar en kan niet tot meer hinder leiden. Dit criterium is ontleend aan de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 18 maart 2020, ECLI:NL:RVS:2020:811, r.o. 4.2.1.

Uit het onderzoek volgt dat de toename van de geluidbelasting vanwege wegverkeerslawaai ten hoogste 1,35 dB bedraagt. Dit is lager dan het beoordelingscriterium van 1,5 dB (afgerond 2 dB). De toename van de geluidbelasting vanwege het wegverkeerslawaai is dus aanvaardbaar.

4.4.2.2 Conclusie

Er is geen sprake van een geluidtoename van meer dan 1,5 dB, niet vanwege de indirecte hinder door het verkeer van en naar de locatie en ook niet vanwege de verandering van het bodemgebied van weiland naar water. Gelet hierop zijn de indirecte geluideffecten aanvaardbaar. Op basis van bovenstaande wordt geconcludeerd, dat er vanuit het aspect geluid vanwege wegverkeer geen belemmeringen zijn om onderhavige ontwikkeling op deze locatie toe te staan.

4.4.3 Laag frequent geluid

In het Bkl zijn geen instructieregels op genomen inzake laagfrequent geluid. Dit neemt echter niet weg dat dit aspect wel betrokken moet worden bij de beoordeling of sprake is van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Daarover gaat het volgende.

De Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft geoordeeld (ABRvS 200509380/1 d.d. 13 december 2006) dat laagfrequent geluid kan worden aangemerkt als oorzaak van objectieveerbare hinder. Hierbij is verder overwogen dat het criterium '3 tot 10% gehinderden' conform de 'Vercammen-curve' als toetsingsnorm methodisch verdedigbaar is en dat daarmee ernstige geluidhinder in substantiële mate wordt voorkomen.

4.4.3.1 Onderzoek

In het onderzoek in bijlage 4 is het laagfrequent geluid nader beschouwd. In dit onderzoek is inzicht gegeven in het (mogelijke) optreden van laagfrequent geluid.

Ten aanzien van de normstelling wordt aangesloten bij het criterium '3 tot 10% gehinderden' conform de 'Vercammen-curve'. In tabel 4.5 zijn de grenswaarden opgenomen die gelden in geluidgevoelige vertrekken.

Frequentie [Hz]	16	20	25	31,5	40	50	63	80	100	125
Grenswaarden Leq [dB]	78	74	70	65	60	55	51	47	44	41

Tabel 4.5: Laag frequente geluidgrenswaarden 'Vercammen-curve'

Algemeen

Uit diverse akoestische onderzoeken is gebleken dat installaties met trilzeven, waarvan deze zandwinning gebruik zal maken, een frequentiespectrum hebben, waarin laagfrequent geluid aanwezig kan zijn. De zandzeef kan getypeerd worden door een enkelvoudige trilzeef op stalen veren, afgeveerd op een stalen draagconstructie.

Het ontstaansmechanisme van het laagfrequent geluid is een 'gedwongen trilling' van een kunststofplaat (zeefdeel boven de veren) welke de lucht aanstoot. Omdat het een 'gedwongen trilling' is en niet een 'vrije trilling' zijn beperkt hogere harmonische trillingen te verwachten. Er ontstaat vooral laagfrequent geluid door zeven als de luchtweerstand voor het aanzuigen van lucht boven of onder de zeef groot is. De luchtweerstand wordt vooral bepaald door de grootte van de luchtspleet.

Laagfrequent geluid ten gevolge van de installatie

Op een locatie in Hasselt (Overijssel) is in oktober 2015 aan een zandklasseerinstallatie met een productiecapaciteit van 350 ton/uur laag frequent geluid en trillingen gemeten. In de installatie is één grove zeef, drie ontwateringszeven en twee klasseerzeven opgenomen. Het zand wordt in de zandklasseerinstallatie gepompt. In deze zandklasseerinstallatie wordt het materiaal gewassen en onthout en wordt het gescheiden in grof en fijn zand. Vervolgens wordt dit materiaal in de gewenste verhouding samengevoegd. Aldus wordt basiszand gemaakt met een vaste samenstelling en fijn zand. Naast de zeven bestaat de installatie uit vloeistofcyclonen, welke van ondergeschikt belang zijn op de geluidemissie.

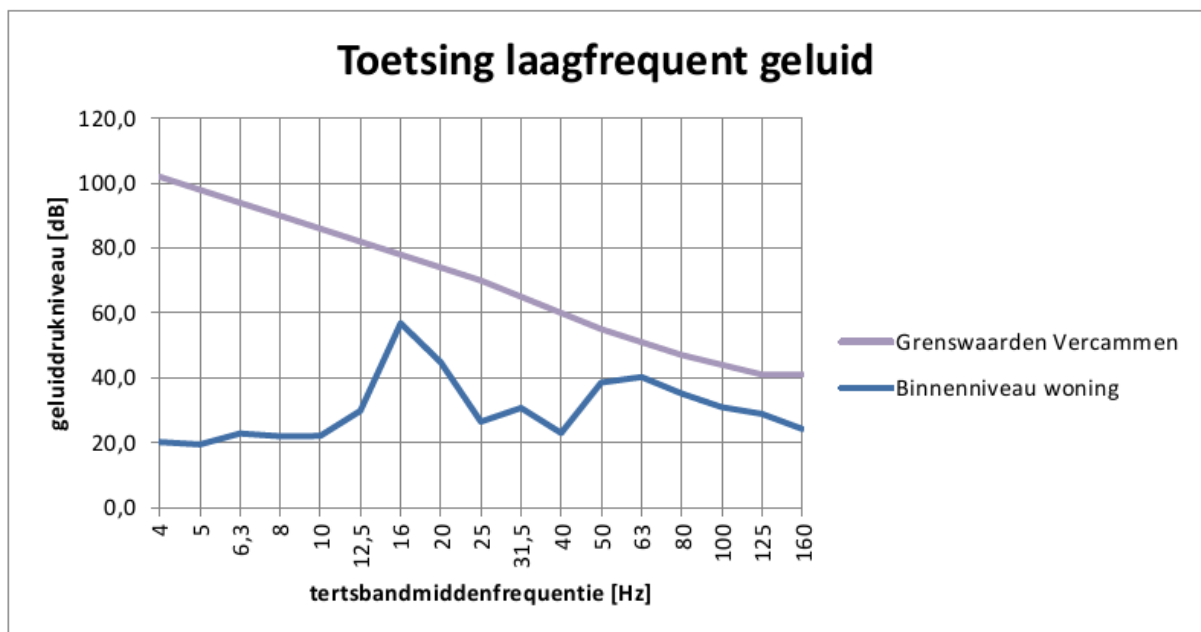
De opstellingsprincipes van de zeven zijn onbalansmotoren op veren op een stalen hoofdconstructie, excitatiefrequentie van de zeef bedraagt 16 à 17 Hz. De richting van de vrije krachten, op de opstelpunten van de zeef, is onder een lichte hoek met het horizontale vlak. Het trillende deel van de zeef kan boven de zeef zonder weerstand de lucht aanzuigen. De hoofdconstructie is op een funderingsplaat op staal opgesteld. Het laagfrequent geluid en trillingen worden bepaald door de zeven.

Op 13 oktober 2015 zijn laagfrequent geluidmetingen aan de installatie uitgevoerd. De metingen zijn op een afstand van 250 meter in een immissierelevante richting uitgevoerd. De metingen zijn niet beïnvloed door het verkeer op de nabijgelegen provinciale weg, omdat die weg ten tijde van de geluidmetingen was afgesloten voor al het verkeer. Subjectief is dicht bij de bron laagfrequent geluid of druk op de oren waargenomen. Lopende op een lijn dwars op de lijn meetpunt – installatie bij de bron, zijn subjectief geen geluideilanden waargenomen.

Bij het berekenen van de eventueel te verwachten laagfrequente geluidniveaus is gebruik gemaakt van de volgende gegevens:

- Laagfrequent geluidmetingen aan een vergelijkbare installatie nabij een bestaande zandwinning in Hasselt (Ov.) 13 oktober 2015.
- De afstand van de installatie tot de meest nabijgelegen woning van derden bedraagt 441 meter in oostelijke richting.

In het onderzoek is een berekening van het laagfrequent geluid in de dichtstbijzijnde woning (Willem Moesweg 25) weergegeven. Navolgend zijn de rekenresultaten grafisch weergegeven.

Figuur 4.3: Rekenresultaten laagfrequent geluid

4.4.3.2 Conclusie

Uit de rekenresultaten blijkt dat voldaan wordt aan de grenswaarden van laagfrequent geluid. Gelet hierop is geen hinder vanwege laagfrequent geluid te verwachten. Op basis van bovenstaande wordt geconcludeerd dat er vanuit het aspect laagfrequent geluid geen belemmeringen zijn om onderhavige ontwikkeling op deze locatie toe te staan.

4.5 Luchtkwaliteit

Ter bescherming van de gezondheid zijn voor het aspect luchtkwaliteit instructieregels opgenomen in het Bkl. In Afdeling 2.2 van het Bkl zijn omgevingswaarden opgenomen voor stikstofoxiden, stikstofdioxiden, fijnstof, benzeen, lood, koolmonoxide en ozon. In Nederland worden over het algemeen alleen voor stikstofdioxide (NO₂) en fijnstof (PM₁₀ en PM_{2,5}) mogelijk overschrijdingen verwacht. Uit paragraaf 5.1.4.1 van het Bkl volgt vervolgens, dat wanneer activiteiten worden toegestaan die leiden tot een verhoging van die concentratie stikstofdioxide dan wel fijnstof in de buitenlucht, de omgevingswaarden als genoemd in afdeling 2.2. in acht worden genomen in het kader van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

Artikel 5.53 Bkl bepaalt, kort en goed gezegd, dat als sprake is van een zeer beperkte bijdrage aan de concentratie van stikstofdioxide (NO₂) en fijnstof (PM₁₀) er geen beoordeling nodig is of aan de omgevingswaarden wordt voldaan, zogenaamde niet in betekenende mate bijdragen (NIBM). Deze bijdrage is bepaald op 3% van de grenswaarde van NO₂ en PM₁₀, wat neerkomt op de kalenderjaargemiddelde concentratie in de buitenlucht van zowel NO₂ als PM₁₀ van 1,2 µg/m³ of minder (Stb. 2018, 292, p. 705).

In het kader van het aspect verwaaiing tijdens handelingen van (stort)goederen valt zand volgens bijlage IV Besluit activiteiten leefomgeving in de opslag in stuifklasse S4 grof zand (waaronder beton-, metsel- en filterzand voor de betonmortel en betonproductenindustrie). Voor de berekening van de emissie is aangesloten bij de systematiek van de IPO Luchtkwaliteitstoets voor vergunningen 'Wet luchtkwaliteit' (Wet milieubeheer, hoofdstuk 5 titel 2). Deze komt overeen met de publicatie van TNO uit '87.

4.5.1 Onderzoek

In het kader van de wijziging van het omgevingsplan is onderzoek naar luchtkwaliteit uitgevoerd. Dit onderzoek is bijgevoegd als bijlage 6. De resultaten zijn hieronder samengevat.

Het onderzoek heeft als doel het bepalen van de concentraties luchtverontreinigende stoffen vanwege de activiteiten van de zandwinning op de directe omgeving. De berekende concentraties worden getoetst aan de omgevingswaarden uit paragraaf 2.2.1 Besluit kwaliteit leefomgeving.

Uit het onderzoek blijkt dat op alle beoordelingspunten, behoudens vier, de bijdrage aan de concentraties van stikstofdioxide (NO₂) 1,2 µg/m³ of minder bedraagt. Ingevolge artikel 5.53 Bkl is aldaar dus sprake van een niet in betekenende mate bijdrage (NIBM) voor stikstofdioxide.

Op de vier beoordelingspunten waar de bijdrage aan de concentraties van stikstofdioxide (NO₂) meer dan 1,2 µg/m³ bedraagt, is de totale jaargemiddelde concentratie stikstofdioxide (NO₂) ten hoogste 13,5 µg/m³. Daarmee wordt ruimschoots voldaan aan de grenswaarde van 40 µg/m³.

Voorts blijkt uit het onderzoek dat de bijdrage aan de concentraties van fijnstof (PM₁₀) op zeven woningen na 1,2 µg/m³ of minder bedraagt. Ingevolge artikel 5.53 Bkl is aldaar dus sprake van een niet in betekenende mate bijdrage (NIBM) voor fijnstof.

Op de zeven beoordelingspunten waar de bijdrage aan de concentraties van fijnstof (PM₁₀) meer dan 1,2 µg/m³ bedraagt, is de totale jaargemiddelde concentratie fijnstof (PM₁₀) ten hoogste 16,2 µg/m³. Daarmee wordt ruimschoots voldaan aan de grenswaarde van 40 µg/m³.

Voorts blijkt dat het dagen waarop de 24 uursgemiddelde waarde hoger is dan 50 µg/m³ ten hoogste 9 dagen bedraagt. Daarmee wordt ruimschoots voldaan aan de grenswaarde van 35 dagen.

Ten aanzien van het aspect zeer fijnstof (PM_{2,5}) geldt het volgende. Voor PM_{2,5} gelden geen instructieregels. Een bijdrage aan de concentratie van PM_{2,5} hoeft niet apart te worden te worden beoordeeld, omdat de toetsing aan PM₁₀ voldoende aannemelijk maakt dat omgevingswaarden voor PM_{2,5} in acht worden genomen. PM₁₀- en PM_{2,5}-concentraties zijn namelijk sterk aan elkaar gerelateerd. Uitgaande van de huidige kennis over emissies en concentraties van PM_{2,5} en PM₁₀ kan worden gesteld dat, als aan de omgevingswaarden voor PM₁₀ wordt voldaan, ook aan de omgevingswaarden voor PM_{2,5} wordt voldaan (Stb. 2018, 292, p. 702-703).

Daarnaast heeft de Wereldgezondheidsorganisatie WHO ook advieswaarden gegeven in relatie tot gezondheidsaspecten. Voor NO₂ geldt een advieswaarde van 20 µg/m³, voor PM₁₀ geldt eveneens een

advieswaarde van 20 µg/m³. De heersende concentraties NO₂ en PM₁₀ ter plaatse van de bebouwing zijn niet hoger dan de advieswaarden van de WHO. Dus ook vanuit gezondheidsaspecten zijn er geen beperkingen.

4.5.2 Conclusie

Op basis van bovenstaande wordt geconcludeerd dat er vanuit het aspect luchtkwaliteit geen belemmeringen zijn om onderhavige ontwikkeling op deze locatie toe te staan.

4.6 Trillingen

Ingevolge artikel 5.83, eerste lid Bkl wordt rekening gehouden met trillingen door activiteiten in trillinggevoelige ruimten van trillinggevoelige gebouwen. In dit geval betreft het de bestaande en voorgenomen activiteiten van de zandwinning, waardoor trillingen in de bodem ontstaan, waardoor trillingeffecten kunnen optreden in de omgeving.

Ingevolge artikel 5.83, tweede lid moet trillingen door een activiteit in trillingsgevoelige ruimten van trillingsgevoelige gebouwen aanvaardbaar zijn. Trillinggevoelige gebouwen zijn aangewezen in artikel 5.80 Bkl:

- a. woonfunctie en nevengebruiksfuncties;
- b. onderwijsfunctie en nevengebruiksfuncties;
- c. gezondheidszorgfuncties met bedgebied en nevengebruiksfuncties; of
- d. bijeenkomstfunctie voor kinderopvang met bedgebied en nevengebruiksfuncties.

Trillingsgevoelige ruimten van trillingsgevoelige gebouwen zijn aangewezen in artikel 5.81 Bkl:

- a. woonfunctie of bijeenkomstfunctie die een nevengebruiksfunctie is van die woonfunctie;
- b. onderwijsfunctie;
- c. gezondheidszorgfunctie met bedgebied of bijeenkomstfunctie die een nevengebruiksfunctie is van die gezondheidszorgfunctie; of
- d. bijeenkomstfunctie voor kinderopvang met bedgebied

In de omgeving van de zandwinning zijn bestaande woningen aanwezig aan onder meer de Willem Moesweg, de Oshaarseweg en de Koekangerweg. Dit zijn de trillinggevoelige gebouwen waarin trillinggevoelige ruimten zijn gelegen. Dit betekent dat in de wijziging van het Omgevingsplan onderzocht moet worden of waarden, afstanden of gebruiksregels in het omgevingsplan leiden tot een aanvaardbaar trillingsniveau.

4.6.1 Onderzoek

In het kader van de wijziging van het omgevingsplan is onderzoek naar trillingen uitgevoerd. Dit onderzoek is onderdeel van het akoestisch onderzoek dat is bijgevoegd als bijlage 4. De resultaten zijn hieronder samengevat.

Continue trillingen

Artikel 5.87, eerste lid Bkl bepaalt dat met het in het omgevingsplan opnemen van de in tabel 5.87 Bkl vastgelegde standaardwaarden, invulling wordt gegeven aan de plicht om te voorzien in een aanvaardbaar trillingsniveau in trillingsgevoelige ruimten van trillingsgevoelige gebouwen.

Soort	Standaardwaarde	
	07.00 – 23.00 uur	23.00 – 07.00 uur
A ₁ trillingssterkte V _{max}	0,1	0,1
A ₂ trillingssterkte V _{max}	0,4	0,2
A ₃ trillingssterkte V _{per}	0,05	0,05

Tabel 4.6: Standaardwaarden toelaatbare continue trillingsgevoelige ruimten

Artikel 5.87, tweede lid Bkl bepaalt aansluitend dat voldaan wordt aan de standaardwaarden uit tabel 5.87, ingeval:

- a. continue trillingen voldoen aan de opgenomen waarden voor die trillingen, bedoeld onder A1; en
- b. als niet wordt voldaan aan een waarde als bedoeld onder a: continue trillingen voldoen aan de opgenomen waarden onder A2 en A3.

Herhaald voorkomende trillingen

Artikel 5.87a, eerste lid Bkl bepaalt dat met het in het omgevingsplan opnemen van de in tabel 5.87a Bkl vastgelegde standaardwaarden, invulling wordt gegeven aan de plicht om te voorzien in een aanvaardbaar trillingsniveau in trillingsgevoelige ruimten van trillingsgevoelige gebouwen.

	07.00 – 23.00 uur	23.00 – 07.00 uur
A ₁ trillingssterkte V_{max}	0,2	0,2
A ₂ trillingssterkte V_{max}	0,8	0,4
A ₃ trillingssterkte V_{per}	0,1	0,1

Tabel 4.7: Standaardwaarden toelaatbare herhaald voorkomende trillingen in trillingsgevoelige ruimten

Artikel 5.87a, tweede lid Bkl bepaalt aansluitend dat voldaan wordt aan de standaardwaarden uit tabel 5.87a, ingeval:

- a. continue trillingen voldoen aan de opgenomen waarden voor die trillingen, bedoeld onder A1; en
- b. als niet wordt voldaan aan een waarde als bedoeld onder a: continue trillingen voldoen aan de opgenomen waarden onder A2 en A3.

Uit de samenstelling van deze twee artikelen wordt nu al geconcludeerd dat de trillingseffecten aanvaardbaar zijn. Daartoe wordt het volgende overwogen.

De zandzuiger is gelegen in de zandwinplas. De potentiële trillingsbronnen zijn gepositioneerd op het schip. Gelet op de activiteiten in relatie tot de afstand tot woningen wordt, ten gevolge van de zandzuiger, geen trillingshinder verwacht.

Op het werkterrein is de klasseerinstallatie geplaatst. Deze installatie bestaat uit een groot aantal zeven, pompen en andere aandrijvingen. Teneinde de goede werking van de installatie te garanderen, zijn alle zeven en pompen zodanig opgesteld dat de overdracht van trillingen naar de hoofdconstructie zoveel mogelijk wordt beperkt. Ook zal periodiek onderhoud worden gepleegd aan de installatie teneinde de goede werking te garanderen.

Andere installaties op het werkeiland betreffen het materieel (rupskraan, shovel en vrachtwagens). Gelet op de lage rijsnelheid en de afstand van de dichtstbijzijnde woningen is trillingshinder niet te verwachten.

Voorts zijn transportbanden geplaatst op het werkterrein. Ook hiervan is geen trillingshinder te verwachten.

Zoals vermeld zijn de verschillende onderdelen van de klasseerinstallatie trillingsgeïsoleerd opgesteld. Gelet hierop, alsmede de afstand van de installatie tot aan de meest nabijgelegen woningen van derden, is trillingshinder niet te verwachten. Dit wordt bevestigd door het feit dat in de bestaande situatie geen sprake is van klachten over trillingen uit de omgeving.

Berekening en toetsing van trillingshinder is daarom niet nader uitgevoerd

4.6.2 Conclusie

Op basis van bovenstaande wordt geconcludeerd dat er vanuit het aspect trillingen geen belemmeringen zijn om onderhavige ontwikkeling op deze locatie toe te staan.

4.7 Bodem

Uit de Omgevingswet volgt dat gemeenten primair verantwoordelijk zijn voor de zorg voor de fysieke leefomgeving, waaronder ook de zorg voor (de kwaliteit van) de bodem wordt verstaan. Het wettelijk instrumentarium onder de Omgevingswet is voor wat betreft de bodem gebaseerd op drie pijlers:

- het voorkomen van nieuwe verontreiniging of aantasting (preventie);
- het meewegen van bodemkwaliteit als onderdeel van een brede afweging van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving in relatie tot functies (toedeling van functies);
- het op duurzame en doelmatige wijze beheren van resterende historische verontreinigingen (beheer van historische bodemverontreinigingen).

Om aan te tonen of de bodemkwaliteit geschikt is voor het beoogde gebruik is het uitvoeren van een verkennend bodemonderzoek als bedoeld in artikel 5.7b van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) noodzakelijk. Dit onderzoek moet uitwijzen of de locatie mag worden aangewend voor de beoogde ontwikkeling.

4.7.1 Onderzoek

Historischvooronderzoek (6 december 2024)

In het kader van het omgevingsplan is een historisch vooronderzoek bodem uitgevoerd, dat als bijlage 12 is bijgevoegd. In het uitgevoerde onderzoek zijn verschillende bronnen geraadpleegd om meer inzicht te krijgen in de mogelijke verdenking op bodemverontreiniging op de onderzoekslocatie. De omvang van de ontgraving is samen met de kwaliteit van de bodem bepalend voor welke regels er gelden. Als de omvang van de ontgraving groter dan 25 m³ is, dan gelden de regels uit de milieubelastende activiteiten graven boven de interventiewaarde (>I) en/of graven onder de interventiewaarde (<I).

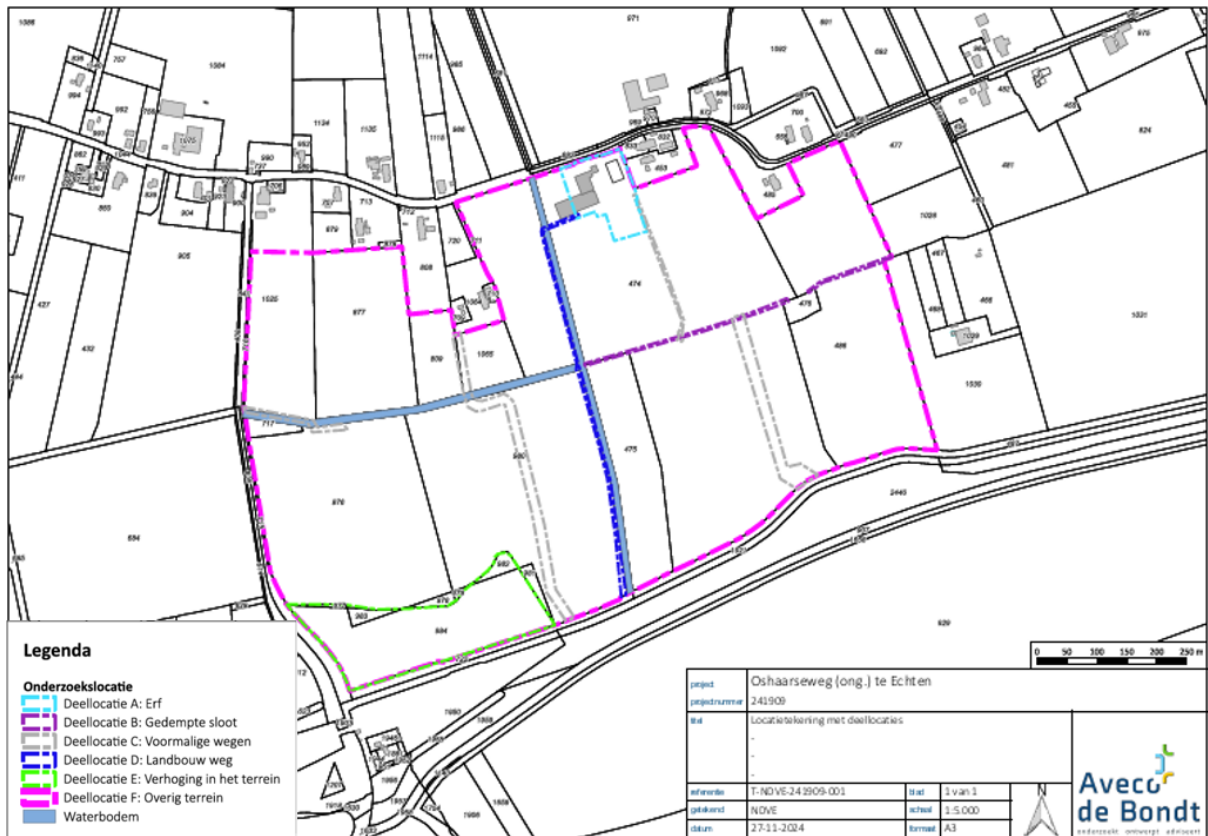
Op basis van het vooronderzoek wordt met betrekking tot het uit te voeren (water)bodemonderzoek het volgende geconcludeerd.

Landbodem

Op basis van het vooronderzoek worden de in tabel 4.8a vermelde deellocaties onderscheiden. De deellocaties zijn weergegeven in figuur 4.4.

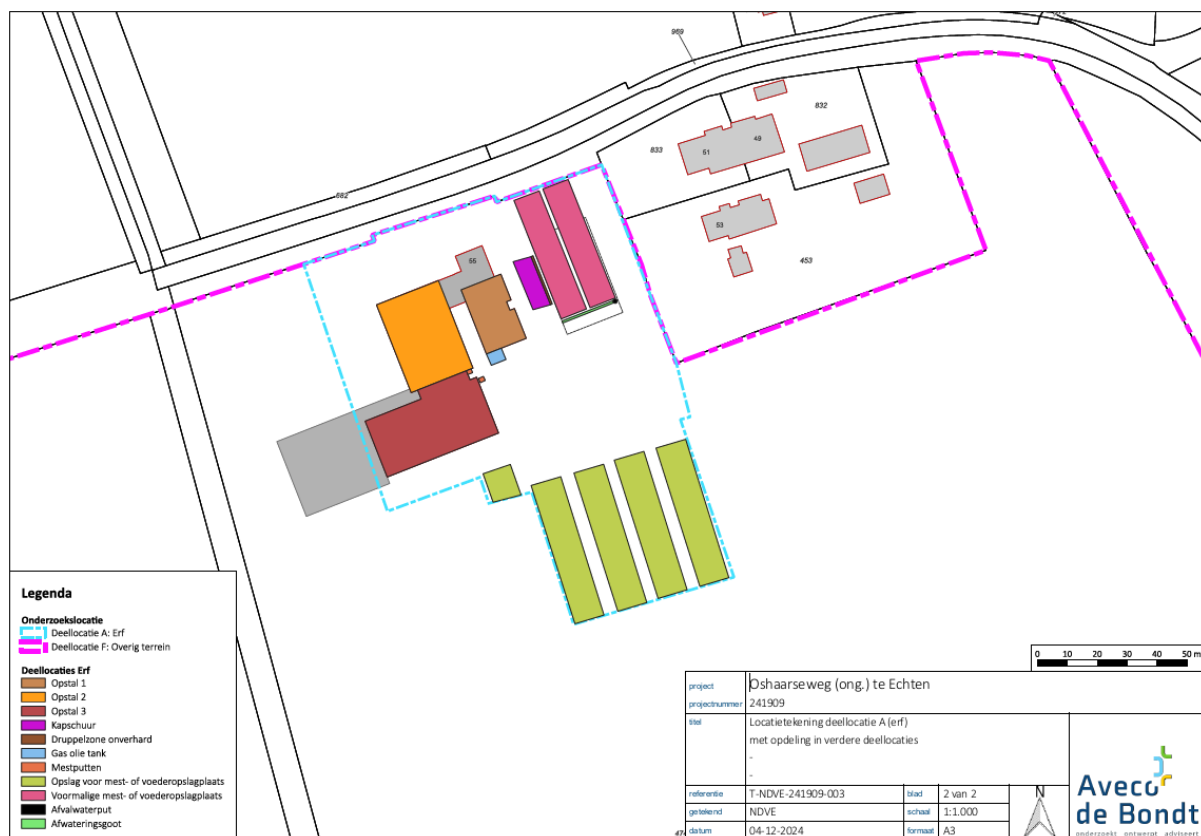
Deellocatie	Omschrijving	Afmeting	Hypothese	Motivatie	Verdacht stoffen	
Oshaarse-weg 55	A1	Opstal 1	325 m ²	Verdacht	Gebruik onbekend	Asbest, zware metalen, PCB, PAK, minerale olie
	A2	Opstal 2	700 m ²	Verdacht	Gebruik onbekend	Asbest, zware metalen, PCB, PAK, minerale olie
	A3	Opstal 3	860 m ²	Verdacht	Gebruik onbekend	Asbest, zware metalen, PCB, PAK, minerale olie
	A4	Kapschuur	100 m ²	Verdacht	Opslag emballage en stukgoederen	Asbest, zware metalen, PCB, PAK, minerale olie
	A5	Druppelzone kapschuur	17 m	Verdacht	Onverharde afwateringszone van asbestverdacht dak	Asbest, PCB
	A6	Bovengrondse dieseltank	2.000 liter	Verdacht	Opslag van brandstof	Minerale olie
	A7	Mestputten	6 m ²	Verdacht	-	Zware metalen, nitraat, sulfaat, fosfaat
	A8	Opslag voor mest- of voederopslagplaats	2.100 m ²	Verdacht	-	Zware metalen, nitraat, sulfaat, fosfaat,
	A9	Voormalige mest- of voederopslagplaats	800 m ²	Verdacht	-	Zware metalen, nitraat, sulfaat, fosfaat,
	A10	Afvalwaterput	< 10 m ²	Verdacht	Toeloop put voor het omliggende gebied.	Zware metalen, PCB, PAK, minerale olie, nitraat, sulfaat, fosfaat,
Oshaarse-weg ong.	A	Erf (overig erf)	6.100 m ²	Onverdacht	Erf veehouderij	Asbest, zware metalen, PCB, PAK, minerale olie
	B	Gedempte sloot	Circa 2.100 m ²	Verdacht	Aanwezigheid dempingsmateriaal	Asbest, zware metalen, PCB, PAK, minerale olie
	C	Voormalige wegen	Circa 1,77 ha	Verdacht	(Resten) halfverharding of fundering	Asbest, zware metalen, PCB, PAK, minerale olie
	D	Landbouw weg	Circa 3.000 m ²	Onverdacht	(Resten) halfverharding of fundering	Asbest, zware metalen, PCB, PAK, minerale olie
	E	Verhoging in het terrein	Circa 4,2 ha	Onverdacht	Aangelegd eind 20 ^{ste} eeuw. Herkomst ophoging onbekend.	Asbest, zware metalen, PCB, PAK, minerale olie
F	Overige terrein	Circa 59,8 ha	Onverdacht	Ter plaatse van het overige terrein zijn geen potentieel bodembedreigende activiteiten bekend	Geen.	

Tabel 4.8a: Deellocaties bodemonderzoek

Figuur 4.4: Ligging deellocaties

De verdachte locaties betreffen gronden van het perceel Oshaarseweg 55, een gedempte sloot en voormalige wegen. Het perceel Oshaarseweg 55 ligt grotendeels buiten het plangebied. Het deel van dit perceel dat binnen het plangebied is gelegen betreft de gronden die in gebruik zijn voor opslag van mest of als voederopslagplaats (groene arcering). De overige gronden binnen het plangebied zijn onverdacht.

Figuur 4.5a: Deellots perceel Oshaarseweg 55

Waterbodem

Uit het vooronderzoek is gebleken, dat binnen het onderzoeksgebied sprake is van één type deellots, namelijk 'onbelast, landelijk gebied'. Er is geen verdenking voor asbest of verhoogde gehalten met andere stoffen in de waterbodem. De lengte van de watergang bedraagt circa 1.300 meter.

Wanneer de graafwerkzaamheden plaatsvinden geldt dat de omvang van de ontgraving samen met de kwaliteit van de bodem bepalend is voor welke regels er gelden. Als de omvang van de ontgraving groter dan 25 m³ is, dan gelden de regels uit de milieubelastende activiteiten graven boven de interventiewaarde (>I) en/of graven onder de interventiewaarde (<I). Bij de milieubelastende activiteiten voor graven uit het Bal is een voorafgaand bodemonderzoek verplicht. De kwaliteit van de bodem wordt dan via dit onderzoek nader vastgesteld. Afhankelijk van de resultaten van het onderzoek zal voorafgaand aan de start van de graafwerkzaamheden het bevoegd gezag worden geïnformeerd of zal een melding worden gedaan.

Landbodemonderzoek (7 augustus 2025)

Op basis van het vooronderzoek d.d. 6 december 2024 is een landbodemonderzoek uitgevoerd. De resultaten van dat onderzoek zijn beschreven in bijlage 13.

Het doel van het verkennend bodemonderzoek is om:

- vast te stellen of er door een eventuele bodemverontreiniging consequenties zijn voor de voorgenomen (graaf)werkzaamheden in het kader van de voorgenomen zandwinning;
- te beoordelen of de voorgenomen werkzaamheden moeten worden gemeld als milieubelastende activiteit 'graven in grond verontreinigd onder de interventiewaarde' of 'graven in grond verontreinigd boven de interventiewaarde'.

Conclusies

Hieronder zijn de conclusies van het landbodemonderzoek samengevat.

De signaleringsparameter beoordeling grondwatersanering wordt voor nikkel plaatselijk overschreden. De oorzaak van de verontreinigingen met zware metalen in het grondwater is niet bekend. Er is gezien het diffuse beeld in ieder geval geen sprake van lokale bronnen. De pH van het grondwater is enigszins laag (zuur). Waarschijnlijk zijn de verhoogde concentraties toe te schrijven aan natuurlijke processen, al dan niet in gang gezet door landbouwactiviteiten en het gebruik van meststoffen. Onder bepaalde geochemische condities (een samenspel van ondermeer zuurgraad, redoxpotentiaal, zoutsterkte) en mede afhankelijk van het bodemtype (adsorptiecapaciteit) en de geohydrologie (bijvoorbeeld kwel), kunnen bepaalde van nature in de bodem aanwezige (zware) metalen mobiliseren en in verhoogde concentraties in het grondwater voorkomen. Barium en nikkel zijn parameters die overal in Nederland frequent verhoogd voorkomen, ook in concentraties boven de signaleringsparameter. Op basis hiervan wordt uitvoering van een nader grondwateronderzoek niet zinvol en noodzakelijk geacht.

In de grond van alle deellocaties zijn geen overschrijdingen van de triggerwaarde en interventiewaarde aangetoond. Uitvoering van een nader bodemonderzoek wordt niet noodzakelijk geacht.

Aanbevelingen

De graafwerkzaamheden in het kader van de toekomstige zandwinning dient tenminste een week vooraf te worden gemeld via het Omgevingsloket als zogenaamde milieubelastende activiteit 'graven in bodem met een kwaliteit onder de interventiewaarde'.

Als grond van de locatie vrijkomt, moet er rekening mee worden gehouden dat deze niet zonder meer elders toepasbaar is. Het toepassen van grond moet een week vooraf worden gemeld via het Omgevingsloket als zogenaamde milieubelastende activiteit 'toepassen van grond of baggerspecie'. In het kader van kostenefficiëntie adviseren wij om vrijkomende grond zoveel mogelijk binnen de onderzoekslocatie te hergebruiken. Opgemerkt wordt dat de puin- en asfalthoudende bovengrond ter plaatse van het voormalige toegangspad op het westelijke terreindeel separaat dient te worden ontgraven en afgevoerd. Vermenging van dit materiaal de onderliggende en omringende grond dient te worden vermeden.

Verder wordt opgemerkt dat de halfverhardingslaag ter plaatse van het toegangspad op het zuidwestelijke terreindeel eveneens separaat dient te worden ontgraven en afgevoerd. Vermenging van dit materiaal de onderliggende en omringende grond dient te worden vermeden.

Waterbodemonderzoek (7 augustus2025)

Op basis van het vooronderzoek d.d. 6 december 2024 is een waterbodemonderzoek uitgevoerd. De resultaten van dat onderzoek zijn beschreven in bijlage 14.

Het doel van het waterbodemonderzoek is het bepalen van de milieuhygiënische kwaliteitsklasse zodat de toepassingsmogelijkheden kunnen worden bepaald.

Binnen het onderzoeksgebied is volgens het vooronderzoek (6 decemeber2025) één type watergang aanwezig waarvoor geldt 'onbelast landelijk gebied'. Er is geen verdenking voor asbest of verhoogde gehalten met andere stoffen in de waterbodem. De watergang is in figuur 4.5b met blauw kader weergegeven. In het gebied zijn verder ondiepe zaksloten aanwezig. Omdat deze normaliter niet watervoerend zijn, zijn deze niet in dit onderzoek betrokken.

Figuur 4.5b: Situering onderzoekslocatie met blauw kader weergegeven (bron PDOK)

Een samenvatting van de resultaten is in tabel 4.8b weergegeven.

Deellocatie/vak Mengmonster	Hoofd- bestanddeel	Toepassen in/op de landbodem (T101)	Toepassen in oppervlaktewater (T103)	Verspreiden op de landbodem (T105)	Verspreidbaar in zoet oppervlaktewaterlichaam (T106)
Vak A	Zand	Algemeen toepasbaar	Algemeen toepasbaar	Verspreidbaar	Verspreidbaar
Vak B	Zand	Algemeen toepasbaar	Algemeen toepasbaar	Verspreidbaar	Verspreidbaar
Vak C	Slib	Algemeen toepasbaar	Licht verontreinigd	Verspreidbaar	Verspreidbaar
	Zand	Algemeen toepasbaar	Algemeen toepasbaar	Verspreidbaar	Verspreidbaar

	Sterk verontreinigd / > interventiewaarde / niet verspreidbaar
	Matig verontreinigd / industrie
	Licht verontreinigd / wonen
	Algemeen toepasbaar / niet verontreinigd / Landbouw-natuur / verspreidbaar

Tabel 4.8b: Samenvatting kwaliteit waterbodem

De sliblaag is onderzocht op PFAS. Uit het resultaat hiervan blijkt dat er geen PFAS boven de achtergrondwaarde zijn aangetoond. Ter plaatse van de vakken A en B is geen sliblaag aangetroffen. Hier is zand aanwezig. Deze zandlaag is algemeen toepasbaar in/op landbodem en in oppervlaktewater en verspreidbaar op landbodem en in zoet oppervlaktewater. Ter plaatse van vak C is slib op zand aanwezig. De sliblaag heeft een dikte van circa 0,1 meter en is onder voorwaarde toepasbaar in oppervlaktewater (licht verontreinigd). Verder is het slib vrij toepasbaar en verspreidbaar in/op landbodem en verspreidbaar in zoet oppervlaktewater. De onderliggende zandlaag is vrij toepasbaar en verspreidbaar. De ligging van de vakken A-C zijn weergegeven in figuur 4.5c.

Figuur 4.5c: Situatietekening met onderzoekspunten

Aanvullend vooronderzoek (18 november 2025)

Naar aanleiding van vragen van de RUD Drenthe over het vooronderzoek (6 december 2024) is een aanvullend vooronderzoek uitgevoerd. Door de RUD Drenthe was opgemerkt dat niet alle (verdachte) locaties in het vooronderzoek zijn meegenomen. Dit betreft met name watergangen, gedempte sloten en dammen in het gebied. In het aanvullend vooronderzoek zijn bovengenoemde punten aanvullend in kaart gebracht. De resultaten van dat aanvullende onderzoek zijn beschreven bijlage 15 en hieronder samengevat.

Doel van het aanvullend vooronderzoek is inzicht te verkrijgen in de aanwezigheid en ligging van actuele watergangen, gedempte sloten en dammen die nog niet in het voorgaande vooronderzoek in kaart zijn gebracht. Op basis van de aanvullende gegevens is een onderzoeksopzet uitgewerkt in aanvulling op het al bestaande onderzoeksprogramma zoals in de rapportage van het vooronderzoek d.d. 6 december 2024 is beschreven (bijlage 12).

Basis aanvullend vooronderzoek

- In het vooronderzoek (6 december 2024) is één grote watergang benoemd, de zogenaamde A-watergang. Deze watergang is reeds onderzocht in augustus 2025, zie hierboven). In het gehele gebied lopen echter meerdere sloten, zie oranje lijnen figuur 4.5.d. In bijlage 15 is een beter leesbare afbeelding opgenomen (situatietekening). In het kader van de voorgenomen zandwinning dienen deze sloten onderzocht te worden.
- In het vooronderzoek (6 december 2024) is één gedempte sloot benoemd. Deze bevindt zich op het oostelijke terreindeel. Deze gedempte sloot is reeds onderzocht, zie rapport waterbodemonderzoek d.d. 7 augustus 2025. In het gebied zijn echter meerdere gedempte sloten aanwezig, zie rode lijnen figuur 4.5d). Deze gedempte sloten dienen onderzocht te worden.
- In het gebied zijn dammen/overgangen tussen de sloten aanwezig, zie blauwe stippen in figuur 4.5d. Er is op het maaiveld geen puin en/of andersoortige (half)verhardingsmateriaal ter plaatse van deze overgangen geconstateerd. Het maaiveld ter plaatse wijkt niet af van het maaiveld van het omringende gebied (weiland en bouwland). Daaronder kunnen de dammen echter zijn gevuld met

puin en/of puinhoudende grond.

Figuur 4.5d: Situatietekening met locaties sloten, gedempte sloten en dammen

Uit het aanvullende vooronderzoek volgen de volgende onderzoeksstrategieën:

Aanvullend waterbodemonderzoek

De A-watergang die in het vooronderzoek is opgenomen is reeds onderzocht in augustus 2025. De overige sloten in het gebied dienen eveneens onderzocht te worden.

Onderzoeksstrategie

In het gebied zijn behalve bovengenoemde A-watergang nog 21 sloten aanwezig. Onderzoek van een aantal nabij elkaar gelegen kortere sloten kunnen worden gecombineerd vanwege een eenzelfde functie van de sloten (afvoer van water van de percelen) en waarschijnlijke onderlinge verbinding via duikers in dammen. Hiermee komt het totaal aantal te onderzoeken sloten op 18 stuks. Op basis van de beschikbare informatie wordt de locatie onderzocht conform de strategie 'lintvormig water, normale onderzoeksinspanning (LN)'.

Aanvullend verkennend bodemonderzoek gedempte sloten (NEN 5740)

Omdat niet bekend is waarmee de sloten gedempt zijn worden deze locaties als verdacht met de parameters uit het standaardpakket aangemerkt.

Onderzoeksstrategie

Voor het onderzoek van de gedempte sloten wordt de strategie voor een 'diffuus belaste niet-lijnvormige locatie met een heterogeen verdeelde verontreinigende stof op schaal van monsterneming' (VED-HE-NL) aangehouden. Op basis van de historische kaarten zijn diverse gedempte sloten uit verschillende jaartallen te onderscheiden. Deze locaties met jaartallen van demping zijn weergegeven in bijlage 1 met een rode lijn. In totaal is sprake van 17 gedempte sloten met korte en langere afstanden. De meeste zijn gedempt in 1985 en verder in 2009, 2013 en 2018. De meest lange gedempte sloot op het oostelijke terrein (gedempt in 2013) is reeds onderzocht. De overige gedempte sloten dienen nog onderzocht te

worden (16 stuks).

Voorgesteld wordt om per gedempte sloot één raai dwars over de betreffende gedempte sloot te plaatsen. Over deze raai worden drie boringen verdeeld en uitgevoerd tot in de ongeroerde ondergrond. Op basis hiervan is er een grotere kans dat een boring in de demping wordt uitgevoerd en kan een uitspraak worden gedaan of dempingsmateriaal wordt aangetroffen.

Er wordt vanuit gegaan dat per dempingsperiode eenzelfde soort dempingsmateriaal is toegepast. We spreken van dempingen in 1985, 2009, 2013 en 2018. In 1985 is sprake van de meeste dempingen. Voor het dempingsmateriaal van 1985 wordt uitgegaan van vier analyses op een standaardpakket grond. Voor het dempingsmateriaal in 2013 wordt uitgegaan van twee analyses op een standaardpakket grond. Voor het dempingsmateriaal in 2009 en 2018 wordt uitgegaan van elk één analyse op een standaardpakket grond. Vooralnog wordt uitgegaan van gebiedseigen grond waarbij geen sprake is van bodemvreemde bijmengingen zoals puin. Onderzoek van het grondwater vindt vooralnog niet plaats omdat in het gebied al voldoende grondwateronderzoek heeft plaatsgevonden.

Aanvullend bodemonderzoek dammen

Onder het maaiveld kunnen de dammen gevuld zijn met puin en/of puinhoudende grond. In dat geval dient de betreffende dam als verdacht met de parameters uit het standaardpakket en asbest te worden aangemerkt.

Onderzoeksstrategie; maatwerk

Om na te gaan of ter plaatse van de dam puin of puinhoudende grond aanwezig is, worden per dam in eerste instantie twee boringen uitgevoerd. Bij het niet aantreffen van puin en/of puinhoudende grond wordt ervan uitgegaan dat de bodemkwaliteit ter plaatse niet afwijkt van het omringende gebied (weiland en bouwland). Er worden in dat geval geen analyses ingezet omdat de bodemkwaliteit van het overige gebied al in kaart is gebracht (zie bodemrapportage van 7 augustus 2025).

Mocht er wel puin en/of puinhoudende grond aanwezig zijn dan worden proefgaten gegraven (0,3 x 0,3 m). Van de puinhoudende grond en/of puinlaag worden monsters genomen. Per circa drie dammen wordt één mengmonster samengesteld en geanalyseerd op een standaardpakket en/of asbest in grond en/of asbest in puin. Omdat op dit moment niet bekend is of en waar puin en/of puinhoudende grond aanwezig is, kan op dit moment niet worden aangegeven hoeveel analyses er nodig zijn.

Dee aanvullende onderzoeken worden uitgevoerd. Voorafgaand aan de uitvoering van het veldonderzoek wordt het aanvullend vooronderzoek en het onderzoeksprogramma (zie bijlage 15) door het onderzoeksbureau voorgelegd aan gemeente De Wolden en/of aan RUD Drenthe.

4.7.2 Conclusie

De milieuhygiënische bodemkwaliteit van het terrein is voldoende bekend en vormt geen belemmering voor de wijziging van het omgevingsplan.

4.8 Ontploffbare oorlogsresten

Het landelijk beleid over ontploffbare oorlogsresten (OO), voorheen ook wel conventionele explosieven (CE) of niet gesprongen explosieven (NGE) genoemd, is geregeld in ARBO-wetgeving. Vanaf 1994 geldt vanuit de Arbeidsomstandighedenwet voor alle projecten in Nederland een wettelijke verplichting voor opdrachtgevers en werkgevers om voorafgaande aan de werkzaamheden een risico-inventarisatie en evaluatie (RI&E) uit te voeren. Dit is om te bepalen of er tijdens de uitvoeringsfase van projecten mogelijke risico's aanwezig zijn voor het uitvoerende personeel en de directe omgeving. De risico's moeten duidelijk zijn voordat er (beheers)maatregelen kunnen worden getroffen.

Om het maatschappelijk belang van veiligheid en gezondheid van en rondom de arbeid te waarborgen is door de overheid gekozen voor een wettelijk verplichte certificatieregeling voor de borging van de kwaliteit/veiligheid voor het opsporen van explosieven. De regelgeving betreffende Arboveiligheid voor het opsporen van explosieven was vanaf 1 juli 2012 geregeld in het Werkveld Specifiek Certificatie Schema voor het systeemcertificaat Opsporen Conventionele Explosieven (WSCS-OCE). In het WSCS-OCE worden eisen gesteld aan het opsporen van explosieven.

Per 1 januari 2021 is het WSCS-OCE vervangen door het Certificaatschema voor het opsporen van Ontplofbare oorlogsresten (CS OOO). Daarmee is de term ontplofbare oorlogsresten van toepassing geworden.

De gemeente kan regels stellen in een omgevingsplan over ontplofbare oorlogsresten indien het regels betreffen die effect hebben op de fysieke leefomgeving.

4.8.1 Onderzoek

In het kader van het omgevingsplan is een onderzoek naar ontplofbare oorlogsresten uitgevoerd, dat als bijlage 17 is bijgevoegd.

Uit het onderzoek volgt dat er geen concrete aanwijzingen zijn dat het onderzoeksgebied bij oorlogshandelingen in de periode 1940-1945 betrokken is geweest. Derhalve is het onderzoeksgebied aangemerkt als 'onverdacht' op de Bodembelastingkaart OO, zie figuur 4.6. De status 'onverdacht' houdt in dat er geen aantoonbare verwachting is van de aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten bij toekomstige werkzaamheden in de bodem.

Figuur 4.6: Typering plangebied als onverdacht gebied

De werkzaamheden in onverdacht gebied kunnen regulier (dus zonder verdere opsporing) worden uitgevoerd.

Hierbij geldt het advies om de werkzaamheden direct stil te leggen als er onverhoopt een munitieartikel of een munitiegeleijkend object wordt aangetroffen. Indien er een dergelijke vondst wordt gedaan, wordt aanbevolen om direct contact op te nemen met KWS OCE. Aan de hand van foto's of een locatiebezoek kan snel worden bepaald of het een munitieartikel betreft of een regulier object. In het laatste geval kunnen de werkzaamheden direct worden hervat, waardoor eventuele vertraging tot een minimum wordt beperkt. Indien er sprake is van een munitieartikel, dient de politie te worden geïnformeerd via het nummer 0900-8844. De politie zal de melding doorgeven aan de Explosieven Opruimingsdienst Defensie (EODD) om het explosief onschadelijk te maken. KWS OCE zal ook beoordelen of verdere maatregelen nodig zijn om de werkzaamheden veilig voort te zetten.

4.8.2 Conclusie

Op basis van bovenstaande wordt geconcludeerd dat er vanuit het aspect ontplofbare oorlogsresten geen belemmeringen zijn om onderhavige ontwikkeling op deze locatie toe te staan.

4.9 Veiligheid

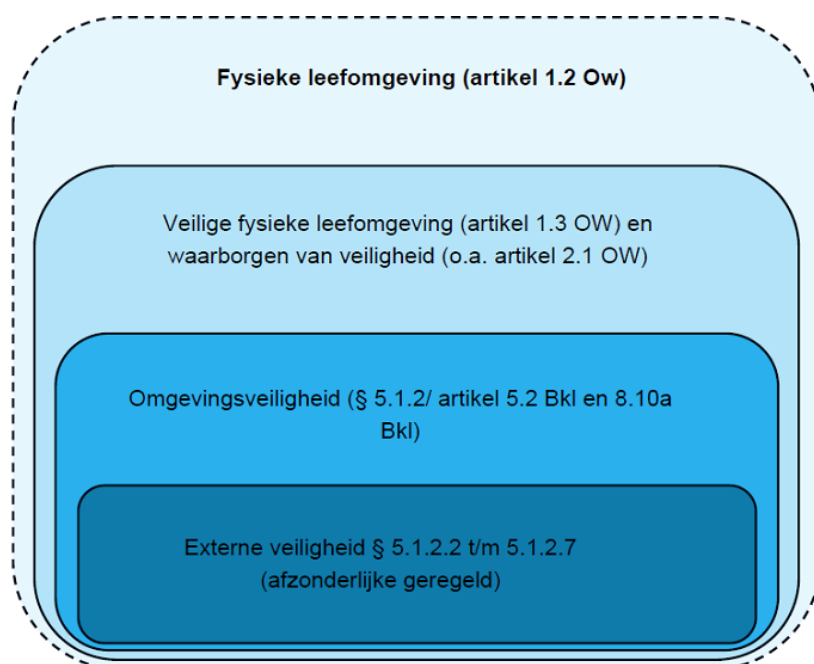
In deze paragraaf komt aan de orde op welke wijze bij de activiteit rekening wordt gehouden met het aspect omgevingsveiligheid. Omgevingsveiligheid is het voorkomen, beperken en bestrijden van effecten van incidenten die (kunnen) leiden tot significante nadelige gevolgen voor een veilige fysieke leefomgeving en daarmee tot een ramp of crisis.

In de Omgevingswet is een veilige en gezonde fysieke leefomgeving één van de maatschappelijke doelen. Functies zoals wonen, werken, reizen en recreëren raken elkaar en dat brengt risico's met zich mee. Bijvoorbeeld risico op brand, een ongeluk met een gevaarlijke stof, natuurbrand of risico's bij extreem weer. Een bewuste inrichting van de fysieke leefomgeving levert een belangrijke bijdrage aan het creëren en/of behouden van een veilige leefomgeving. Deze veilige leefomgeving levert een belangrijke bijdrage aan de gezondheid van mensen en het creëren en/of behouden van een gezonde leefomgeving.

Een onderdeel van omgevingsveiligheid is externe veiligheid. Externe veiligheid gaat over de risico's voor mens en milieu bij gebruik, opslag en vervoer van gevaarlijke stoffen. Ook de risico's van windturbines en luchthavens vallen onder externe veiligheid. In de Omgevingswet staan niet alle wettelijke bepalingen over externe veiligheid. Zo staat er in andere wet- en regelgeving aanvullende bepalingen over mijnbouwactiviteiten en beperkingengebieden rond (militaire) luchthavens.

Andere aspecten voor een veilige fysieke omgeving waarbij we in Nederland rampen of incidenten willen voorkomen of de gevolgen ervan beperken, hangen samen met:

- Evenementen, denk aan: bereikbaarheid hulpdiensten, effecten extreem weer op evenement, natuurbrand, foodtrucks met gastanks die kunnen exploderen, vluchtcapaciteit, etc.
- Energietransitie, denk aan: brand en/of ontploffing bij biomassacentrale, biovergisting, waterstof tankstation, verlies van wieken bij windmolens, etc.
- Klimaat, denk aan: natuurbrand bij droogte, uitval van infrastructuur elektra en communicatie door windhozen en valwinden, wateroverlast (risico voor bereikbaarheid hulpdiensten bij ondergelopen tunnel), etc.
- Overstroming, denk aan: evacuatiemogelijkheden, uitval van voorzieningen, wegen die niet berijdbaar zijn, etc.
- Verdicht wonen, denk aan: vluchtwegen bij hoogbouw, vluchtcapaciteit bij smalle doorgangen en grote populatie.
- Vitale infrastructuur, denk aan mogelijke effecten van een ramp of zwaar ongeval op vitale infrastructuur (drinkwaterleiding, stroomnet, mobiel netwerk, belangrijke verkeersader).

Figuur 4.7: Omgevingsveiligheid in het domein en regels Omgevingswet

4.9.1 Onderzoek externe veiligheid

De Omgevingswet en de daarbij behorende besluiten en regelingen, en het beleid over omgevingsveiligheid, hebben als doel een veilige inrichting van de leefomgeving. Om dat te bereiken moet enerzijds bij het toelaten van nieuwe gebouwen en locaties (die beperkt kwetsbaar, kwetsbaar of zeer kwetsbaar zijn) in het omgevingsplan rekening worden gehouden met bestaande risicobronnen (bedrijven, transportroutes en buisleidingen die branden, explosies en/of gifwolken kunnen veroorzaken). Anderzijds moet bij het toelaten van nieuwe risicobronnen in het omgevingsplan rekening worden gehouden met de kwetsbaarheid van de omgeving. Er moet op twee verschillende manieren naar de veiligheid van de leefomgeving worden gekeken: plaatsgebonden risico en groepsrisico (aandachtsgebieden). In het kader van het omgevingsplan is zoals bepaald in paragraaf 5.1.2.2 tot en met 5.1.2.7 van het Bkl een onderzoek externe veiligheid uitgevoerd, dat als bijlage 16 is bijgevoegd. De resultaten worden hieronder beschreven.

Mogelijke effecten externe veiligheid vanwege zandwinning op omgeving

De hoofdactiviteiten van de zandwinning in de toekomstige situatie blijft bestaan uit het winnen van zand, maar nu vanuit de nieuwe zandwinplas. Het gewonnen zand wordt middels aan te leggen buizen vervoerd naar het bestaande werkterrein, alwaar het zand geklasseerd alsmede op- en overgeslagen wordt. De belangrijkste activiteiten en installaties op het terrein zijn de winning van zand met behulp van een elektrisch (en tijdelijk een diesel) aangedreven zandzuiger in de nieuwe zandwinplas, de klasseerinstallatie, alsmede transportbewegingen (vrachtwagens, mobiele rupskraan en shovel) op het bestaande werkterrein. De activiteiten vinden plaats op werkdagen in bedrijf tussen 06.00 uur en 21.00 uur. Op zaterdag is de inrichting mogelijk tussen 07.00 uur en 19.00 uur in bedrijf.

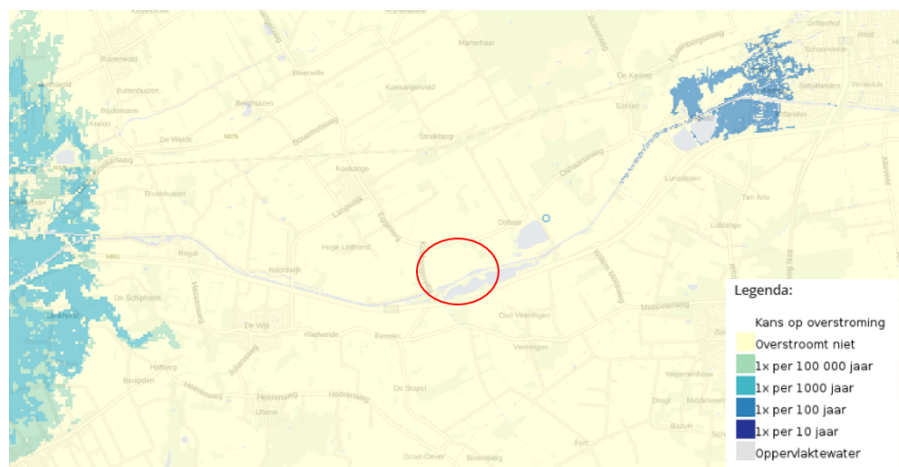
Deze hoofdactiviteiten zijn getoetst aan hoofdstuk 3 Bal alsmede aan bijlage VII Bkl. Uit die toetsing blijkt dat de zandwinning geen risicobron is. Gelet hierop is geen sprake van externe veiligheidseffecten vanwege de zandwinning op de omgeving.

Mogelijke invloed van bestaande risicobronnen op de zandwinning

Uit het onderzoek blijkt dat de zandwinning buiten de afstanden van het plaatsgebonden risico alsmede buiten de aandachtsgebieden zijn gelegen. Gelet hierop zijn de bestaande risicobronnen niet van invloed op de ontwikkeling van de zandwinning.

4.9.2 Onderzoek veiligheidsrisico's van branden, rampen en crises

Ingevolge artikel 5.2 van het Bkl wordt in deze paragraaf ingegaan op veiligheidsrisico's van branden, rampen en crises. In het kader van omgevingsveiligheid in verband met overstromingen is de overstromingskaart uit de Atlas Leefomgeving geraadpleegd, zie figuur 4.8. Hieruit volgt dat het gebied niet overstroomt.

Figuur 4.8: Uitsnede overstromingskaart (Bron: Atlasleefomgeving.nl)

In het kader van omgevingsveiligheid in verband met risico's op natuurbranden is de kaart 'kwetsbare gebieden voor natuurbrand' geraadpleegd uit de Atlas Leefomgeving, zie figuur 4.9. Op deze kaart staan gebieden in Nederland weergegeven waar een grote natuurbrand kan ontstaan. Hieruit volgt dat het plangebied geen risico loopt.

Figuur 4.9: Uitsnede kaart 'kwetsbare gebieden voor natuurbrand' (Bron: Atlasleefomgeving.nl)

4.9.3 Onderzoek stabiliteit

In het kader van artikel 1.2 Omgevingswet is aanvullend aan bovenstaande beoordeeld of er sprake is van een veilige fysieke leefomgeving voor wat betreft de stabiliteit van de oevers van de zandwinplas. Hiervoor geldt, dat bij de aanvraag van de omgevingsvergunning voor de ontgrondingsactiviteit een taludontwerp van de zandwinningsplas wordt opgesteld. Dit is een vereiste voor deze vergunningsaanvraag. Hiermee wordt inzicht verkregen in de oeverstabiliteit van de zandwinplas. Er zal een dusdanig taludontwerp worden gemaakt dat er voldoende veiligheid tegen afschuiven wordt verkregen.

4.9.4 Conclusie

Op basis van bovenstaande wordt geconcludeerd dat er vanuit het aspect omgevingsveiligheid geen belemmeringen zijn om onderhavige ontwikkeling op deze locatie toe te staan

4.10 Water

In de Omgevingswet is opgenomen dat ruimtelijke plannen (waaronder omgevingsplannen) die ter inzage worden gelegd, voorzien moeten zijn van een weging van het waterbelang. Ruimtelijke plannen van de initiatiefnemer (bijv. gemeente of projectontwikkelaar) worden overlegd met de verschillende waterbeheerders.

In de weging van het waterbelang geeft de initiatiefnemer aan welke afwegingen in het plan ten aanzien van water zijn gemaakt. Het is een toelichting op het doorlopen proces en maakt de besluitvorming ten aanzien van water transparant. In geval van locatiekeuzes en bij herinrichting van bestaand bebouwd gebied geeft de initiatiefnemer aan welke rol de waterhuishoudkundige aspecten hebben gespeeld bij de besluitvorming. Daarbij wordt veelal ingegaan op de effecten van het initiatief op hemelwater(afvoer) op het (al dan niet bestaande) vuilwaterstelsel, op het grondwater en op de waterkwaliteit. Ook waterveiligheid komt aan bod, waarbij het de vraag is of het initiatief ligt in (beschermingszones) van

waterkeringen.

Daarnaast kent het waterschap Drents Overijsselse Delta een waterschapsverordening. De Waterschapsverordening is een verordening met de wettelijke regels die het waterschap hanteert bij de bescherming van oppervlaktewaterlichamen (beken, sloten en rivieren), waterkeringen, bergingsgebieden, grondwater en bijbehorende kunstwerken (gemalen, stuwen, etc.). In de Waterschapsverordening wordt specifiekere gekeken naar de regelgeving voor verschillende soorten gebieden en activiteiten. Daarbij zijn twee activiteiten voor voorliggend initiatief van belang: het dempen van een oppervlaktewaterlichaam in een beperkingengebied en het graven van een oppervlaktewaterlichaam in het beperkingengebied van een oppervlaktewaterlichaam. Hier wordt in paragraaf 3.3.2 van deze toelichting op ingegaan.

4.10.1 Onderzoek

Geohydrologisch onderzoek

Er is in het kader van de planvorming voor een nieuwe zandwinplas geohydrologisch onderzoek uitgevoerd. Dit onderzoek is als bijlage 10 bijgevoegd. Doel van dit onderzoek is om op transparante en reproduceerbare wijze de relatieve geohydrologische effecten van de verschillende scenario's ruimtelijk in beeld te brengen, op basis waarvan initiatiefnemer een keuze maken voor het voorkeursscenario. Uit het geohydrologisch onderzoek volgen de volgende conclusies en aanbevelingen.

Conclusies

Een uitbreiding van de bestaande plas is niet aan de orde. Op de huidige plas zit wateraanvoer en het vergroten van deze plas past niet bij de huidige discussies over droogte en waterverdeling binnen provincie Drenthe. Een eventuele uitbreiding van de bestaande plas in de westelijke richting zou beide plassen ook dichter bij elkaar laten komen met een grotere kans op wederzijdse beïnvloeding. Een groter tussenliggend gebied vormt een grotere buffer. Met de aanvullende systeemanalyse is een goed beeld verkregen van de recente ontwikkelingen in en rondom de zandwinplassen Traandijk en Panjerd.

Ook is een duidelijk beeld verkregen van de lokale grondwatersituatie rondom de zandwinplassen, hoe met name de huidige zandwinplas Traandijk zich hier tot verhoudt en welke rol de keileemschol van de Oshaarseweg hierin speelt. Met dit inzicht in de systeemwerking in het interessegebied is een MIPWA v412-grondwatermodel voor dit gebied opgesteld waarin de aanvullend opgedane systeemkennis is verwerkt. Dit model voor de huidige situatie is goed in staat om de ruimtelijke verschillen in de grondwaterstanden, stijghoogtes en plaspeilen te simuleren, zowel in de natte als droge perioden. Aandachtspunt hierbij is de lokale freatische grondwaterstand boven de keileemschol van de Oshaarseweg. Hier is in werkelijkheid sprake van schijn-grondwaterspiegels met droogvallende peilbuizen en/of meerdere keileemlagen onder elkaar. Op dit moment is het niet mogelijk in MIPWA om deze schijn-grondwaterspiegels goed in beeld te brengen. De stijghoogte onder deze keileemschol wordt zowel in de natte als droge periode wel goed gesimuleerd. Op basis van alle nu beschikbare gegevens en onderzoeken geeft het model hiermee nu het maximaal haalbare resultaat, passend bij het doel van deze studie.

Uit de scenarioberekeningen blijkt dat het realiseren van een nieuwe (niet peilgestuurde en geïsoleerde) plas ten westen van de huidige locatie een nivellerend effect op de grondwaterstanden zal hebben:

- In de GHG-situatie is met name sprake van een verdrogend effect aan de stroomopwaartse kant: in de winter zal het hier minder nat worden. Aan de stroomafwaartse kant kan het zeer lokaal voor de percelen direct grenzend aan deze zijde van de plas iets natter worden in de winter.
- In de GLG-situatie is sprake van met name vernatting aan de stroomafwaartse kant (het wordt minder droog in de zomer) en stroomopwaarts een lokale verdroging in de GLG-situatie. Op deze percelen, direct grenzend aan deze zijde van de plas, kan de GLG maximaal 10 cm verder uitzakken dan nu het geval is.
- In dit scenario worden geen effecten verwacht op de freatische omstandigheden op de keileemschol aan de Oshaarseweg.
- Het grootste deel van de effecten betreft dus een kleinere dynamiek, waarbij de grondwaterstanden binnen hun huidige bereik blijven: de GHG wordt niet hoger en de GLG wordt niet lager.
- In de huidige plas worden geen effecten berekend, deze plas wordt kunstmatig op peil gehouden.

De aanvoer zal (bij het huidige aanvoerregime) wel iets hoger worden, maar dit is slechts een fractie van de toename die een vergroting van de huidige plas (bij het huidige aanvoerregime) zou betekenen.

Tot slot is het nog goed om op te merken, dat op de lange termijn een deel van deze effecten weer teruggedraaid worden wanneer de nieuwe uitbreiding is afgerond. Op de bodem en wanden zal dan een sliblaag ontwikkelen, waardoor deze zich op termijn deels van het grondwatersysteem isoleert (Domelaareffect). In overleg met het bevoegd gezag binnen de projectgroep is besloten twee voorkeursscenario's door te rekenen waarin ook rekening is gehouden met ontwikkelingen voor de huidige vergunde plas:

1. Door klimaatverandering is in de toekomst mogelijk alleen nog wateraanvoer in de winter beschikbaar of uiteindelijk helemaal geen wateraanvoer meer beschikbaar (huidige zandwinplas is nog niet afgerond).
2. Na afronding van de zandwinning in de huidige plas zal ook hier een sliblaag gaan vormen, waardoor de plas zicht deels isoleert van het grondwater.

Wanneer de wateraanvoer naar de huidig vergunde plas in het zomerhalfjaar wordt gestaakt maar in het winterhalfjaar wordt vergroot waarbij de plas wordt opgezet tot het maximale peil vanuit het perspectief van de benodigde piekbergingscapaciteit, zorgt dit in alle situaties (GHV, GVG en GLG) voor een duidelijke vernatting in de omgeving. Deze reikt tot maximaal circa 1 km van de huidig vergunde plas. Deze vernatting rondom de huidige plas dempt de verlaging aan de stroomopwaartse kant van de nieuwe plas in met name de GHG- en GVG-situatie, maar ook nog enigszins in de GLG-situatie. Hierdoor is in de GLG-situatie praktisch nergens meer sprake van een verlaging. In deze situatie is dus de extra vernatting in de winter- en voorjaars situatie het grootste aandachtspunt voor de omgeving.

Wanneer de wateraanvoer naar de huidig vergunde plas vanuit klimaatverandering en de verdringingsreeks (waarbij zandwinplassen achteraan staan) helemaal wordt gestaakt maar de huidig vergunde plas wel is afgerond waardoor het Domelaar-effect zich heeft ingesteld, is deze vernatting in de GHG- en GVG-situatie minder sterk en reikt ook minder ver. Het is dan met name de verdroging tussen beide plassen die in alle situaties (GHG, GVG en GLG) optreedt, die aandacht behoeft. Dit is het gevolg van het dichtslibben van de huidig vergunde plas. Hierdoor wordt de initiële vernatting die ontstaan is toen de huidige plas is gegraven, weer (deels) teruggedraaid. De verlaging van de GLG is maximaal 30 centimeter. Op de keileem van de Oshaarseweg is de berekende verlaging in de GLG-situatie circa 10 tot 20 cm maar omdat hier in werkelijkheid sprake is van een lokaal met name neerslagafhankelijk grondwatersysteem, wordt het daadwerkelijke effect hier kleiner dan 5 cm ingeschat.

Aanbevelingen

Vanuit deze studie komen wij tot de volgende aanbevelingen:

- De effecten in de voorkeursscenario's worden sterk bepaald door hoe de ontwikkelingen in de huidige plas worden vormgegeven. Daarnaast is voor het Domelaar-effect uitgegaan van een realistische maar pragmatische werkwijze die logischerwijs onzekerheden met zich meebrengt. Daarom is een voorstel gemaakt voor de aanvullend grondwatermeetnet die voortborduurde op het huidige grondwatermeetnet rondom de bestaande plas. Hiermee is het goed mogelijk om de effecten rond beide plassen en het samenspel hierin goed te monitoren, zie bijlage 4 van bijlage 10. Deze opzet is binnen de projectgroep besproken en op basis van dit gesprek verder aangescherpt.
- Hoewel het model goed in staat is om de huidige situatie te modelleren (zowel freatisch als onder de keileem) en extra verdroging (> 5 cm ten opzichte van de GLG) boven de keileem van de Oshaarseweg niet wordt verwacht, blijft het lokale grondwatersysteem boven deze keileem een aandachtspunt. Het huidige MIPWA-model is niet goed in staat deze systemen te simuleren. Hier adviseren wij om in te zetten op een goede grondwatermonitoring bij de Oshaarseweg met de 3 daar al aanwezige peilbuizen.
- Een meetnet rondom Panjerd (net als bij Traandijk nu) zou ook goed zijn om de ontwikkelingen daar in de gaten te houden. Waarschijnlijk staan daar nog enkele buizen die echter niet meer bemeten

- worden (beheer bij Drents Landschap). Dit valt buiten de scope van dit project.
- Met het huidige MIPWA-model hebben we met de modelscenario's de 'worst-case' effecten in beeld gebracht (met/zonder Domelaar-effect en maximale wateraanvoer in het winterhalfjaar versus helemaal geen wateraanvoer). Middels peilbeheer is een optimalisatie van het watersysteem mogelijk, waarbij – naast de wateraanvoer vanuit het kanaal – ook een retourstroom van proceswater en het extra opzetten van het winterpeil in de huidige plas een rol kunnen spelen. Voordeel van het gebruik van proceswater is dat hierin een fijne fractie zit waarmee versneld een bodemweerstand kan worden aangebracht.
 - Voor het evalueren van de effecten in de beheerfase is het verder van belang om een waterbalans bij te houden: dit betekent het meten van de plaspeilen, gewonnen hoeveelheid zand en het proceswater, de hoeveelheid wateraanvoer vanuit het kanaal en eventuele retourstromen.
 - In de MER dient aandacht besteed te worden aan de afgeleide effecten van de hydrologie op de andere belangen. Hierbij zijn de volgende zaken van belang: bebouwing rondom Oshaarseweg en gaswininstallatie, landbouwpercelen rondom beide plassen, NNN Panjerd en NNN Heidegebied Westerbergen en Echterenzand (zie paragraaf 4.13).

Watertoets

In het kader van de wijziging van het omgevingsplan is een watertoets uitgevoerd. Deze watertoets is als bijlage 11 bijgevoegd. Hierbij is gebruik gemaakt van het geohydrologisch onderzoek. De resultaten van deze watertoets zijn hieronder beschreven.

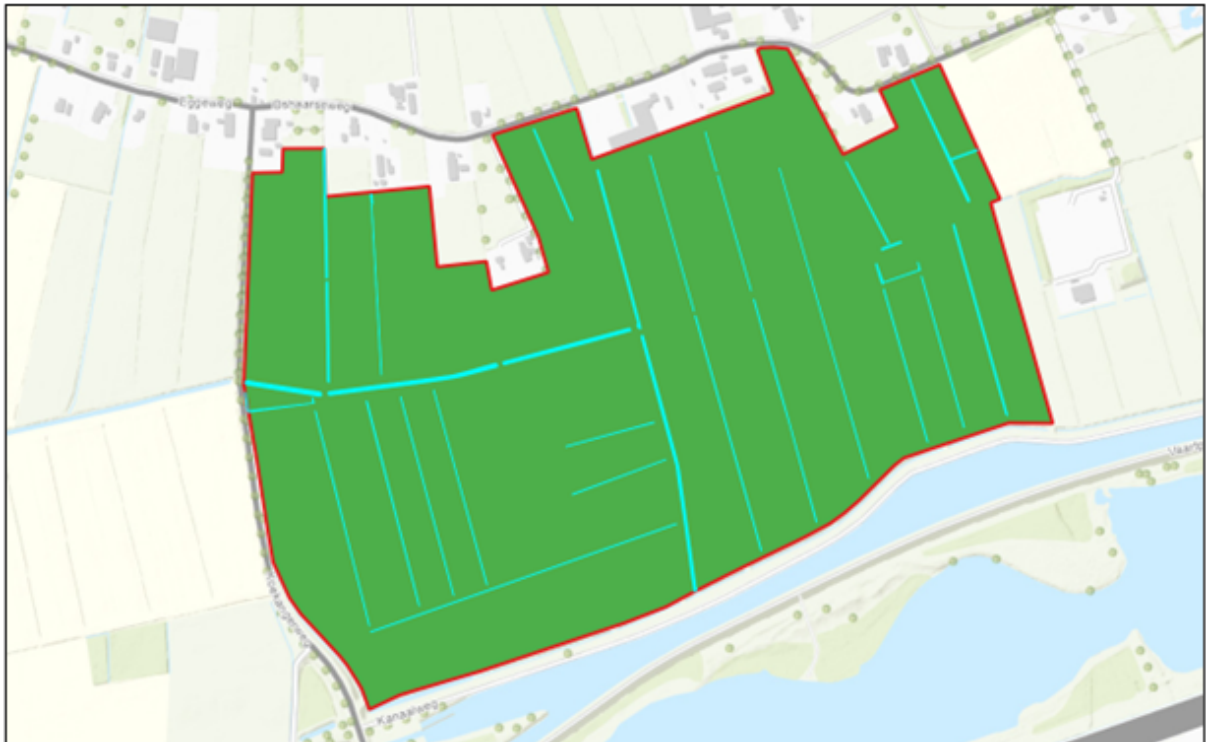
Oppervlakteverdeling

In het planvoornemen wordt onverhard oppervlak ontgraven om oppervlaktewater te realiseren. Dit oppervlaktewater wordt niet aangesloten op het watersysteem van waterschap Drents Overijsselse Delta. Het totaal oppervlak van het plangebied is circa 677.750 m². In de huidige situatie bestaat het gebied uit circa 665.900 m² aan onverhard oppervlak en circa 11.850 m² oppervlaktewater. In de nieuwe situatie bestaat het oppervlak uit circa 500.250 m² oppervlaktewater en is er in het plangebied circa 177.500 m² onverhard oppervlak, zie tabel 4.9.

Type oppervlak	Huidige situatie (m ²)	Toekomstige situatie (m ²)	Vershil
Onverhard oppervlak	665.900	177.500	-488.400
Oppervlaktewater	11.850	500.250	+488.400
Oppervlaktewater watersysteem WDOD	11.850	0	-11.850
Oppervlaktewater zandwinplas	0	500.250	+500.250

Tabel 4.9: Oppervlakteverdeling plangebied

In figuur 4.11 is de oppervlakteverdeling tussen onverhard oppervlak en oppervlaktewater in de huidige situatie weergegeven en in figuur 4.12 voor de toekomstige situatie.

Figuur 4.11: Oppervlakteverdeling huidige situatie (oppervlaktewater ingetekend aan de hand van Topo ArcGIS Map Server)

Figuur 4.12: Oppervlakteverdeling toekomstige situatie

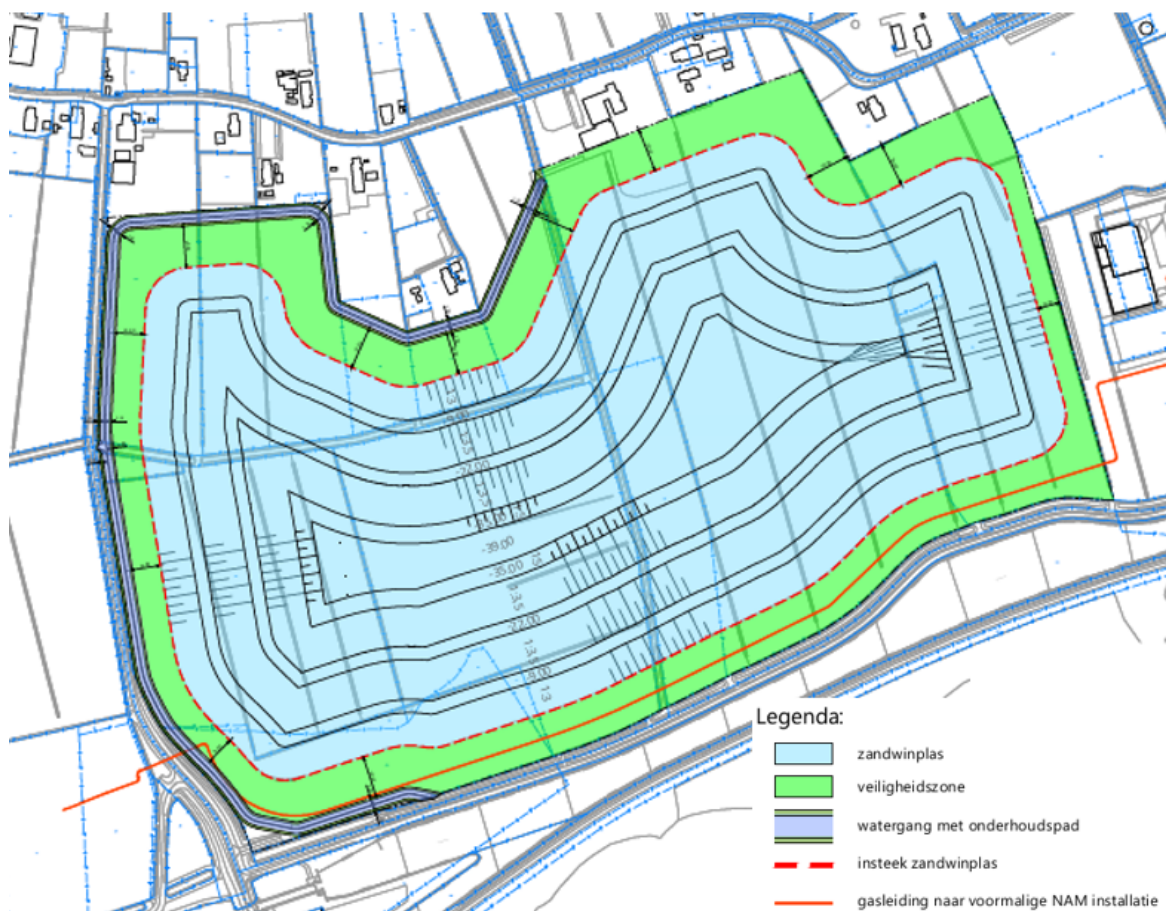
Wateropgave

Het waterschap Drents Overijsselse Delta en de gemeente de Wolden hebben geen wateropgave voor de voorgenomen ontwikkeling. Het waterschap heeft wél aangegeven, dat afwatering in het watersysteem geborgd moet blijven. Daar wordt hieronder (kop watersysteem) op ingegaan.

Watersysteem

Regionaal watersysteem

Het graven van de zandwinplas en dus nieuw oppervlaktewater wordt gefaseerd verricht. In het planvoornemen staat opgenomen, dat ten behoeve van het graven van de zandwinplas A- en B-watergangen worden ontgraven. Hierdoor wordt de huidige afwatering van het watersysteem aangepast. Daarnaast gaat de zandwinplas een eigen peilgebied krijgen. Om voldoende afwatering te behouden is afgesproken met de afdeling beheer van het waterschap, dat een nieuwe watergang wordt gegraven om de A-wateren ten noorden en zuiden van de plas te verbinden met deze in het westen, zie de weergave daarvan in figuur 4.13. De ligging van deze nieuwe watergang is afgestemd met het waterschap.

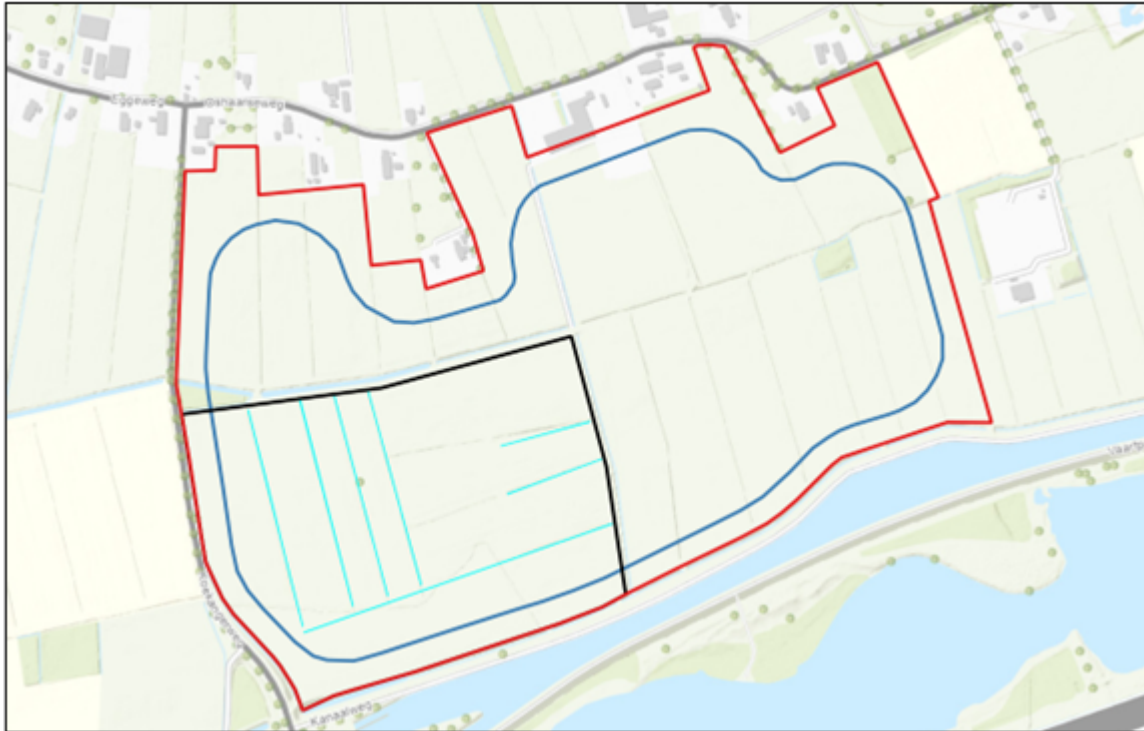

Figuur 4.13: Nieuwe afwatering A-wateren (gedetailleerd)

Bij het wijzigen van de huidige peilgebieden dient een peilherziening te worden doorlopen. Daarnaast dient het functioneren van het nieuwe watersysteem te worden onderbouwd in de aanvraag van de benodigde omgevingsvergunning voor een wateractiviteit bij het waterschap. Per fase wordt bekeken wat de verwachte effecten op het watersysteem gaan zijn. Dit volgt in de fase na vaststelling van het omgevingsplan.

Fase 1-2 Zuidwest

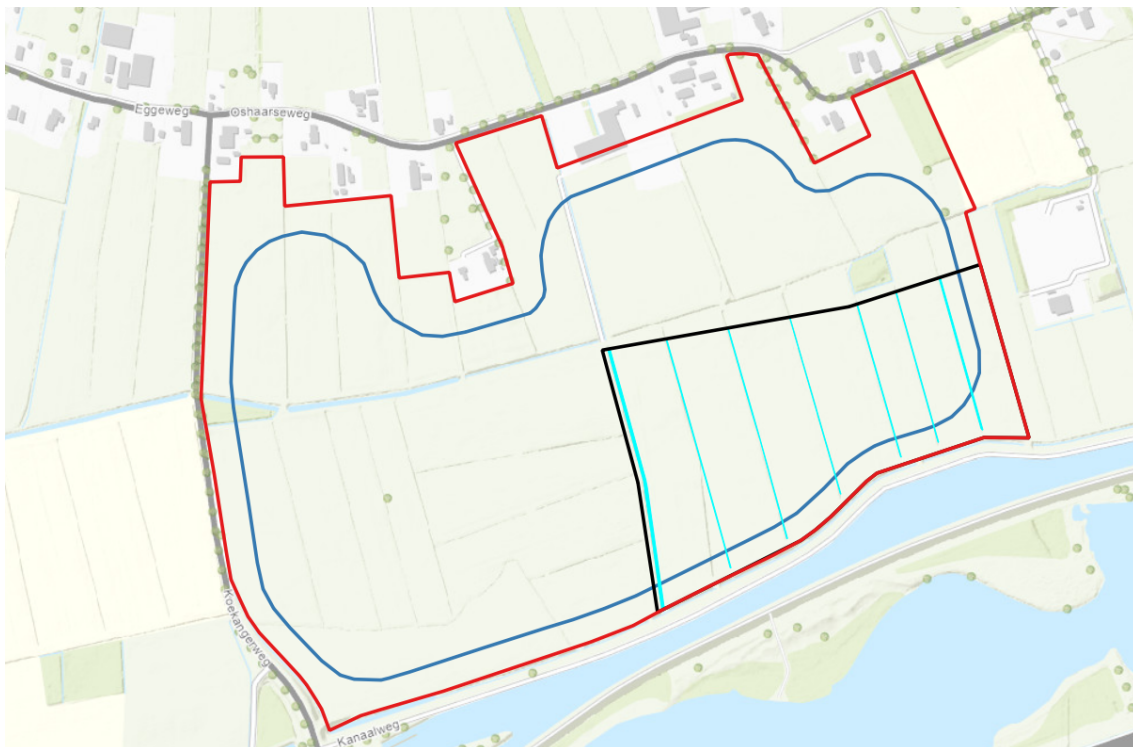
In fase 1-2 zuidwest wordt circa 1.900 m² oppervlaktewater ontgraven. Er zijn binnen dit gebied geen leggerwatergangen gelegen. Het oppervlaktewater van de zandwinplas in dit deel is 188.450 m². Zie figuur 4.14 voor een weergave van het watersysteem in fase 1-2 zuidwest.

Figuur 4.14: Weergave watersysteem in fase 1-2 zuidwest

Fase 1-2 Zuidoost

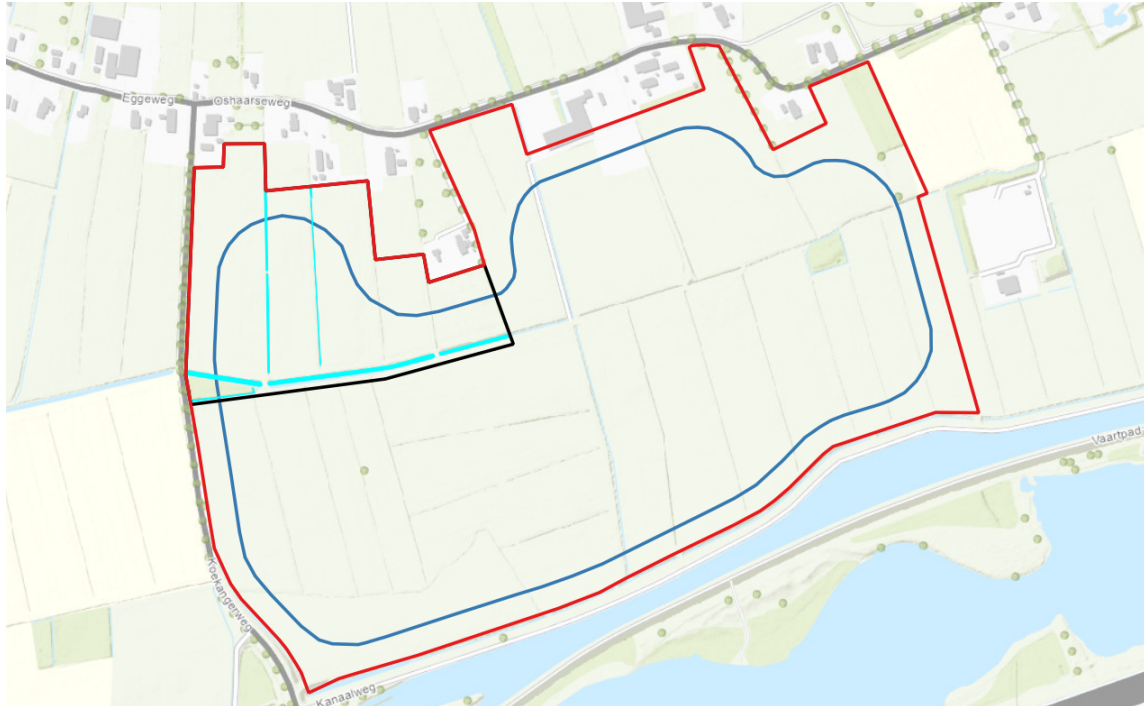
In fase 1-2 Zuidoost wordt circa 3.250 m² oppervlaktewater ontgraven. Er is binnen dit gebied één A-watergang en één B-watergang gelegen. Het oppervlaktewater van de zandwinplas in dit deel is circa 125.800 m². Zie figuur 4.15 voor een weergave van het watersysteem in fase 1-2 Zuidoost.

Figuur 4.15: Weergave van het watersysteem in fase 1-2 zuidoost

Fase 3a

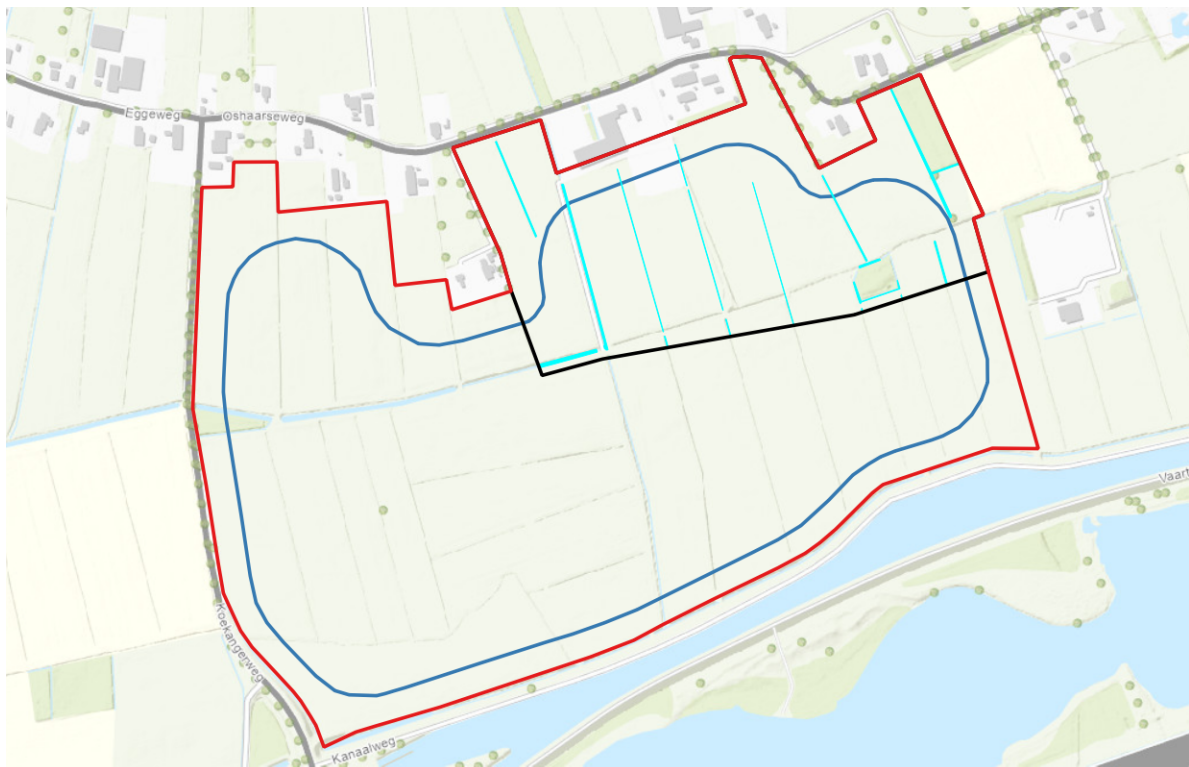
In fase 3a wordt circa 3.650 m² oppervlaktewater ontgraven. Er is binnen dit gebied één A-watergang gelegen. Het oppervlaktewater van de zandwinplas in dit deel is ca. 66.800 m². Zie figuur 4.16 voor een weergave van het watersysteem in fase 3a.

Figuur 4.16: Weergave van het watersysteem in fase 3a

Fase 3b

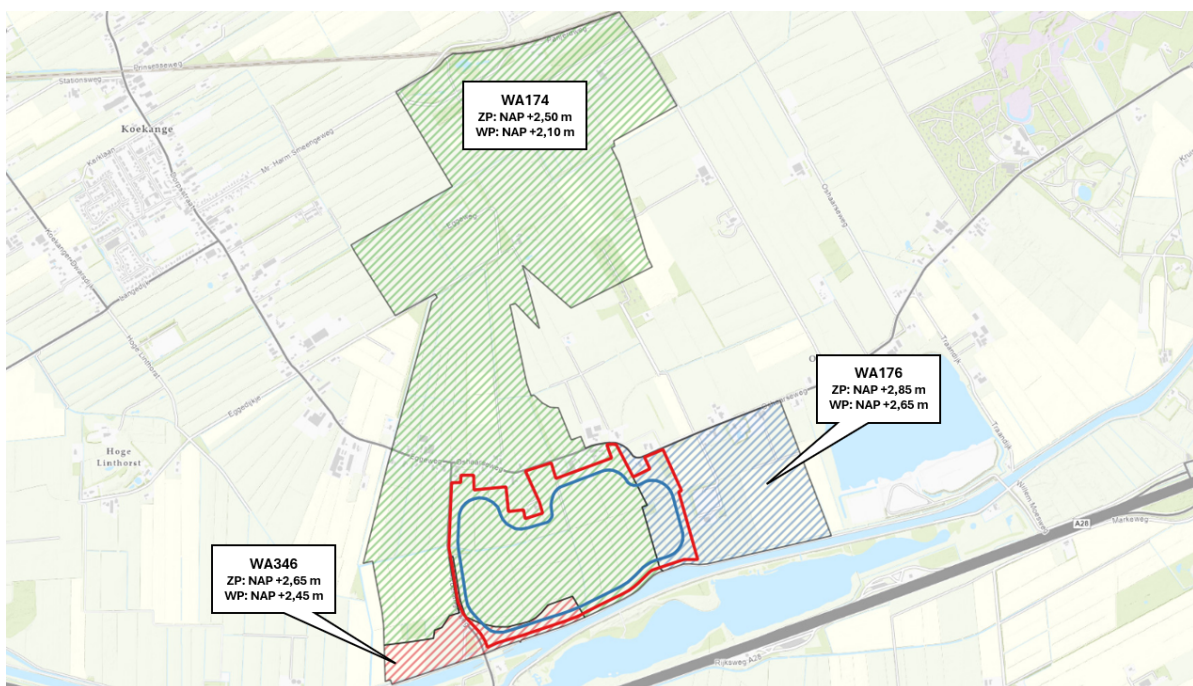
In fase 3b wordt circa 3.050 m² oppervlaktewater ontgraven. Er zijn binnen dit gebied drie A-watergangen en drie B-watergangen gelegen. Het oppervlaktewater van de zandwinplas in dit deel is circa 119.200 m². Zie figuur 4.17 voor een weergave van het watersysteem in fase 3b.

Figuur 4.17: Weergave van het watersysteem in fase 3b

Waterstanden

Het huidige watersysteem binnen het plangebied kent drie peilgebieden met verschillende waterstanden, zie figuur 4.18. De peilgebieden dienen in de toekomstige situatie gescheiden te blijven. De zandwinplas gaat een nieuw peilgebied vormen. Doordat het reguleren van een waterpeil van het formaat van de zandwinplas risico's vormt voor de beschikbare watervoorraad gedurende droge perioden, wordt het peilbeheer vrij afwaterend.

Figuur 4.18: Plangebied met peilgebied WA174, WA176 en WA346

In de peilherziening dient aangetoond te worden dat de zandwinplas vrij afwaterend is en dat

gewaarborgd blijft, dat de peilgebieden in de toekomstige situatie gescheiden blijven.

Vuil- en hemelwater

De voorgenomen ontwikkeling bevat geen afvalwaterproducerende eigenschappen. Het hemelwater wat valt op het onverhard oppervlak wordt geïnfiltrerd of stroomt oppervlakkig af in de zandwinplas.

Waterkwaliteit

In de toekomstige situatie mag de waterkwaliteit niet verslechteren. Dit houdt in dat er geen negatieve gevolgen zijn op het omliggende grond en/of oppervlaktewatersysteem. Volgens het Bodemloket van Rijkswaterstaat zijn er geen bekende saneringen of verdachte locaties aangetroffen binnen het plangebied. Indien tijdens de afgraving op afval of puin wordt gestuit, dient hier voorzichtig mee om te worden gegaan om eventuele vervuiling van het oppervlakte- en grondwater te voorkomen.

Waterveiligheid

Het plangebied bevindt zich niet binnen overstroombaar gebied. De voorgenomen ontwikkeling bevindt zich niet binnen de kern- of beschermingszone van een primaire of regionale waterkering.

4.10.2 Conclusie

Geconcludeerd wordt dat er vanuit water gezien geen belemmeringen zijn om de voorgenomen ontwikkeling op deze locatie toe te staan.

4.11 Natuur

Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet rekening worden gehouden met beschermde planten- en diersoorten en met beschermde gebieden. Er dient onderzocht te worden of het voornemen effect heeft op beschermde soorten, beschermde gebieden of beschermde houtopstanden (Omgevingswet (Ow), Natuurnetwerk Nederland (NNN) en overig (provinciaal) beleid. Ontwikkelingen mogen niet zonder meer plaatsvinden indien deze negatieve gevolgen hebben op beschermde natuurwaarden (soorten, gebieden en/of houtopstanden). Er is daarom inzicht gewenst in de aanwezige beschermde natuurwaarden en de mogelijke effecten die op deze beschermde natuurwaarden kunnen optreden door de ontwikkeling.

4.11.1 Onderzoek

In het kader van de wijziging van het omgevingsplan is een natuurtoets uitgevoerd. Deze is opgenomen als bijlage 7 bij deze toelichting). Hieronder worden de resultaten weergegeven.

Soortenbescherming

Binnen het plangebied is geschikt biotoop aangetroffen voor beschermde soorten (Ow) waarvoor geen algemene vrijstelling geldt. Het gaat om soorten uit de volgende soortgroepen:

- vogels met een jaarrond beschermd nest
- algemene broedvogels
- (boom-/steen)marters, en
- vleermuizen.

In tabel 4.10 zijn de conclusies ten aanzien van deze beschermde soorten opgenomen. Voor de overige soort(groep)en is beoordeeld, dat vervolgstappen niet aan de orde zijn. Voor deze soorten en vrijgestelde soorten geldt wel de zorgplicht.

Soort(groep)	Essentieel leefgebied in (directe omgeving van) plangebied?	Nader onderzoek nodig?	Maatregelen?	Ontheffing Wnb aan de orde?
Vogels met een jaarrond beschermd nest - Boerenzwaluw	Nestgelegenheid in de landbouwschuren	Ja	N.v.t.	Onbekend
Zoogdieren (diverse soorten vleermuizen) – essentiële vliegroutes	Nee, wel mogelijke vliegroutes langs de houtsingels	Nee	Ja, zie tabel 4.12	Nee
Zoogdieren – Boommarter/ Steenmarter	Ja, houtsingels / -wallen en	Ja	N.v.t.	Onbekend
Vrijgestelde soorten	Zie tabel 4.12			

Tabel 4.10: Overzicht conclusies en vervolgstappen soortbescherming

In tabel 4.10 is aangegeven, dat er nader onderzoek nodig is naar buizerd, boerenzwaluw en marterachtigen. De beschrijving van dit nader onderzoek wordt in tabel 4.11 uiteengezet.

Soort	Onderzoeksmethode
Vogels met een jaarrond beschermd nest - Boerenzwaluw	Indien de agrarische schuren worden verwijderd: Minimaal één bezoek nestentellen begin mei – eind augustus (SOVON, 2023)
Vogels met een jaarrond beschermd nest - Buizerd	Aantonen van aanwezigheid van mogelijke buizerdnesten binnen het plangebied: <ul style="list-style-type: none"> • Twee tot vier gerichte veldbezoeken, met een tussenperiode van minimaal tien dagen, in de periode maart t/m half mei (BIJ12, 2017).
Zoogdieren – Boommarter/ Steenmarter	Onderzoek met behulp van cameravallen in de periode maart tot en met september (/oktober). Cameravallen staan gedurende zes weken op vier meetpunten en worden om de 10 dagen gecontroleerd (Bouwens, 2017).

Tabel 4.11: beschrijving nader onderzoek

In tabel 4.10 is aangegeven dat een overtreding van de Ow voor een aantal soorten op voorhand kan worden voorkomen door het treffen van maatregelen. Deze maatregelen zijn in tabel 4.12 uiteengezet. Door het nemen van deze maatregelen worden negatieve effecten voorkomen en zijn geen vervolgstappen noodzakelijk.

Soort(groep)	Maatregelen
Algemene broedvogels	Werken buiten het broedseizoen
Vleermuizen - vliegroutes	Voorkomen lichtuitstraling in de richting van potentieel in de omgeving aanwezige vliegroutes in het noordoosten van het plangebied: <ul style="list-style-type: none"> - Lichtuitstraling voorkomen gedurende actieve periode (circa april – oktober) Of: <ul style="list-style-type: none"> - Werkzaamheden enkel uitvoeren gedurende periode zonsopkomst – zonsondergang in de vleermuis-actieve periode (april – oktober)

Tabel 4.12: Beschrijving maatregelen om overtreding van de Ow te voorkomen

In de uitvoeringsfase zullen maatregelen getroffen worden om effecten op deze soorten te voorkomen.

Dassen

Naar aanleiding van informatie uit de omgeving is in het najaar van 2025, aanvullende op de eerder

uitgevoerde natuurtoets, gekeken naar het al dan niet voorkomen van dassenburchten in het plangebied en de directe omgeving. Daaruit bleken op twee locaties burchten van deze soort aanwezig te zijn. De locaties van deze burchten zijn weergegeven op figuur 4.19.

De das is beschermd middels Artikel 11.54 van de Omgevingswet. Verblijfplaatsen van de soort en leefgebied er omheen, dat nodig is voor het functioneren van deze verblijfplaats, zijn beschermd. Bij de voorgenomen realisatie van de zandwinplas wordt een deel van het leefgebied aangetast. Daarom wordt voor de ontwikkeling een Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit aangevraagd. Deze vergunning borgt een maatregelenpakket waardoor de lokale duurzame staat van instandhouding van de das niet achteruitgaat.

Figuur 4.19: Locaties dassenburchten in en rond het plangebied.

Zorgplicht

Uit de natuurtoets blijkt dat er in het plangebied soort(groepen) aanwezig (kunnen) zijn waarmee rekening dient te worden gehouden in het kader van de zorgplicht voor soorten. Maatregelen waaraan gedacht kan worden bij de invulling bij voorliggend planvoornemen zijn weergegeven in tabel 4.13.

Soort(groep)	Maatregel
Algemeen – alle soorten	Ten allen tijde zorgvuldig te werk gaan en aanwezige dieren de gelegenheid geven op eigen gelegenheid te vluchten; Daarbij het is raadzaam om werkzaamheden uit te voeren buiten de voortplantingsperiode (kwetsbare periode) van soorten;
Grondgebonden zoogdieren (alle soorten)	- Voorafgaand aan de werkzaamheden de vegetatie in het plangebied kort maaien Werken in één richting naar een vluchtmogelijkheid
Amfibieën en vissen	Werken in de richting van een vluchtmogelijkheid bij het dempen van de watergang. Werken naar de grotere watergang ten zuiden van het plangebied.

Tabel 4.13: Voorbeelden van zorgplicht gerelateerde maatregelen voor soorten

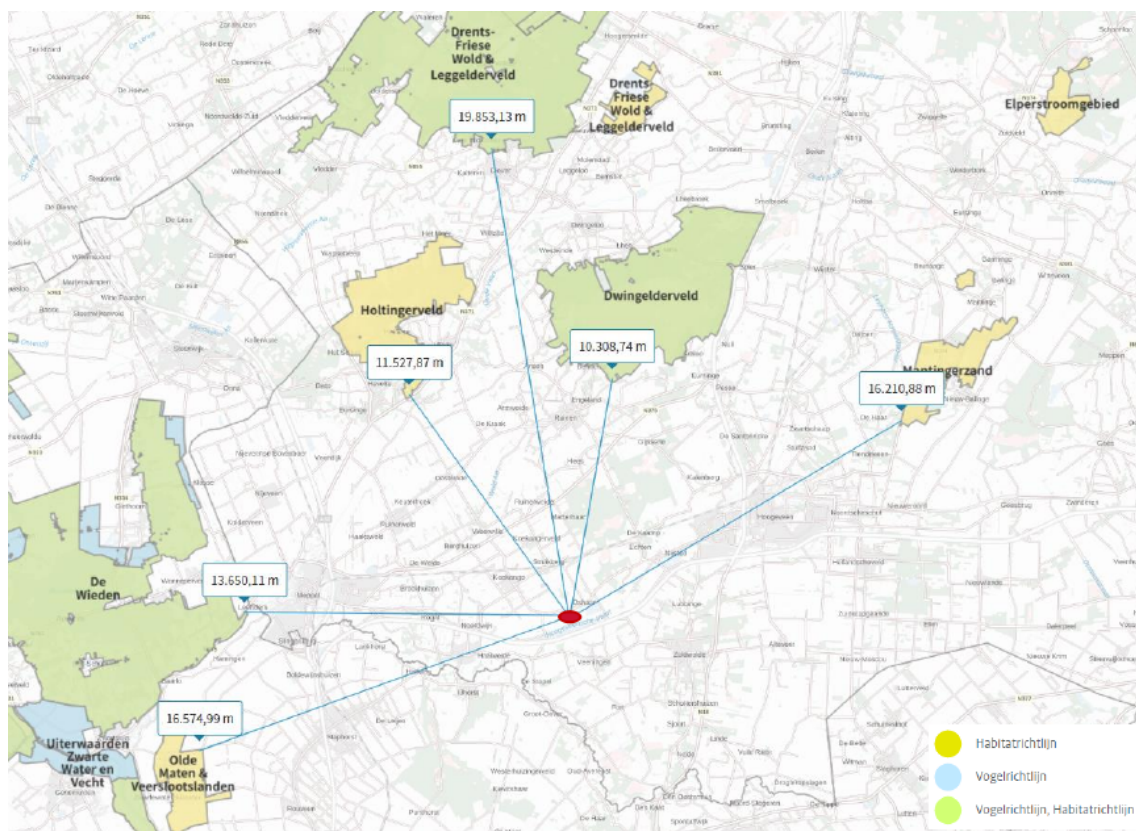
Onder de Ow dient nadere aandacht te worden besteed aan soorten van de Rode Lijsten. Onder de Ow kunnen provincies beleidskaders opstellen over hoe en met welke soorten (van de Rode Lijsten) rekening dient te worden gehouden in het kader van de zorgplicht. Vooralsnog zijn deze aanvullende beleidskaders nog niet opgesteld. In de bijgevoegde natuurtoets is daarom gekozen voor het opnemen van waarnemingen van de Rode Lijst soorten in de NDFF in het plangebied. Door middel van de

maatregelen beschreven in tabel 4.13 kunnen negatieve effecten worden gemitigeerd op (een deel van) de opgenomen Rode Lijst soorten. Daarnaast kan de biodiversiteit worden versterkt in het gebied door het behouden/versterken van opgaande beplanting en oppervlaktewater. Ook hier kunnen (rode lijst) soorten van profiteren. Binnen de landschappelijke inpassing is aandacht voor natuurwaarden. Zo wordt onder meer ingezet op het versterken van bestaande en toevoegen van nieuwe houtsingels en het toepassen van natuurvriendelijke oevers en rietkragen, wat kansen kan bieden voor de biodiversiteit.

Gebiedsbescherming

Natura-2000 gebied

Het plangebied ligt niet in een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is het Dwingelderveld en ligt op circa 10 kilometer afstand ten noorden van het plangebied. Dit gebied is aangewezen op basis van de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn. Binnen een straal van 20 km liggen nog vijf andere Natura 2000-gebieden. Het betreft de Weerribben, de Wieden, het Holtingerveld, de Olde Maten & Veerslootslanden, de Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht en het Drents-Friese Wold & Leggelderveld (zie figuur 4.20).

Figuur 4.20: Ligging Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied (rode stip). Bron: AERIUS-calculator, versie 2025.

Bij voorliggend planvoornemen is er zowel sprake van een realisatiefase als een gebruiksfase. Er kan daardoor sprake zijn van zowel tijdelijke als permanente effecten. De Natura 2000-gebieden liggen buiten het invloedsgebied van alle storingsfactoren, zoals bijvoorbeeld verdroging of geluid- en lichtverstorend, met uitzondering van verzuring en vermisting. Dit volgt ook uit de Natuurtoets die als bijlage 8 is opgenomen.

Gezien de afstand tot stikstofgevoelige habitattypen in de Natura 2000-gebieden en de voorgenomen werkzaamheden zijn effecten als gevolg van vermisting en verzuring door stikstofdepositie tijdens de realisatiefase en/of de gebruiksfase niet op voorhand uit te sluiten.

De enige manier om inzicht te krijgen in de aard en omvang van het effect van stikstofdepositie, is het

uitvoeren van een stikstofberekening met behulp van AERIUS Calculator. Indien uit de AERIUS-berekening volgt, dat er als gevolg van het voornemen een verhoogde stikstofdepositie plaatsvindt op stikstofgevoelige habitattypen en/of leefgebieden van enig Natura 2000-gebied, dient dit nader ecologisch beoordeeld te worden.

In het kader van het initiatief is conform dit advies een stikstofonderzoek uitgevoerd: Dit onderzoek is als bijlage 8 bijgevoegd.

Uit de rekenresultaten van de stikstofdepositie in de beoogde situatie blijkt dat de hoogst berekende waarde van de stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden 0,03 mol/ha/jaar bedraagt. Ter plaatse van de relevante Natura 2000-gebieden is de heersende achtergrondconcentratie hoger dan de kritische depositiewaarde (KDW) van de aldaar aanwezige habitats. Dit betekent dat vanwege de toename van de stikstofdepositie significante gevolgen vanwege uitsluitend de voorgenomen situatie op voorhand niet zijn uitgesloten. Echter, vanwege het voorgenomen gebruik wordt bestaand gebruik blijvend beëindigd. Daarmee wordt ook de emissie van verzurende en vermestende stoffen blijvend beëindigd. In het kader van voorliggende plantoets wordt de stikstofdepositie vanwege de maximale planologische mogelijkheden van het nieuwe plan (1) vergeleken met de stikstofdepositie vanwege de bestaande, planologisch legale situatie (2) direct voorafgaande aan de vaststelling van het bestemmingsplan (ABRvS 1 juni 2016, ECLI:NL:RVS:2016:1515 (Weststellingswerf)). Ingeval de stikstofdepositie vanwege (1) niet hoger is dan van (2) dan zijn significante gevolgen vanwege het vaststellen van het omgevingsplan op voorhand uitgesloten.

Uit de verschilberekening ((1) minus (2)) blijkt dat de stikstofdepositie in de beoogde situatie niet hoger is dan in de bestaande situatie. Dit betekent dat het voorgenomen gebruik van de gronden als zandwinning niet leidt tot een toename van de stikstofdepositie in omliggende Natura 2000-gebieden.

Het vaststellen van het omgevingsplan leidt derhalve niet tot significante effecten op omliggende Natura 2000-gebieden.

Natuurnetwerk Nederland

In het plangebied is geen NNN-gebied aanwezig. Het dichtstbijzijnde NNN-gebied bevindt zich op circa 50 meter ten zuiden van het plangebied. Aangezien er geen sprake is van externe werking in de provincie Drenthe zijn vervolgstappen niet aan de orde. De locatie van dichtstbijzijnde NNN-gebieden ten opzichte van het plangebied, is weergegeven in figuur 4.21.

*Figuur 4.21: Ligging van het plangebied (rode omlijning) ten opzichte van het NNN (groene vlakken).
Bron: PDok.nl, 2023.*

Overig provinciaal beleid

Het plangebied valt niet binnen de grenzen van gebieden waar overig provinciaal beleid van toepassing is. Er zijn dan ook geen vervolgstappen aan de orde

Houtopstanden

In (de directe omgeving van) het plangebied zijn bomen aanwezig. Als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden worden houtopstanden gekapt. Een nadere toetsing beschermde houtopstanden is daarom noodzakelijk. Deze nadere toetsing is hieronder gedaan. Beoordeeld is of voor het kappen of rooien van bossen of bomen in een rij een melding 'kappen van houtopstanden (buiten bebouwde kom)' moet worden gedaan. Dit geldt voor een groep bomen of struiken buiten de bebouwingscontour houtkap van gemeenten die:

- een oppervlakte heeft van minimaal 1.000 m² of
- bestaat uit 1 of meer rijen van minimaal 21 bomen, gerekend over het totaal aantal rijen

Het maakt daarbij niet uit hoeveel bomen uit de rij of het bosje worden gekapt. Dit moet vooraf bij de provincie worden gemeld.

De grootte van het oostelijke bosje bedraagt 2.180 m², die geheel wordt gekapt. Het westelijke bosje van 2.030 m² blijft deels behouden; het is nog duidelijk hoeveel m² wordt gekapt. Op basis hiervan moet mogelijk voor de kap van mogelijk beide bosjes een melding 'kappen van houtopstanden (buiten de bebouwde kom)' worden gedaan.

Uit de vergunningencheck blijkt, dat van de gemeente geen omgevingsvergunning voor het kappen is vereist. Voor (mogelijk beide) de te kappen bosjes geldt een herplantplicht, waarbij bomen worden herplant op dezelfde locatie als ze worden gekapt. Wanneer dat niet mogelijk is kan een maatwerkvoorschrift worden aangevraagd voor herplant op een andere locatie. Hiervoor is ruimte beschikbaar binnen het plangebied. Initiatiefnemer zal dat vooraf afstemmen met de provincie.

4.11.2 Conclusie

Soortenbescherming

Er worden in het kader van de zandwinning geen gebouwen gesloopt. Nader onderzoek naar de boerenwaluw is derhalve niet nodig. Wel is nader onderzoek naar jaarrondbeschermde nesten (buiserd) nodig, de boom- en steenmarter en dassen. Dit nader onderzoek zal worden uitgevoerd.

Gebiedsbescherming

Het plan heeft geen gevolgen voor Natura 2000-gebieden en de NNN. Het plangebied valt niet binnen de grenzen van gebieden waar overig provinciaal beleid van toepassing is.

Houtopstanden

De melding 'kappen van houtopstanden (buiten de bebouwde kom)' wordt gedaan en in overleg met de provincie zal aan de herplantplicht worden voldaan binnen het plangebied.

4.12 Infrastructuur

4.12.1 Onderzoek

Verkeer

Het gewonnen zand wordt via een transportleiding naar het depot van de bestaande zandwinplas gebracht waar het materiaal in meerdere fracties wordt gescheiden. De afvoer van zand vindt plaats via zware vrachtwagens. De toegang tot het bestaande terrein bevindt zich aan de zuidzijde, waarbij het werkt terrein wordt ontsloten via een brug over de Hoogeveense Vaart en vervolgens de Willem Moesweg.

De afvoer van het zand kan hierdoor verkeersveilig en zo direct mogelijk via de Willem Moesweg en Leeuwenveenseweg plaatsvinden naar de A28. Er hoeft voor de afvoer van zand van de nieuwe zandwinning geen aanleg van nieuwe infrastructuur plaats te vinden.

Per jaar wordt ongeveer 400.000 m³ zand afgevoerd. Per vrachtwagen kan gemiddeld 20 m³ worden afgevoerd. Uitgangspunt voor het aantal werkbare werkdagen is 45 werkweken maal vijf werkdagen = 225 werkdagen. Uitgaande van 225 werkdagen per jaar betekent dit circa 89 vrachtwagens gemiddeld per dag. Echter, er zijn werkdagen dat het rustiger of drukker is. Tijdens een dergelijke drukke dag komen en gaan in de dagperiode circa 95 vrachtwagens en in de nachtperiode circa 10 vrachtwagens.

Per dag arriveren en vertrekken zeven werknemers en/of bezoekers in personenwagens.

De verkeersgeneratie en -afwikkeling is vergelijkbaar met de bestaande situatie bij de huidige zandwinplas. De voorgenomen uitbreiding van de zandwinning leidt niet tot een toename van de verkeersintensiteit per etmaal

De verkeersgeneratie is van belang bij het onderzoek naar onder andere de gevolgen voor luchtkwaliteit en geluid. Het gemiddeld aantal voertuigen per dag cq per jaar is van belang voor de berekening van de lokale luchtkwaliteit. Ingeval van geluid is niet de gemiddelde dag van belang, maar de dag die vaker dan 12 maal per jaar optreedt. Daarom is voor geluid niet uitgegaan van het gemiddelde aantal, maar van meer voertuigen dan de gemiddelde dag. In deze situatie is het niet uitgesloten dat ook op zaterdag gewerkt gaat worden. Dit leidt ertoe dat – bij gelijkblijvende doorzet per jaar – het aantal vrachtwagens per dag verder zal afnemen. Door uit te gaan van 225 werkdagen in combinatie met meer voertuigen in de representatieve bedrijfssituatie wordt voor zowel luchtkwaliteit als geluid uitgegaan van een worstcase benadering.

Parkeren

Zoals hierboven aangegeven arriveren en vertrekken er per dag zeven werknemers en/of bezoekers in personenwagens. Op het bestaande werkterrein van de huidige zandwinning zijn zeven parkeerplaatsen aanwezig. Werknemers en bezoekers van de nieuwe zandwinplas maken gebruik van de bestaande parkeervoorzieningen op het bestaande werkterrein bij de huidige plas. Daarmee zijn er voldoende parkeerplaatsen aanwezig.

4.12.2 Conclusie

Geconcludeerd wordt dat er vanuit het aspect infrastructuur geen belemmeringen zijn om de voorgenomen ontwikkeling op deze locatie toe te staan.

4.13 Milieueffectrapportage

4.13.1 Algemeen

De nieuwe zandwinning is op grond van de geldende beheersverordening Buitengebied, bestemmingsplan Luchtscheidingsinstallatie De Wijk-20, bestemmingsplan Leidingtracés NAM en bestemmingsplan Waterberging Panjerd Veeningen (tijdelijke deel van het omgevingsplan) niet toegestaan. Derhalve moet het omgevingsplan worden gewijzigd. Daarnaast is de ontwikkeling een ontgrondingsactiviteit, waardoor een omgevingsvergunning voor een ontgrondingsactiviteit moet worden aangevraagd bij de provincie Drenthe.

Het voornemen is op grond van de Omgevingswet een mer-plichtige activiteit. De voorgenomen activiteit is vermeld in bijlage V bij het Omgevingsbesluit, onderdeel B1, zoals beschreven in onderstaande tabel. Het betreft een oppervlakte van meer dan 25 ha en is daarmee mer-plichtig.

In het kader van de plan- en besluitvorming voor de uitbreiding van de zandwinning wordt een mer-procedure doorlopen. Mer staat voor milieueffectrapportage, een procedure waarin de omgevingseffecten van de uitbreiding vroegtijdig, volwaardig, open en transparant in beeld worden gebracht om zo betrokken te kunnen worden bij het maken van keuzes. Het in beeld brengen van milieu/omgevingseffecten draagt bij aan het vroegtijdig signaleren van negatieve effecten, zodat maatregelen onderzocht en afgewogen kunnen worden om negatieve effecten te voorkomen, dan wel te

beperken (mitigatie) of te herstellen (compensatie). De mer-procedure draagt daarmee bij aan een zorgvuldig besluit over de zandwinning.

Nr.	Projecten	Gevalen waarin de mer-plicht geldt (artikel 16.43, eerste lid, aanhef en onder a, van de wet)	Gevalen waarin de mer-beoordelingsplicht geldt (artikel 16.43, eerste lid, aanhef en onder b, van de wet)	Besluiten als bedoeld in artikel 11.6, derde lid, onder c, van dit besluit
B1	Turfwinning, groeven en dagbouw mijnen	<p>Winning, wijziging of uitbreiding van een winning:</p> <p>1°. van turf met een terreinoppervlakte van meer dan 150 ha; of</p> <p>2°. in een groeve of dagbouw mijn met een terreinoppervlakte van meer dan 25 ha</p>	Winning, wijziging of uitbreiding	De omgevingsvergunning voor een ontgrondingsactiviteit

Tabel 4.14 M.e.r.-plicht besluit zoals genoemd bij het Omgevingsbesluit, bijlage V

4.13.2 Mer-procedure en MER

Verskil plan-mer-procedure en project-mer-procedure

- een plan-mer-procedure bij de Voorkeursbeslissing gevolgd door een mer-beoordelingsprocedure, of
- project-mer-procedure bij het besluit op de aanvraag voor de omgevingsvergunning.

Het verschil tussen een plan-mer en project-mer is dat de eerste gekoppeld is aan een 'kaderstellend' plan, en de tweede aan een 'concreet' besluit (in dit geval het besluit op de aanvraag voor de omgevingsvergunning voor een ontgrondingsactiviteit). Een plan-mer is dan ook vaak minder gedetailleerd en uitgewerkt dan een project-mer.

Belangrijk onderdeel van de mer-procedure is het milieueffectrapport (MER, waarin het effectenonderzoek en de beoordeling wordt beschreven). Een MER voor een kaderstellend plan wordt plan-MER genoemd. Onder de Omgevingswet wordt niet meer gesproken over milieueffecten maar effecten op de fysieke leefomgeving, ook wel omgevingseffecten genoemd.

Op basis van de te nemen besluiten (wijzigen omgevingsplan en aanvraag omgevingsvergunning voor een ontgrondingsactiviteit) dient een mer-procedure doorlopen te worden. Het betreft twee verschillende procedures. Bij het wijzigen van het omgevingsplan dient een plan-MER te worden opgesteld. Voor een omgevingsvergunning dient een project-MER opgesteld te worden. De Notitie Reikwijdte en Detailniveau ligt toe hoe beide typen MER een plek krijgen binnen de procedure.

Mer-procedure

De mer-procedure heeft enkele stappen, waarvan het opstellen van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) de eerste stap was. Hierna volgt de participatiestap, waarbij de NRD ter inzage werd gelegd tijdens een periode van zes weken, zie onderstaand figuur.

Figuur 4.22: Stappenplan van de mer-procedure

NRD en zienswijzen

Als begin van de mer-procedure is een NRD opgesteld. De reikwijdte geeft aan wat het voornemen is, of en welke alternatieven/varianten worden onderzocht en welke (milieu- en omgevings)thema's in beeld wordt gebracht. Het detailniveau betreft de diepgang en methode van het onderzoek. De NRD heeft van 13 februari 2025 tot en met 26 maart 2025 ter inzage gelegen. Gedurende deze termijn bestond de mogelijkheid voor eenieder om mondeling of schriftelijk een zienswijze in te dienen. In totaal zijn er twee schriftelijke zienswijzen ingediend. Er zijn geen mondelinge zienswijzen ontvangen. De zienswijzen zijn binnen de zienswijzentermijn binnengekomen. De zienswijzen zijn van een antwoord voorzien in de Nota van Zienswijzen, zie bijlage 18.

Aan de hand van de zienswijzen zijn enkele punten voor het MER benoemd:

- Aanpassing van de tekening van de alternatieven: het verwijderen van een wandelpad en het toevoegen van de transportleiding en bestaande depot en installatierrein;
- Ingaan binnen het MER op de effecten op waterberging; watergangen; kabels en leidingen; geluid; en extensieve recreatie.

De NRD is naar aanleiding hiervan aangepast. De NRD is als bijlage 19 bijgevoegd.

Opstellen MER

Na terinzagelegging van de NRD is het MER opgesteld. In het MER worden de omgevingseffecten van het voornemen en de alternatieven beschreven en beoordeeld. Daar waar sprake is van negatieve effecten worden voorstellen gedaan om deze effecten te voorkomen dan wel te beperken (mitigatie) en/of te herstellen (compensatie). Vooraf wordt kennisgenomen van de reacties op de NRD en daar waar relevant wordt de werkwijze in het MER hierop aangepast. In de Nota van Zienswijzen NRD is gemotiveerd hoe met de reacties op de NRD is omgegaan. Het MER sluit af met een eindbeoordeling en conclusie en een aanbeveling, vanuit omgevingsaspecten bezien, voor een Voorkeursalternatief. De provincie wordt, vanwege de rol als bevoegd gezag voor de procedure na de plan-mer-procedure, als adviseur betrokken bij het opstellen van het MER.

Terinzagelegging MER

Als het MER gereed is, wordt het samen met het ontwerp wijzigingsbesluit van het TAM-omgevingsplan ter inzage gelegd. Gedurende deze periode kan eenieder een reactie op het ontwerpbesluit en het MER indienen. In deze periode wordt de MER ook aangeboden aan de betrokken bestuurlijke adviseurs.

Toetsing door de Commissie mer

Het MER wordt tegelijkertijd met de terinzagelegging ter toetsing voorgelegd aan de Commissie mer. De Commissie toetst het MER op juistheid en volledigheid en geeft een onafhankelijk toetsingsadvies af, dat betrokken wordt bij de verdere besluitvorming.

4.13.3 Resultaten MER

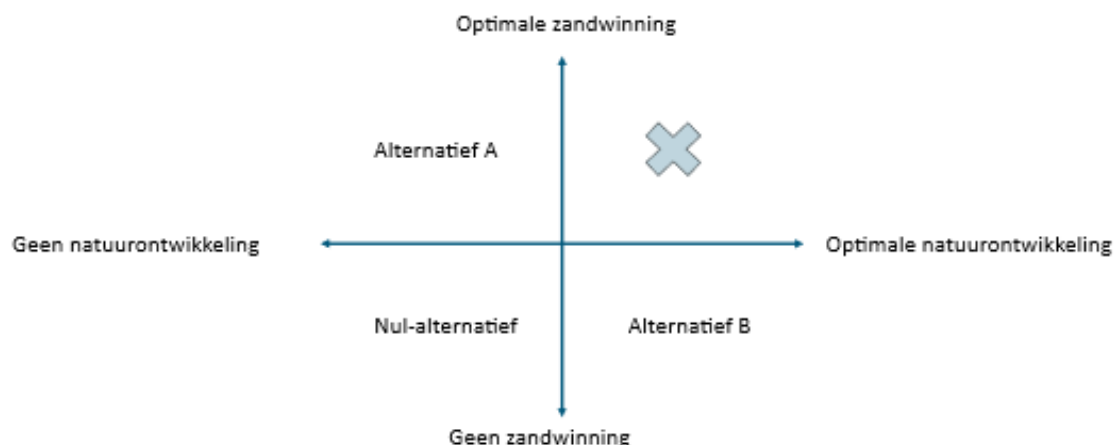
Alternatieven

In het kader van het MER onderzoek zijn verschillende inrichtingsalternatieven onderzocht. Dit wordt gedaan om de effecten van de uitbreiding optimaal te onderzoeken en te zorgen voor een goede ruimtelijke inpassing. Op deze manier wordt een optimalisatie van de landschappelijke kwaliteit geborgd en tevens een dubbelfunctie gegeven aan de zandwinning. Dit is in lijn met de geformuleerde ambities van de Omgevingsvisie van de provincie Drenthe.

Voor iedere variant geldt dat het belangrijk is om (met) het ontwerp:

- een optimale verankering te bewerkstellen in de directe omgeving;
- de landschapstypen- en elementen te integreren in het ruimtelijke raamwerk; de landschappelijke waarden te verbeteren cq. te versterken.

In het onderzoek zijn verschillende inrichtingsalternatieven onderzocht. Deze alternatieven zijn opgesteld vanuit twee aspecten die het doel van de zandwinplas kenmerken, namelijk het winnen van zand en optimale natuurontwikkeling. Dit geeft een assenstelsel weer die er als volgt uit ziet:

Figuur 4.23: Assenstelsel opbouw van de inrichtingsalternatieven

Nul-alternatief

Het nul-alternatief is hetzelfde als de referentiesituatie. Dit betekent dat er geen zandwinplas wordt gerealiseerd en tevens geen natuurontwikkeling. Dit betreft de huidige situatie inclusief de autonome ontwikkelingen. Dit alternatief is daarmee geen inrichtingsalternatief, maar hetgeen waar de alternatieven tegen zijn getoetst in het MER.

Alternatief A

In alternatief A is de zandwinning leidend. Hierin wordt maximaal zand gewonnen ten opzichte van het ontwikkelen van natuur. Dit betekent een maximale diepte van de zandwinplas en een simpele landschappelijke inpassing.

Alternatief B

Het tweede alternatief heeft de natuur als focus. Hierin wordt optimaal natuurontwikkeling toegepast waarbij gekeken worden naar een landschappelijke en ecologisch optimum voor de omgeving. Hierbij wordt wel zand gewonnen, maar zal dit minimaal zijn. Dit kan zich uiten in een minder diepe zandwinplas of het niet toestaan van extensieve recreatie.

Voorkeursalternatief

De inrichtingsalternatieven zijn bedoeld om de “hoeken van het speelveld” in beeld te brengen. Het voorkeursalternatief zal bestaan uit een combinatie van keuzes, al dan niet uit de twee alternatieven. Het hoeft dus niet zo te zijn dat het voorkeursalternatief één op één overeenkomt met één van de inrichtingsalternatieven.

Het voorkeursalternatief wordt ook getoetst aan de referentiesituatie, zodat de milieueffecten van het voorkeursalternatief duidelijk in beeld komen.

Alternatief A: Optimale zandwinning

Figuur 4.24 toont de tekening voor de optimale zandwinning. Op de tekening staan de dieptelijnen van de zandwinningsplas. De zandwinning wordt gemaximaliseerd door:

- Een afstand van 25 meter aan te houden tussen de technische insteek van de zandwinning en kadastrale grens voor alle vier de zijden van het terrein.
- De zandwinning vindt plaats tot een diepte van NAP - 49 meter.
- De woningen aan Oshaarseweg 57, 59, 61 te amoveren en het perceel van de woning Oshaarseweg 63 te verkleinen (dat deel is in gebruik als paardenwei) zodat aan de noordzijde er geen uitstulping zit in de plas.

Figuur 4.24: Tekening alternatief optimale zandwinning

Het alternatief is gunstig voor de zandwinning om de volgende redenen:

- De zandwinplas is groter en rechthoekiger, en daardoor efficiënter. Hierdoor ontstaat een groter gebied tot de maximale diepte voor zandwinning;

- Het kostbaarste zand zit dieper en met name in dit gebied wordt extra gewonnen.

Er wordt minimaal ingezet op landschappelijke inpassing. De volgende uitgangspunten zijn gehanteerd:

- Er worden standaard 1:3 taluds toegepast. Deze zijn nodig vanuit stabiliteit. Er worden geen natuuroevers toegepast.
- De ruimte tussen de kadastrale grens en de plas wordt ingezaaid met gras. Er worden geen specifieke inrichtingsmaatregelen getroffen op het versterken van natuur of ecologie.
- Twee bosjes worden aangeplant ter compensatie van bosjes die geheel en gedeeltelijk verdwijnen;
- De aanleg van de landschappelijke inpassing wordt pas na het einde van het zandwinningstraject uitgevoerd.

Het profiel in figuur 4.25 geeft de hoogte aan van het maaiveld, de plateaus en de bodem en de helling van de taluds. Het profiel is ter plaatse van de drie woningen (de zwarte lijn binnen figuur 4.24).

Figuur 4.25: Profiel voor alternatief optimale zandwinning

Alternatief B: Optimale natuurontwikkeling

Figuur 4.26 toont de tekening voor de optimale natuurontwikkeling. Op de tekening staan de dieptelijnen van de zandwinningsplas.

Uitgangspunten voor de zandwinning zijn als volgt:

- Een afstand van 50 meter aan te houden tussen de technische insteek van de zandwinning en kadastrale grens voor alle vier de zijden.
- Er wordt tot een diepte van NAP -39 meter zand gewonnen;
- De woningen aan de Oshaarseweg 57, 59, en 61 blijven gehandhaafd.

Figuur 4.26: Tekening alternatief optimale natuurontwikkeling

In de strook van 50 meter breed rondom de zandwinplas wordt ingezet op optimale natuurontwikkeling door:

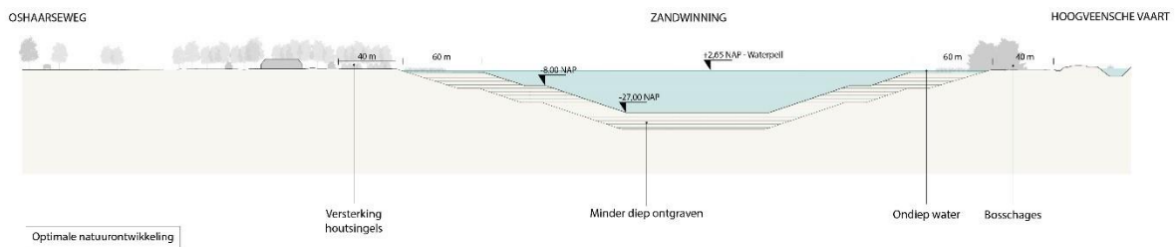
- Natuurvriendelijke oevers door middel van plasdras bermen, rietkragen en taluds van 1:7 en flauwer.
- Een brede ondiepe zone (de lichtblauwe kleur in) van maximaal 2 meter diep die geschikt is voor waterplanten.
- De noordelijke rand wordt versterkt als cultuurlandschap met elzensingels, struweel, boomgaarden en amfibieënpoelen en bloemrijk grasland met daarbij horend beheer. De waterlijn varieert tussen de 40 en 50 meter.
- Aan de oostelijke, zuidelijke en westelijke rand worden verschillende maatregelen getroffen:
 1. De waterlijn varieert tussen de 5 en 50 meter;
 2. De rand wordt versterkt als natuurlandschap vergelijkbaar als Veeningerplas (aan de andere zijde van de vaart). Dit bestaat uit een meer glooiende waterlijn met enkele grote bospercelen, bosschages, ruigtes, brede rietkragen en ruig bloemrijk grasland;
 3. Toepassen van extensief beheervorm passend bij het doeltype;
 4. Er wordt uitgegaan van een vergelijkbare potentiële natuurwaarde als de Veeningerplas (aan de andere zijde vaart), door de nabijheid van elkaar versterken ze elkaar.
- De maatregelen rondom de oevers en het ondiepe waterdeel zorgen voor meer plantengroei en daarmee een verbetering van de waterkwaliteit. Bijkomend voordeel is dat de flauwe oevers veiliger worden voor menselijk gebruik.
- De aanleg van de landschappelijke inpassing met natuurwaarde wordt bij de start van het zandwinningstraject uitgevoerd voor de gehele rand.

De variant optimale natuurontwikkeling is ongunstiger voor de zandwinning. Dit komt door:

- De zandwinplas is kleiner en de uitstulping van de drie woningen heeft; Er ontstaat daardoor een kleiner gebied tot de maximale diepte;
- De maximale diepte is kleiner;

- Het kostbaarste zand is dieper, en wordt door de beperktere maximale diepte minder gewonnen.

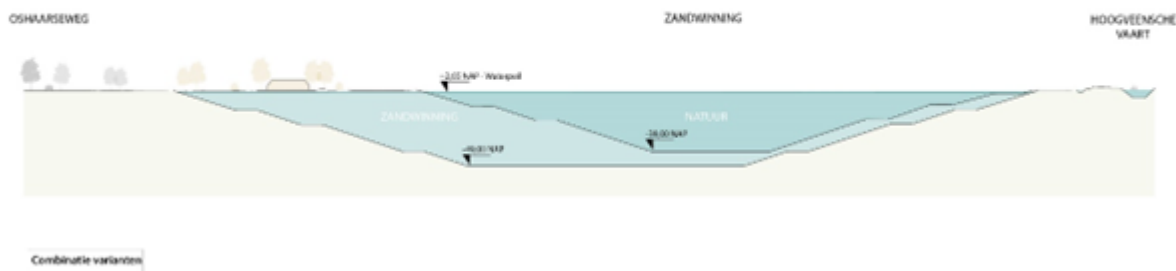
Het profiel in figuur 4.27 geeft de hoogte aan van het maaiveld, de plateaus en de bodem en de helling van de taluds. Het profiel is ter plaatse van de drie woningen (de zwarte lijn binnen figuur 4.26).

Figuur 4.27: profiel voor alternatief optimale natuurontwikkeling

Verschillen alternatieven

Onderstaande figuur toont alternatieven optimale zandwinning en optimale natuurontwikkeling. De zandwinningsplas is binnen alternatief optimale zandwinning dieper en groter.

Figuur 4.28: Profiel vergelijking van alternatief optimale zandwinning en alternatief optimale natuurontwikkeling

Fasering

Bij de zandwinning wordt het zand in vier opeenvolgende fasen gewonnen, waarbij het plangebied stapsgewijs wordt ontwikkeld. In fase 1 en 2 wordt er zand gewonnen in het zuiden van het plangebied. Vervolgens wordt er in fase 3a en 3b zand gewonnen in het noorden van het plangebied.

Landschappelijke inpassing

De landschappelijke inpassing van de eindsituatie van de zandwinningsplas gaat uit van een natuurgebied in de historisch gegroeide landschapsstructuur. De overgangen van het plangebied naar het landschap worden versterkt en het gebied wordt ingericht ten behoeve van natuurfuncties en kleinschalige recreatie. De waterplas in het natuurgebied krijgt zijn definitieve vorm door de eindsituatie die ontstaat na beëindiging van de zandwinning. Figuur 4.29 geeft een beeld van het schetsontwerp van het landschappelijke inpassingsplan, dat voorafgaand aan het opstellen van het MER in overleg met omwonenden, het waterschap en Het Drentse Landschap is opgesteld.

Figuur 4.29: Schetsontwerp landschappelijke inpassing (Bron: CB5)

Vanuit een landschappelijke analyse en de wensen van diverse partijen en omwonenden wordt rekening gehouden met verschillende zonering en uitgangspunten. Centraal in het landschapsplan staan:

- Het historisch ontginningslint:
 1. Aansluiting met de historische karakteristieken van het lint van de Oshaarseweg;
 2. Zone verbreden tot tegen de waterlijn.
- Weids veenweidegebied:
 1. De bestaande weidsheid en openheid borgen;
 2. Geen nieuwe opgaande beplanting toevoegen.
- Waterrijke natuurzone:
 1. Aansluiting op het natuurlandschap van de Veeningerplas;
 2. Inzetten op natuur en ecologische waarden.

Beoordelingskader

In het MER worden de effecten van zowel de tijdelijke zandwinning als de eindsituatie (na de zandwinning) beschreven en beoordeeld. De effectbeschrijving richt zich vooral op de voor besluitvorming relevante milieuaspecten. Om de milieueffectenanalyse systematisch uit te voeren, is een beoordelingskader opgesteld.

Wijze van effectbeoordeling

In het MER is een objectieve gemotiveerde effectbeschrijving en beoordeling gegeven middels plussen en minnen op een vijfpuntschaal. De plussen en minnen zijn toegekend op basis van een deskundigenoordeel van de aard en omvang van de effecten. Effectbeoordeling op basis van een vijfpuntschaal:

- Sterk negatief effect
- Enigszins negatief effect
- Neutraal
- Enigszins positief effect
- Sterk positief effect

Mitigatie en compensatie

Wanneer negatieve effecten worden verwacht of geconstateerd, wordt in het MER onderzocht in hoeverre door planaanpassing of aanvullende maatregelen effecten kunnen worden voorkomen dan wel beperkt (mitigatie). Wanneer in het MER verwacht of geconstateerd wordt dat negatieve effecten niet zijn te mitigeren, leidt dit voor aan aantal aspecten tot een compensatieplicht.

Monitoring en evaluatie

Het MER geeft een inschatting van verwachte effecten van de uitbreiding op basis van beschikbare informatie, inventarisaties en (model)berekeningen. Het is en blijft een voorspelling. Daarom is het gewenst dat in latere fasen van plan- en besluitvorming en bij en na realisatie onderzocht wordt of de voorspelde effecten ook daadwerkelijk zo optreden als beschreven in het MER (monitoring). Als effecten anders zijn moet afgewogen worden of dit moet leiden tot aanpassing van maatregelen of aanvullende maatregelen om effecten te voorkomen dan wel te beperken (evaluatie). In het MER wordt op basis van de effectbeschrijvingen en beoordelingen een voorstel gedaan voor aspecten voor een monitorings- en evaluatieplan

Samenvattende beoordeling alternatieven

De aspecten woningbouw, landschappelijke kenmerken en biodiversiteit zijn de enige thema's waarbij er een duidelijk onderscheid is in milieueffecten tussen het alternatief optimale zandwinning en het alternatief optimale natuurontwikkeling.

Voor de aspecten landschappelijke kenmerken en biodiversiteit geldt dat in beide alternatieven geen verslechtering optreedt. Wel is er sprake van een duidelijke verbetering bij het alternatief optimale natuurontwikkeling, doordat dit alternatief sterker inzet op ecologische inrichting en landschappelijke kwaliteit.

Het aspect woningbouw laat daarentegen een verschil zien in negatieve effecten. Bij het alternatief optimale natuurontwikkeling blijven alle bestaande woningen behouden, waardoor er geen effect optreedt. In het alternatief optimale zandwinning vallen echter drie woningen binnen het plangebied, wat leidt tot een negatief effect vanwege de noodzaak tot sloop van deze woningen.

Hieronder is een overzichtstabel van de beoordeling van de alternatieven optimale zandwinning en optimale natuurontwikkeling weergegeven. Voor een nadere toelichting hierop wordt verwezen naar het MER dat is bijgevoegd in bijlage

Thema	Aspect	Alternatief optimale Zandwinning		Alternatief optimale natuurontwikkeling	
		Tijdens winning	Na winning/permanent ruimtebeslag	Tijdens winning	Na winning/permanent ruimtebeslag
Bodem	Bodemkwaliteit	-	0	-	0
	Taludstabiliteit	0	0	0	0
	Ontplobbare oorlogsresten	0	n.v.t.	0	n.v.t.
Water	Oppervlaktewater	-/0	-/0	-/0	-/0
	Waterkwaliteit	0	0	0	0
	Grondwaterkwaliteit	0	0	0	0
	Grondwaterstanden en stijghoogte	-/--	-/--	-	-
	Kwel en wegzijging	-	-	-	-
Natuur	Soorten	-	-	-	-
	NNN	0	0	0	0
	Natura 2000	0	n.v.t.	0	n.v.t.
	Houtopstanden	-	-	-	-
	Biodiversiteit	n.v.t.	+	n.v.t.	++
Landschap, cultuurhistorie en archeologie	Landschappelijke kenmerken	0	0	+	++
	Historische patronen en elementen	0	0	0	0
	Archeologische waarden	-	-	-	-
	Aardkundige waarden	0	0	0	0
Geluid en trillingen	Geluidsbelasting op woningen	0	n.v.t.	0	n.v.t.
	Laag frequent geluid	0	n.v.t.	0	n.v.t.
	Hinder door trillingen	0	n.v.t.	0	n.v.t.
Lucht	Luchtkwaliteit	0	n.v.t.	0	n.v.t.
	Stofhinder	0	n.v.t.	0	n.v.t.
Externe veiligheid	Plaatsgebonden risico	0	n.v.t.	0	n.v.t.
Verkeer	Bereikbaarheid	0	n.v.t.	0	n.v.t.
	Veiligheid	0	n.v.t.	0	n.v.t.
Ruimtegebruik	Landbouwareaal	--	--	--	--
	Woningbouw	-	-	0	0
	Nat-droogteschade landbouw	--	--	-	-
	Recreatie	0	0	+	++
	Kabels en leidingen	-	-	-	-

Tabel 4.15: Overzichtstabel beoordeling alternatieven optimale zandwinning en alternatief optimale natuurontwikkeling

Samenvattende beoordeling voorkeursalternatief

Voor het thema Bodem speelt enkel tijdens de winning de aandachtspunten voor bodemkwaliteit. Voor het thema Water leiden de ingrepen in het hydrologisch systeem tot grondwaterstanden of tot verandering tot kwelpatronen.

Bij het thema Natuur zijn er ingrepen in de huidige inrichting die voor soorten die nu aanwezig zijn waar mogelijk mitigerende maatregelen voor getroffen dienen te worden. Daarnaast worden er ook bestaande

houtopstanden verwijderd. Wel biedt de nieuwe inrichting van het terrein kansen voor ontwikkeling van nieuwe natuurwaarden, met natuurvriendelijke taluds, versterking van bestaande laanstructuren en de ontwikkeling van nieuwe bosjes en ruigtes.

De aanvullende inrichtingsmaatregelen worden getroffen met oog voor bestaande landschappelijke kenmerken en historische patronen. Dit leidt tot een versterking van het historische landschap. Ook is er oog voor de landschappelijke openheid en worden delen rondom de zandwinplas met lage begroeiing ingericht.

Vanuit de uitgevoerde onderzoeken Geluid en trillingen, Lucht, Externe veiligheid en Verkeer zijn er geen aandachtspunten naar voren gekomen. Wel leidt de ontwikkeling van de zandwinplas voor aandachtspunten voor het thema ruimtegebruik. Er gaat landbouwgrond verloren en door veranderingen in de grondwaterstanden is er ook meer kans op nat en droogte schade. De nieuwe inrichting van het terrein biedt door o.a. struinpaden wel aanvullende mogelijkheden voor recreatie.

Thema	Aspect	Voorkeursalternatief	
		Tijdens winning	Na winning/permanent ruimtebeslag
Bodem	Bodemkwaliteit	-	0
	Taludstabiliteit	0	0
	Ontploffbare oorlogsresten	0	n.v.t.
Water	Oppervlaktewater	0	0
	Waterkwaliteit	0	0
	Grondwaterkwaliteit	0	0
	Grondwaterstanden en stijghoogte	-	-
	Kwel en wegzijging	-	-
Natuur	Soorten	-	-
	NNN	0	0
	Natura 2000	0	n.v.t.
	Houtopstanden	-	-
	Biodiversiteit	+	+
Landschap, cultuurhistorie en archeologie	Landschappelijke kenmerken	+	+
	Historische patronen en elementen	+	+
	Archeologische waarden	-	-
	Aardkundige waarden	0	0
Geluid en trillingen	Geluidsbelasting op woningen	0	n.v.t.
	Laag frequent geluid	0	n.v.t.
	Hinder door trillingen	0	n.v.t.
Lucht	Luchtkwaliteit	0	n.v.t.
	Stofhinder	0	n.v.t.
Externe veiligheid	Plaatsgebonden risico	0	n.v.t.
Verkeer	Bereikbaarheid	0	n.v.t.
	Veiligheid	0	n.v.t.
Ruimtegebruik	Landbouwareaal	--	--
	Woningbouw	0	0
	Nat-droogteschade landbouw	-	-
	Recreatie	0	+
	Kabels en leidingen	-	-

Tabel 4.16 Overzicht beoordelingsaspecten van voorkeursalternatief

4.13.4 Conclusie

Het voorkeursalternatief

Alternatief optimale zandwinning en alternatief optimale natuurontwikkeling zijn twee inrichtingsalternatieven. De informatie over de milieueffecten van deze alternatieven is uit de alternatiefstudie naar voren gekomen. Het voorkeursalternatief bestaat uit een combinatie van keuzes die gemaakt is aan de hand van deze informatie.

Het voorkeursalternatief voor de zandwinplas heeft de volgende kenmerken:

- Zandwinput met een winningsdiepte -39,00 meter NAP m. Dit komt neer op een diepte van ca.

42,00 meter ten opzichte van het huidige maaiveldniveau.

- Minimale randstrookbreedtes:
 1. westzijde (Koekangerweg): 35 meter;
 2. zuidzijde (Polderkade Hoogeveensche Vaart): 50 meter;
 3. oostzijde (NAM-locatie De Wijk -20): 25 meter;
 4. noordzijde (bebouwing Oshaarseweg): 50 meter.

Bij de zandwinning wordt het zand in vier opeenvolgende fasen gewonnen, waarbij het plangebied stapsgewijs wordt ontwikkeld.

Het voorkeursalternatief is verwerkt in het ontwerp eindbeeld in figuur 2.5 in paragraaf 2.2.

Hoofdstuk 5 Planopzet

5.1 Het omgevingsplan

Tot 1 januari 2024 golden in de gemeente meerdere bestemmingsplannen. Sinds de inwerkingtreding van de Omgevingswet heeft de gemeente nog slechts één omgevingsplan. In de overgangsfase bestaat dit omgevingsplan nog uit alle geldende bestemmingsplannen (en andere ruimtelijke besluiten). Deze bestemmingsplannen moeten op termijn allemaal worden omgezet naar het nieuwe deel van het omgevingsplan.

Door de Omgevingswet zijn diverse rijksregels komen te vervallen. In de overgangsfase zijn deze rijksregels overgeheveld naar het tijdelijke deel van het omgevingsplan. Deze zogeheten bruidsschat is opgenomen in hoofdstuk 22 van het omgevingsplan.

5.2 Wijzigen van het omgevingsplan

Het omgevingsplan kan gewijzigd worden. Vanaf de inwerkingtreding van de Omgevingswet dient een wijziging van het omgevingsplan te voldoen aan de eisen van de Omgevingswet en deze dient te worden gedaan via STOP-TPOD. STOP-TPOD is de afkorting van de Standaard voor officiële publicaties (STOP) en Toepassingsprofielen omgevingsdocumenten (TPOD).

Het is, gelet op de grote veranderingen van de Omgevingswet en de nog niet altijd werkende techniek, mogelijk om gebruik te maken van de tijdelijke maatregel voor het wijzigen van het omgevingsplan. Er is voor 2024 een tijdelijke alternatieve maatregel (TAM) genomen, zodat het omgevingsplan van de gemeente wel gewijzigd kan worden met gebruik van de 'oude' bestemmingsplan software 'Informatiemodel Ruimtelijke Ordening (IMRO). TAM-IMRO is door de Minister in 2021 beschikbaar gesteld om urgente gebiedsontwikkeling niet te laten vertragen. Het gebruik van TAM-IMRO is toegestaan tot en met 31 december 2025. Als het ontwerp van een TAM-IMRO omgevingsplan uiterlijk 31 december 2025 ter inzage is gelegd, mag het ook na 1 januari 2026 worden afgemaakt met TAM-IMRO.

5.3 Wat is een TAM-omgevingsplan

TAM-IMRO is bedoeld voor gemeenten die hun omgevingsplan nog niet kunnen of willen wijzigen in STOP. Dit geldt zowel voor gemeenten die om technische redenen niet kunnen werken met STOP, als voor gemeenten die technisch al wel kunnen werken met STOP, maar om andere redenen ervoor kiezen om in de beginfase TAM-IMRO te gebruiken om hun omgevingsplan te wijzigen. Een TAM-omgevingsplan kan eruitzien als een bestemmingsplan, maar deze kan er ook al uitzien als een omgevingsplan. Bij het TAM-omgevingsplan behoort ook een plankaart. Het TAM-omgevingsplan wordt gepubliceerd op ruimtelijkeplannen.nl en wordt automatisch doorgestuurd naar het Omgevingsloket.

Het TAM-omgevingsplan is juridisch onderdeel van het omgevingsplan, maar ziet eruit als een losstaand plan. Het TAM-omgevingsplan wordt een nieuw hoofdstuk van het omgevingsplan. Het TAM-omgevingsplan voor voorliggende ontwikkeling wordt in hoofdstuk 22b ingevoegd in het omgevingsplan.

5.4 Toelichting op de planregels

5.4.1 Preambule

De preambule regelt de verhouding tussen het TAM-omgevingsplan en het omgevingsplan. Zo bepaalt de preambule dat het TAM-omgevingsplan gelezen moet worden als hoofdstuk 22b en dat de artikelen gelezen moeten worden als artikel 22b1, 22b2, etc.

5.4.2 Hoofdstuk1 Inleidende regels

Artikel 1 Toepassingsbereik

Lid 1

Dit lid bepaalt op welke locatie het dit hoofdstuk van toepassing is en koppelt de plankaart aan het TAM-omgevingsplan.

Lid 2

Dit lid bepaalt dat de regels uit onder andere oude bestemmingsplannen niet van toepassing zijn op de locatie zoals bedoeld in lid 1. Het TAM-omgevingsplan kan er niet voor zorgen dat de onderliggende regels uit het tijdelijk deel van het omgevingsplan vervallen. Hierdoor dienen deze niet van toepassing te worden verklaard.

Lid 3

Dit lid bepaalt dat een groot deel van de regels uit de bruidsschat niet van toepassing zijn als zij in strijd zijn met de regels uit dit hoofdstuk. Hiervan zijn uitgezonderd de regels over vergunningvrij bouwen uit de bruidsschat.

Artikel 2 Begrippen

Dit artikel bevat de voor dit hoofdstuk noodzakelijke begrippen. Dit zorgt voor duidelijkheid en daarmee rechtszekerheid.

Artikel 3 Meet- en rekenbepalingen

Dit artikel legt uit hoe bij de toepassing van een regel gemeten moet worden.

Artikel 4 Aanvraagvereisten

Door dit artikel worden de aanvraagvereisten uit de bruidsschat ook van toepassing verklaard op een omgevingsvergunningaanvraag op grond van dit hoofdstuk.

Artikel 5 Algemeen gebruiksverbod

Met het algemeen gebruiksverbod wordt al het gebruik verboden dat niet is toegestaan op grond van dit hoofdstuk. Dit artikel is noodzakelijk om ander gebruik van de gronden uit te kunnen sluiten.

5.4.3 Hoofdstuk2 Regels voor functies

Artikel 6 Bedrijf – Zandwinning

In de functieomschrijving is opgenomen dat de functie zandwinning (met bijbehorende voorzieningen) toegestaan. Het is enkel toegestaan om bouwwerken geen gebouwen zijnde ten behoeve van de zandwinning te bouwen.

De zandwinning heeft een tijdelijk karakter. Na beëindiging van de zandwinning dient uiterlijk binnen één jaar de landschappelijke inpassing, zoals opgenomen in bijlage 1 te zijn gerealiseerd (gebodsbepaling). Deze landschappelijke en natuurlijke waarden moet na de realisatie ervan ook duurzaam in stand te worden gehouden.

Artikel 7 Groen - Oevers en Kaden

In de functieomschrijving is de aanleg van inlaat- en uitlaatwerken toegestaan ten behoeve van de bergingsgebieden Panjerd-Veeningen (zuidzijde) en Traandijk te Echten (noordzijde). Fiets- en

voetpaden maken tevens onderdeel uit van deze functie. Ook de aanleg van de transportleiding voor transport van zand en water van de zandwinning naar het bestaande depot is mogelijk gemaakt. Vanwege de aard van de bestemming zijn de bouwmogelijkheden beperkt.

Artikel 8 Verkeer

In de functieomschrijving is opgenomen dat deze gronden zijn bestemd voor wegen, ontsluiting van de (bestaande) zandwinning, voet- en fietspaden, dammen en/of duikers en met daaraan ondergeschikt voor sloten, bermen en beplanting, groenvoorzieningen, parkeervoorzieningen, waterhuishoudkundige voorzieningen en nutsvoorzieningen. Ook de aanleg van de transportleiding voor transport van zand en water van de zandwinning naar het bestaande depot is mogelijk gemaakt.

Artikel 9 Leiding - Zand

Binnen het werkingsgebied van deze wijziging is een zandleiding aanwezig. Op gronden binnen het werkingsgebied Leiding - Zand is dan ook tevens een zandleiding toegestaan. Er mogen enkel bouwwerken geen gebouwen zijnde ten behoeve van de zandleiding worden gebouwd.

Artikel 10 Waarde - Archeologie laag en Artikel 11 Waarde - Archeologie hoog of middelhoog

Middels het werkingsgebied Waarde - Archeologie laag en Waarde - Archeologie hoog of middelhoog worden de archeologische waarden in de bodem beschermd. Het is een vertaling van de gemeentelijke archeologische beleidskaart. Er gelden aanvullende beoordelingsregels voor het bouwen en daarnaast een vergunningplicht voor het uitvoeren van bepaalde werken, geen bouwwerken zijnde of werkzaamheden die de archeologische waarden beschermen.

5.4.4 Hoofdstuk3 Algemene regels

Artikel 12 Anti-dubbeltelbepaling

In dit artikel wordt bepaald dat grond die eenmaal in aanmerking is genomen bij het verlenen van een omgevingsvergunning waarin uitvoering is gegeven of alsnog kan worden gegeven, deze bij de beoordeling van latere plannen buiten beschouwing blijft. Het nog overgebleven terrein mag dus niet nog eens meegenomen worden bij het toestaan van een ander bouwwerk.

Artikel 13 Algemene gebruiksregels

Onder strijdig gebruik wordt niet verstaan het aanleggen van bepaalde kabels en leidingen.

Artikel 14 Algemene afwijkingsregels

Ten behoeve van enige flexibiliteit zijn er in dit artikel enkele afwijkende beoordelingsregels opgenomen. Er kan worden afgeweken van elders in dit hoofdstuk opgenomen beoordelingsregels (10%, in het kader van de werkelijke situatie ter plaatse, verbeterde ligging ten opzichte van wegen ten behoeve van verkeersveiligheid of ten behoeve van bepaalde masten), indien de afwijking niet leidt tot een onevenredige aantasting van bepaalde waarden (zoals bijvoorbeeld het bebouwingsbeeld, de milieusituatie e.d.).

Artikel 15 Overige regels

lid 1

In lid 1 is bepaald dat de wettelijke regelingen, zoals die golden ten tijde van vaststelling van deze wijziging van het omgevingsplan van toepassing zijn.

Lid 2

In lid 2 is een regeling opgenomen die de aanleg van voldoende parkeerplaatsen borgt.

Hoofdstuk 6 Financiële haalbaarheid

Als een omgevingsplan, omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit of een projectbesluit een in het Omgevingsbesluit aangewezen bouwplan of functieverandering mogelijk maakt, en er verhaalbare kosten zijn, moeten die kosten in beginsel verhaald worden. Daarnaast geldt dat een plan kan leiden tot waardevermindering van omliggende gronden. Daarvoor bestaan mogelijkheden voor nadeelcompensatie. Het bevoegd gezag en de ontwikkelende partij kunnen afspraken maken over de vergoeding van nadeelcompensatie en het kostenverhaal zodat negatieve financieel-economische gevolgen voor het bevoegd gezag ook voorkomen worden.

Bij voorliggend initiatief is sprake van een functiewijziging. Afspraken over kostenverhaal en nadeelcompensatie zijn tussen de gemeente en de initiatiefnemer vastgelegd in een anterieure overeenkomst. Daarmee is de financiële haalbaarheid van het plan geborgd.

Hoofdstuk 7 Conclusie

Het rijk en de provincie geven instructieregels voor een evenwichtige toedeling van functies aan locaties, waarmee in een omgevingsplan rekening mee moet worden gehouden. Op grond van hoofdstuk 4 waarbij het plan is getoetst aan relevante omgevingsaspecten en de toetsing in hoofdstuk 3 aan relevant beleid en de rijks- en provinciale instructies wordt geconcludeerd, dat er sprake is van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

